

Canllaw Cynllunio Atodol: Ynni Gwynt ar y Tir

Mehefin 2014

www.gwynedd.gov.uk

Cyngor Gwynedd
Uned Polisi Cynllunio ar y Cyd
Gwasanaeth Amgylcheddol
Adran Rheoleiddio
Swyddfeydd Cyngor Dinas Bangor
Bangor
LL57 1DT

CYNNWYS

	<u>Rhan</u>	<u>Tudalen</u>
1]	Cyflwyniad	3
2]	Cefndir	5
3]	Cyd-destun Polisi	6
4]	Nodweddion Gwynedd	13
5]	Ardaloedd o Gyfyngiadau	15
6]	Mathau a Meintiau o Dyrbinau Gwynt	24
7]	Materion Allweddol	31
8]	Lleoliad a Dyluniad	51
9]	Dadgomisiynu ac adfer tir	53
10]	Gofynion gyda Chais	55
11]	Manteision Cymunedol a Chyfraniadau Datblygwyr	56
12]	Manylion Cyswllt	58
13]	Darllen Pellach	59
14]	Rhestr Termiau	62

Atodiadau

Atodiad 1 – Dynodiadau a Parthau Ymgynghori yng Ngwynedd 67

Atodiad 2 – Amodau Cynllunio Posib - Sŵn 71

Atodiad 3 – LANDMAP 2011 75

Atodiad 4 – Rhestr Wirio 78

1.0 Cyflwyniad

- 1.1 Dylai cynllun datblygu gynnwys polisiau a chynigion digonol i ddarparu'r sail ar gyfer penderfynu ceisiadau cynllunio. Mae Canllawiau Cynllunio Atodol (CCA) yn ffordd o nodi canllawiau thematig manylach neu safle-benodol ynglŷn â'r ffordd y bydd polisiau'r cynllun yn cael eu defnyddio mewn amgylchiadau neu ardaloedd penodol.
- 1.2 Dylai ceisiadau am ganiatâd cynllunio gael eu penderfynu yn unol â'r Cynllun Datblygu cymeradwy neu a fabwysiadwyd ar gyfer yr ardal oni bai bod ystyriaethau perthnasol sy'n nodi fel arall. Gallai ystyriaethau perthnasol gynnwys polisiau mewn cynllun datblygu sy'n cael ei baratoi a pholisiau cynllunio Llywodraeth Cymru.
- 1.3 Cynllun Datblygu Unedol Gwynedd (CDU) (2009) yw'r cynllun datblygu cyfredol ar gyfer ardal Awdurdod Cynllunio Gwynedd. Bydd y CCA hwn felly yn ychwanegu yn bennaf at Bolisi Strategol 9 a Pholisi C26 sydd yn y CDU sy'n darllen:

Polisi Strategol 9 – Ynni

Caniateir cynlluniau i ddarparu ynni o ffynonellau adnewyddadwy na fyddai'n niweidio'r amgylchedd neu fwynderau trigolion cyfagos mewn modd arwyddocaol.

Polisi C26 – Datblygiadau melinau gwynt - Gwrthodir cynigion ar gyfer datblygiadau melinau gwynt ar safleoedd o fewn AHNE Llŷn. Mewn lleoliadau eraill, dim ond cynigion ar gyfer datblygiadau melin wynt ar raddfa fechan neu rai cymunedol neu ddomestig fydd yn cael eu caniatáu cyn belled ag y gellir cydymffurfio â'r meini prawf canlynol i gyd:

- i. na fyddai'r datblygiad yn cael effaith niweidiol sylweddol ar osodiad AHNE Llŷn neu Fôn neu Barc Cenedlaethol Eryri;
- ii. bod unrhyw ddatblygiadau atodol cysylltiedig (e.e. adeiladau/adeiladweithiau, mannau parcio ceir, ffensys, ffyrdd ac ati) yn cael eu dylunio a'u gosod, mewn modd sy'n lleddfu eu heffaith weledol lle bo hynny'n bosib;
- iii. na fydd y datblygiad, (naill ai'n unigol neu ynghyd â datblygiadau ynni gwynt eraill), yn cael effaith niweidiol sylweddol ar y dirwedd neu nodweddion cadwraeth natur;
- iv. nad oes unrhyw effaith amgylcheddol annerbyniol bosib neu effaith ar fwynderau'n deillio o'r melinau gwynt, yn cynnwys sŵn, llewyrch golau a chysgodion;
- v. na fydd y datblygiad yn creu ymyrraeth sylweddol electromagnetig â systemau trosglwyddo neu dderbyn presennol na ellir eu lleddfu'n ddigonol;
- vi. bod y mae'r cynllun yn cynnwys darpariaeth ddigonol gyda golwg ar ddadgomisiynu (yn cynnwys symud yr holl ddatblygiadau atodol), adfer y tir ac ôl-ofal pan ddaw'r defnydd i ben;
- vii. na fydd y datblygiad yn achosi niwed sylweddol i ardaloedd o

bwysigrwydd archeolegol, yn arbennig o fewn neu gerllaw ardaloedd dynodedig

- 1.4 Cafwyd cyfnod o ymgynghoriad cyhoeddus ar ddogfen ddrafft o'r CCA rhwng 13 Rhagfyr 2012 a 31 Ionawr 2013. Arweiniodd hyn at 80 o ymatebion efo oddeutu 680 o sylwadau unigol.
- 1.5 Yn dilyn dadansoddiad o'r ymatebion yma, gwybodaeth newydd a newid mewn amgylchiadau, argymhellwyd nifer o newidiadau arfaethedig i'r CCA. Oherwydd y nifer o newidiadau a'r diddordeb cyhoeddus, cafwyd hawl dirprwyedig i gynnal cyfnod pellach o ymgynghoriad cyhoeddus ar y newidiadau arfaethedig yma. Cafwyd ymgynghoriad ar y newidiadau arfaethedig yma rhwng 12 Rhagfyr 2013 a 6 Chwefror 2014.
- 1.6 Cafodd y CCA yma ei fabwysiadu yn dilyn cyfarfod o Cabinet Cyngor Gwynedd ar y 10 Mehefin 2014.
- 1.7 O ganlyniad i natur y mater testun hwn, defnyddir nifer o dermau technegol. I gynorthwyo'r darllenydd mae Rhestr Dermau yn cael ei chynnwys yn adran 14 y CCA.
- 1.8 Felly, nod y CCA yw:
 - cynorthwyo a rhoi arweiniad i ymgeiswyr ac asiantau ynghylch y wybodaeth sydd ei hangen yn ystod y camau cyn gwneud cais, wrth sgrinio, sgopio a gwneud cais cynllunio.
 - cynorthwyo swyddogion achos a'r pwyllgor cynllunio i wneud penderfyniadau deallus ynghylch ceisiadau am felinau gwynt. Bydd hyn yn fodd o hyrwyddo cysondeb wrth ymdrin â cheisiadau cynllunio.
 - helpu i sicrhau bod y buddion ehangach sy'n deillio o gynhyrchu ynni adnewyddadwy yn cael eu cydbwyso yn erbyn materion lleol megis effeithiau ar y dirwedd, bioamrywiaeth, yr economi, y gymdeithas a mwynderau cymunedau lleol.
 - helpu aelodau eraill y cyhoedd a budd-ddeiliad eraill sydd â diddordeb yn natblygiad eu hardal i ddeall goblygiadau'r bwriadau.

2.0 Cefndir

- 2.1 Derbynnir yn eang fod llosgi tanwyddau ffosil, sy'n cynhyrchu gollyngiadau nwyon tŷ gwydr, yn un o'r prif bethau sy'n cyfrannu at y newid yn ein hinsawdd.
- 2.2 Felly mae gan ynni gwynt rôl bwysig i'w chwarae mewn cyfrannu at leihau neu addasu i effeithiau andwyol y newid yn ein hinsawdd. Gall hefyd gynnig manteision cymdeithasol ac economaidd drwy greu swyddi yn y diwydiannau gweithgynhyrchu, adeiladu a chynnal a chadw.
- 2.3 Mae effeithiau newid hinsawdd wedi cael ardrawiad pwysig ar bolisïau cenedlaethol a rhyngwladol tuag at gyflenwi ynni. Mae Llywodraeth y DU wedi ymrwymo i gyflawni lleihad arwyddocaol mewn allyriadau nwyon tŷ gwydr a chynyddu cyfran yr ynni a gawn o ffynonellau adnewyddadwy. Mae'r ymrwymiad hwn, ynghyd â chefnogaeth Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU i dechnolegau adnewyddadwy wedi arwain at gynnydd yn niferoedd y ceisiadau am ddatblygiadau melinau gwynt ar draws y wlad.
- 2.4 Nid oes Ardal Chwilio Strategol am fferm wynt yn ardal Awdurdod Cynllunio Gwynedd. Mae'r Awdurdod Cynllunio Lleol yn delio â cheisiadau yn bennaf ar gyfer tyrbinau unigol neu grŵp bychan ohonynt ar draws yr ardal.
- 2.5 Yn y cyfnod Mehefin 2010 i Fehefin 2012 bu'r awdurdod yn delio â:

Math o gais	Nifer y Ceisiadau a Gofrestrwyd
Ceisiadau Sgrinio	26
Ceisiadau Cwmpasu	0
Ceisiadau Llawn	27 (11 caniatâd amodol, 3 tynnu'n ôl, 4 gwrthod a 9 heb benderfynu eto)

- 2.6 Yn ychwanegol at y polisïau gyfeiriwyd atynt yn adran 1.0 uchod, rhaid rhoi sylw i bolisïau manwl eraill o fewn y CDU. Mae'r rhain yn cynnwys polisïau manwl ynglŷn â gwarchod yr AHNE a'i osodiad, gwarchod gosodiad Parc Cenedlaethol Eryri, gwarchod y tirwedd, cadwraeth natur, datblygiad ar yr arfordir, archeoleg, gwarchod tir amaethyddol o ansawdd uchel, y dreftadaeth adeiledig yn ogystal â pholisi cyffredinol sy'n cyfeirio at effeithio ar fwynderau preswyl. Mae polisïau a chanllawiau cynllunio cenedlaethol ynghylch y pynciau hyn hefyd yn ystyriaethau cynllunio perthnasol arwyddocaol.
- 2.7 Mae nifer y dynodiadau amgylcheddol yn yr ardal yn adlewyrchu ei harddwch naturiol, sy'n brif atyniad yr ardal fel cyrchfan i dwristiaid. Mae'r diwydiant twristiaeth yn sbardun pwysig yn economi lleol ardal.
- 2.8 Wrth ymdrin â cheisiadau tyrbinau gwynt mae angen cael cydbwysedd rhwng cyfraniad y dechnoleg hon tuag at dargedau cenedlaethol ar gyfer ynni adnewyddadwy ac unrhyw effaith andwyol y gallai'r cais ei gael ar y ffactorau a restrir ym mharagraff 2.6 a 2.7 uchod.

3.0 Cyd-destun Polisi

- 3.1 Mae Polisi Cynllunio Cymru (PCC) yn nodi polisiâu cynllunio defnydd tir Llywodraeth Cymru. Mae'n cael ei ategu gan gyfres o Nodiadau Cyngor Technegol.
- 3.2 Mae Adran 12.8 o Bolisi Cynllunio Cymru a TAN 8 yn darparu polisi penodol ac arweiniad mewn perthynas â chynhyrchu ynni Adnewyddadwy a Carbon Isel.
- 3.3 Mae'r broses caniatâd i brosiectau ynni adnewyddadwy yng Nghymru yn dibynnu ar faint a lleoliad y datblygiad adnewyddadwy arfaethedig. Bydd cynlluniau ynni gwynt ar y tir hyd at 50MW yn cael eu trin gan yr Awdurdod Lleol a Gweinidogion Cymru. Bydd cynlluniau uwchlaw 50MW yn cael eu trin gan yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ynni a Newid yn yr Hinsawdd / Comisiwn Cynllunio Seilwaith / yr Ysgrifennydd Gwladol priodol.

Polisi Cynllunio Cymru (Argraffiad 5 – Tachwedd 2012)

- 3.4 Mae paragraff 12.8.1 Polisi Cynllunio Cymru yn nodi bod y DU yn destun i ofynion Cyfarwydddeb Ynni Adnewyddadwy yr UE ac mae'r rhain yn cynnwys targed y DU o 15% o ynni o ffynonellau adnewyddadwy erbyn 2020. Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i chwarae ei rhan drwy ddarparu rhaglen ynni sy'n cyfrannu at leihau allyriadau carbon fel rhan o'u dull o ymdrin â newid yn yr hinsawdd.
- 3.5 Mae Datganiad Polisi Ynni Llywodraeth Cymru (2010) yn nodi'r potensial ynni adnewyddadwy cynaliadwy ar gyfer amrywiaeth o dechnolegau gwahanol. Mewn perthynas â gwynt ar y tir, y nod yw:

Cael 4.5 kWh / d / p o gapasiti cynhyrchu gwynt ar y tir wedi'i osod erbyn 2015/17.

(kWh / d / p - Cilowat awr y dydd fesul person yn seiliedig ar boblogaeth o 3 miliwn).

I wneud hyn bydd Llywodraeth Cymru yn gwneud y defnydd gorau o ardaloedd chwithio strategol presennol a nodir yn TAN 8 a thrwy hyrwyddo defnydd pellach o safleoedd tir llwyd neu leol ar gyfer prosiectau ar raddfa lai sy'n briodol i'w lleoliadau.

- 3.6 Mae Atodiad 1 yn Natganiad Polisi Ynni Llywodraeth Cymru (2010) yn rhoi'r capasiti cynhyrchu trydan ar bob cynnig ynni adnewyddol $\geq$ hafal neu fwy na 10 MW arfaethedig (ynghyd â ffigwr ar gyfer gwynt ar y tir o dan 10 MW). Yn 2010 roedd y capasiti gwynt ar y tir presennol yn sefyll ar 0.73 kWh/d/p.
- 3.7 Yn Ynni Cymru: Pontio Carbon Isel (2012) mae Llywodraeth Cymru yn nodi ei Rhaglen ar gyfer Llywodraeth sy'n ceisio "*creu economi gynaliadwy, carbon isel i Gymru*". Mae'n canolbwyntio ar gyfleoedd gwaith yn y sector hwn. Mae'n nodi'r heriau a'r cyfleoedd sy'n gysylltiedig â dadgomisiynu niwclear ac adeiladu o'r newydd, datblygu gwynt ar y môr, datblygu biomas, gweithgaredd effeithlonrwydd ynni a gwelliannau seilwaith sy'n gysylltiedig â'r datblygiad ynni.

Canllaw Cynllunio Atodol – Ynni Gwynt ar y Tir

- 3.8 Isod ceir dyfyniadau o Bolisi Cynllunio Cymru sy'n cefnogi prosiectau ynni adnewyddadwy, gan gynnwys datblygu gwynt ar y tir:

Rhan o PCC	Crynodeb o'r Mater a Nodwyd
Paragraff 12.8.9	Yn nodi y dylai Awdurdodau Cynllunio Lleol (ACLI) hwyluso datblygu pob math o ynni adnewyddadwy a charbon isel i symud tuag at economi carbon isel. Y ffactorau perthnasol ar gyfer tyrbinau gwynt ar y tir y dylid eu hystyried yw: - y cyfraniad y gall yr ardal ei wneud; - sicrhau bod penderfyniadau rheoli datblygu yn gyson â rhwymedigaethau newid yn yr hinsawdd gan gynnwys cyfraniadau at dargedau ynni adnewyddadwy a dyheadau; a - cydnabod y cyfleoedd amgylcheddol, economaidd a chymdeithasol maent yn ei wneud i gynllunio ar gyfer cynaliadwyedd.
Paragraff 12.8.12	Mae ynni gwynt graddfa strategol yn parhau i gynnig y potensial mwyaf ac mae'n rhan allweddol o fodloni gweledigaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer cynhyrchu trydan adnewyddadwy yn y dyfodol.
Paragraff 12.8.19	Cymorth penodol ar gyfer prosiectau ynni adnewyddadwy a yrrir gan y gymuned.
Paragraff 12.9.7	Dynodi potensial safleoedd tir llwyd trefol / diwydiannol.
Paragraff 12.9.9	Mae datblygiadau ar raddfa o rhwng 50kW a 5MW yn cael eu nodi fel Is Awdurdod Lleol. Mae prosiectau o fewn y trothwy hwn yn berthnasol i bob rhan o Gymru a dylai cynlluniau datblygu annog datblygiad o'r fath a nodi'n glir y meini prawf lleol yn erbyn y rhai y byddid ynn gwerthuso ceisiadau o'r fath.

- 3.9 Mae rhannau eraill o Bolisi Cynllunio Cymru yn tynnu sylw at faterion y mae angen eu hystyried wrth ymdrin â cheisiadau o'r fath:

Rhan o PCC	Crynodeb o'r Mater a Nodwyd
Paragraff 12.8.13	Yn datgan mai'r lleoliadau mwyaf priodol a ddynodir ar gyfer datblygu ffermydd gwynt ar raddfa fawr yw Ardaloedd Chwilio Strategol (SSA). Disgwylir i ddatblygiadau yn y lleoliadau hyn gyfrannu'n sylweddol at ddyheadau ynni gwynt ar y tir LIC.
Paragraff 12.8.12	Yn amlygu bod: ardaloedd dynodedig, rhywogaethau a

Canllaw Cynllunio Atodol – Ynni Gwynt ar y Tir

Rhan o PCC	Crynodeb o'r Mater a Nodwyd
	chynefinoedd ac amgylchedd hanesyddol yn cael eu diogelu; • mesurau lliniaru yn ofynnol ar gyfer effeithiau andwyol posibl ar gymunedau lleol, tra'n sicrhau bod yr effaith bosibl ar hyfywedd economaidd yn cael ystyriaeth lawn; a • dylid optimeiddio ynni adnewyddadwy a charbon isel mewn datblygiadau newydd.
Paragraff 12.8.12	Mae Llywodraeth Cymru yn derbyn bod y cyflwyno strwythurau newydd, sy'n aml yn fawr iawn ar gyfer gwynt ar y tir angen eu hystyried yn ofalus er mwyn osgoi, a lle bo'n bosibl lleihau, eu heffaith.
Paragraff 12.8.14	Fel arfer ni fydd datblygiad ffermydd gwynt mawr neu gynlluniau ynni adnewyddadwy a charbon isel eraill ar raddfa fawr yn briodol mewn ardaloedd a safleoedd sydd yn ddynodedig yn rhyngwladol neu genedlaethol.

TAN 8 - Cynllunio ar gyfer Ynni Adnewyddadwy (2005)

- 3.10 Mae'r TAN yn gosod allan y prif agweddau cynllunio defnydd tir technolegau ynni adnewyddadwy yng Nghymru. Mae'r adran hon yn canolbwyntio ar y materion perthnasol ar gyfer ynni gwynt ar y tir.
- 3.11 Isod ceir dyfyniadau o TAN 8 sy'n cefnogi prosiectau ynni adnewyddadwy, gan gynnwys datblygu gwynt ar y tir:

Rhan o TAN 8	Crynodeb o'r Mater a Nodwyd
Paragraff 2.2	Nodi mai gan ynni gwynt ar y tir y mae'r potensial mwyaf ar gyfer cynnydd mewn cynhyrchu trydan o ynni adnewyddadwy yn y tymor byr i ganolig.
Paragraff 2.11	Y potensial safleoedd tir llwyd trefol / diwydiannol hyd yn hyn heb ei ddefnyddio i raddau helaeth, dylid annog safleoedd o hyd at 25MW ar safleoedd o'r fath.
Paragraff 2.12	Rhoi anogaeth i gynlluniau ffermydd gwynt cymunedol llai (yn gyffredinol yn llai na 5MW).
Paragraff 2.14	Bydd cyfleoedd i ailbweru ac / neu ymestyn ffermydd gwynt sy'n bodoli eisoes ac sydd o bosibl tu allan i Ardal Chwilio Strategol, a dylai'r rhain gael eu hannog ar yr amod bod yr effeithiau amgylcheddol a thirwedd yn dderbyniol.
Paragraff 6.2	Mae'n annog datblygwyr ac awdurdodau cynllunio lleol i gael trafodaethau â chymunedau lleol cyn gynted a phosib wrth ffurfio cynigion.

Canllaw Cynllunio Atodol – Ynni Gwynt ar y Tir

- 3.12 Mae rhannau eraill o'r TAN 8 yn amlygu materion sydd angen eu hystyried wrth ymdrin â cheisiadau o'r fath:

Rhan o TAN 8	Crynodeb o'r Mater a Nodwyd
Paragraff 2.4	Mae'r TAN yn nodi 7 ardal chwilio strategol (SSA) sy'n gallu darparu ar gyfer cynlluniau ynni gwynt ar y tir ar raddfa fawr. Nid yw'r un o'r ardaloedd hyn wedi eu lleoli yng Ngwynedd.
Paragraff 2.7	Byddai rhannau helaeth o Gymru yn cael eu heithrio rhag cael eu hystyried fel Ardaloedd Chwilio Strategol yn enwedig ceisiadau gwynt mawr penodol mewn Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol gan y byddai hyn yn groes i bolisi cynllunio hir-sefydledig, ac felly ddim yn cael ei ystyried yn yr ardaloedd hyn. Yn yr un modd mae'r lefelau uchaf o ran dynodiadau cadwraeth natur a threftadaeth hefyd wedi cael eu heithrio
Paragraff 2.13	Dylai'r rhan fwyaf o ardaloedd y tu allan i Ardaloedd Chwilio Strategol fod yn rhydd o gynlluniau ynni gwynt mawr. Efallai y bydd awdurdodau cynllunio lleol yn dymuno ystyried effaith gronnyddiaeth cynlluniau bach mewn ardaloedd y tu allan i'r Ardaloedd Chwilio Strategol a sefydlu meini prawf sy'n addas ar gyfer pellteroedd gwahanu oddi wrth ei gilydd. Mae angen cael cydbwysedd rhwng dymunoldeb ynni adnewyddadwy a diogelu'r dirwedd. Er na ddylai arwain at gydbwysedd cyfyngiad difrifol ar ddatblygu capasiti ynni gwynt, mae achos dros osgoi sefyllfa lle mae tyrbinau gwynt yn cael eu lledaenu ar draws y cyfan o sir. Gall datblygiadau y tu allan i Ardal Chwilio Strategol dros 5MW a safleoedd tir llwyd trefol / diwydiannol gael eu gwrthod.
Paragraff 2.15	Annog datblygwyr i gymryd rhan weithredol wrth ymgysylltu â'r gymuned leol ar geisiadau ynni adnewyddadwy.

TAN 6 - Cynllunio ar gyfer Cymunedau Gwledig Cynaliadwy (2010)

- 3.13 Mae'r TAN yn darparu canllawiau ymarferol ar rôl y system gynllunio wrth gefnogi cyflenwi cymunedau gwledig cynaliadwy. Mae'r adran hon yn canolbwyntio ar y materion perthnasol ar gyfer ynni gwynt ar y tir.
- 3.14 Isod ceir dyfyniadau o TAN 6 sy'n cefnogi prosiectau ynni adnewyddadwy, gan gynnwys datblygu gwynt ar y tir:

Paragraff 2.1.1	Rhaid i'r system gynllunio ymateb i'r heriau
-----------------	--

Canllaw Cynllunio Atodol – Ynni Gwynt ar y Tir

	sy'n codi yn sgil newid yn yr hinsawdd, er enghraifft drwy gynnwys yr angen i gynhyrchu ynni adnewyddadwy..... Dylai awdurdodau cynllunio geisio cryfhau cymunedau gwledig, drwy helpu i sicrhau bod modd i'w trigolion presennol weithio a defnyddio gwasanaethau yn lleol, gan ddefnyddio dulliau teithio carbon isel a chael cyfran uwch o'u hynni o ffynonellau adnewyddadwy lleol.
Paragraff 3.7.2	Mae'n bosibl lleoli nifer o weithgareddau economaidd yn gynaliadwy ar ffermydd. Mae gweithrediadau bach ar y fferm, megis prosesu bwyd a choed a phe cynnu bwyd, ynghyd â gwasanaethau (e.e. swyddfeydd, gweithdai, llogi a chynnal a chadw offer), gwasanaethau chwaraeon a hamdden, cynhyrchu cynydau heblaw am fwyd a chynhyrchu ynni adnewyddadwy i gyd yn debygol o fod yn ddefnyddiau priodol.

3.15 Mae paragraff 12.10.1 Polisi Cynllunio Cymru yn crynhoi'r materion y dylid eu cymryd i ystyriaeth wrth benderfynu ar gais am ddatblygiad ynni adnewyddadwy a charbon isel a seilwaith cysylltiedig. Mae'r materion hyn wedi eu crynhoi isod:

- y cyfraniad y bydd cais yn ei wneud i gyfarfod â thargedau a nodwyd yn genedlaethol, yn y DU ac yn Ewropeaidd;
- manteision amgylcheddol, cymdeithasol ac economaidd ehangach, a chyfleoedd o ddatblygiad ynni adnewyddadwy a charbon isel;
- yr effaith ar y dreftadaeth naturiol, yr Arfordir a'r Amgylchedd Hanesyddol;
- yr angen i leihau'r effeithiau ar gymunedau lleol, i ddiogelu ansawdd bywyd ar gyfer cenedlaethau'r presennol a'r dyfodol;
- ffyrdd o osgoi, lliniaru neu wneud iawn am yr effeithiau andwyol a nodwyd
- effeithiau newid yn yr hinsawdd ar leoliad, dyluniad, adeiladu a gweithredu datblygiad ynni adnewyddadwy a charbon isel. Wrth wneud hynny ystyried p'un a yw mesurau i addasu i effeithiau newid yn yr hinsawdd yn arwain at effeithiau ychwanegol;
- materion cysylltiad grid lle y cynigir datblygiadau ynni adnewyddadwy (trydan); a
- capasiti, ac effeithiau ar, y rhwydwaith trafnidiaeth sy'n ymwneud ag adeiladu a gweithrediad y cais.

Prosiect Gwynedd Werdd a'r Sector Carbon Isel

3.16 Mae Prosiect Gwynedd a'r Sector Carbon Isel yn un o'r prosiectau fydd Cyngor Gwynedd a phartneriaid yn gweithio arno er mwyn ceisio sicrhau bod trigolion yn elwa o economi sy'n manteisio fwy ar adnoddau craidd a chefnogi mentrau economaidd gymunedol a gwledig i sefydlu cynlluniau cynhyrchu ynni adnewyddadwy a meicro-gynhyrchu. Mae Gwynedd Werdd wedi astudio'r posibilrwydd o gynhyrchu

Canllaw Cynllunio Atodol – Ynni Gwynt ar y Tir

ynni adnewyddadwy drwy wneud y mwyaf o adnoddau naturiol y sir. Mae Astudiaeth Sgopio Gwynedd Werdd wedi amlygu'r posibilrwydd o allu cynhyrchu dros 110 Megawat erbyn 2020. Gallai hyn greu hyd at 160 o swyddi a rhoi £16m i mewn i'r economi lleol. Ar gyfer ynni gwynt ar y tir mae ganddo'r potensial i gyfrannu hyd at 33MW (29.7%) o'r ynni adnewyddadwy ychwanegol a rennir ond dim ond 12.8% o swyddi cynhyrchu a gosod ar draws y DU a thair swydd gweithredol a chynnal a chadw yn lleol. Ceir mwy o wybodaeth am y prosiect yma yng Nghynllun Busnes Cyngor Gwynedd 2011 – 2014.

Cynllun Rheoli Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol Penrhyn Llyn (2010 – 2015)

- 3.17 Mae'r Cynllun Rheoli, sy'n gynllun statudol mabwysiedig, yn cynnwys adroddiad ar gyflwr cyfredol yr AHNE. Mae'n rhoi'r Weledigaeth (hyd at 2030) ynghyd â'r Strategaeth a Gweithredu ar gyfer rheolaeth gynaliadwy yr AHNE i'r dyfodol dros y 5 mlynedd nesaf.
- 3.18 Prif nod strategol y Cynllun Rheoli ar gyfer yr AHNE yw cynnal, gwarchod a gwella cymeriad a harddwch arbennig unigryw tirlun, arfordir a morlun Llyn.
- 3.19 Y prif amcan dros ddynodi Ardaloedd o Harddwch Naturiol Eithriadol yw sicrhau eu cadwraeth a gwella eu prydferthwch naturiol. Dylai polisïau cynlluniau datblygu a phenderfyniadau rheoli datblygiadau sy'n effeithio ar Ardaloedd o Harddwch Naturiol Eithriadol gefnogi cadwraeth y prydferthwch naturiol, er y byddai'n briodol hefyd i ystyried lles economaidd a chymdeithasol yr ardaloedd. Mae gan awdurdodau lleol, cyrff cyhoeddus eraill ac awdurdodau perthnasol eraill ddyletswydd statudol i ystyried dibenion yr AHNE.
- 3.20 Rhoddir cefnogaeth tuag at gynhyrchu ynni adnewyddadwy ar raddfa briodol o fewn yr AHNE ym mholisi PP5 ac yn amcan PA5, fel y dangosir isod:

“PP5: cefnogi mentrau ynni adnewyddol sydd yn addas o ystyried Amgylchedd sensitif yr AHNE a rhywogaethau adar a mamaliaid sydd wedi eu dynodi'n Rhyngwladol.”

“PA5: Cynyddu lefelau o greu ynni adnewyddol fydd yn addas o ran effaith ar dirlun a rhywogaethau adar a mamaliaid sensitif yr AHNE erbyn 2012.”

Cynllun Rheoli Cyrchfan (DMP) ar y gweill (2012-2016)

- 3.21 Mae tua 7.1m o ymwlewyr yn ymweld â Gwynedd pob blwyddyn, gan wario cyfanswm o 21.5m o ddiwrnodau twristiaeth o fewn y Sir. Dangosai ystadegau refeniw fod gan y sector llety gyda gwasanaeth rôl llawer llai yng Ngwynedd nag ar draws Gogledd Cymru. Mae gwariant lletygarwch yn awr mor hanfodol i'r economi yng Ngwynedd, mae'r Sir wedi ymddangos ymysg y deg uchaf o 'fannau poeth' economi ymwelwyr y DU mewn rhestr newydd. Mae economi Gwynedd llawer mwy dibynnol ar y diwydiant twristiaeth na Chymru a Phrydain, gydag 16.3% o holl swyddi'r Sir yn y diwydiant yn 2010 o gymharu â ffigwr cyfatebol o 9.6% ar gyfer Cymru a 9.4% ar gyfer Prydain Fawr.

Canllaw Cynllunio Atodol – Ynni Gwynt ar y Tir

- 3.22 Yn ôl ymchwil ymwelwyr diweddar, y prif gymhelliad dros ymweld â Gwynedd yw'r golygfeydd, y traethau, y mynyddoedd a Pharc Cenedlaethol Eryri.

4.0 Nodweddion ardal Awdurdod Cynllunio Gwynedd

- 4.1 Mae'r boblogaeth wedi ei dosbarthu ar wasgar rhwng nifer fechan o brif drefi a'i chymunedau gwledig. Mae bron i 45% o boblogaeth y Sir yn wasgaredig, naill ai mewn cefn gwlad agored neu mewn pentrefi sydd â chlystyrau poblogaeth o lai na 1,250. Y patrwm cyffredinol yng Ngwynedd (y Sir) yw cyfartaledd o 46 person i bob milltir sgwâr, o'i gymharu â chyfartaledd Cymru o 141. Ceir rai o'r tirluniau mwyaf godidog a welir hyd a lled y Deyrnas Unedig. Mae'n amgylchedd unigryw ac fe amrywia'n sylweddol trwy gydol yr ardal – o arfordir dramatig Penrhyn Llyn i ucheldir agored a chymoedd rhewlifol Eryri.
- 4.2 Fe adlewyrchir ansawdd y tirlun unigryw a gwerthfawr hwn yn nifer y dynodiadau tirwedd a fo'n berthnasol i'r ardal. Mae'r rhain yn cynnwys nifer o Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig, Ardaloedd Cadwraeth Arbennig, Gwarchodfeydd Natur Genedlaethol, Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol Llyn, Tirweddau o Ddiddordeb Hanesyddol Arbennig ac Eithriadol. Yn ogystal a hynny lleolir 67.5% o arwynebedd tir Gwynedd (y sir) du mewn i Barc Cenedlaethol Eryri. Mae'r Parc Cenedlaethol wedi cael ei ganoli yn bennaf ar hyd yr arfordor rhwng Abermaw ac Harlech.
- 4.3 Mae arfordir hardd Pen Llyn, gyda'i greigiau medal a'i draethau tywod a'i lonydd culion a'i gloddiau pridd cynhenid yn unigryw o ran cymeriad. Mewn cyferbyniad llwyr, mae ucheldiroedd amlwg Eryri, sydd y neid harwain i lawr at ddyffrynnoedd gwyrddion a gweddillion coedlannau hynafol yr un mor werthfawr. Mae traddodiad cryf o dwristiaeth a hamdden yng Ngwynedd a fo yn ei dro'n gwneud cyfraniad sylweddol i'r economi trwy eneradu incwm a gwaith ar hyd a lled y sir gyfan.
- 4.4 Dynodwyd rhan fawr o Benrhyn Llyn fel Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol yn 1956. Prif ddiben y dynodiad AHNE yw gwarchod a gwella harddwch naturiol yr ardal, sy'n cynnwys diogelu fflora, ffawna a nodweddion daeregol yn ogystal a thirwedd. Mae'r tirwedd hefyd wedi cael ei ffurfio gan ddyn, ac mae'n holl bwysig bod olion archaeolegol, a hanesyddol a nodweddion penserniol yn cael eu diogelu hefyd. Mae'r AHNE yn ymestyn yn bennaf ar hyd yr arfordir ac yn cyrraedd i'r tir i gynnwys copaon folcanig Garn Fadrun a'r Eifl. 15,500 hectar ydy cyfanswm arwynebedd tir yr AHNE. Rhai o brif nodweddion yr AHNE Penrhyn Llyn yw:
- Tirlun, Arfordir a Mor
 - Amgylchedd glan a thangnefedd
 - Cyfoeth o fywyd gwyllt
 - Amgylchedd hanesyddol
 - Iaith a'r diwylliant Cymreig
 - Cymunedau clos
 - Sgiliau ac economi a'i gwreiddiau yn lleol
 - Cyfle i grwydro a mwynhau
- 4.5 Mae 88.3 cilomedr o'r arfordir ym Mhenrhyn Llyn wedi cael ei adnabod fel Arfordir Treftadaeth, sy'n ddynodiad anstatudol cenedlaethol. Mae Llwybr Arfordirol Cymru Gyfan yn teithio trwy ardal Awdurdod Cynllunio Gwynedd

Canllaw Cynllunio Atodol – Ynni Gwynt ar y Tir

- 4.6 Fel y nodwyd yn barod mae yna 7.1m o ymwlewyd yn ymweld â Gwynedd pob blwyddyn. Mae'r mathau mwyaf poblogaidd o hamdden yn cynnwys hwylio, pysgota, beicio, cerdded, syrffio gwynt a sgïo jet.

5.0 Ardaloedd o Gyfyngiadau

- 5.1.1 Mae'r adran hon yn tynnu sylw at y derbynyddion sensitif (ardaloedd neu rywogaethau a warchodir gan gynnwys bodau dynol) sydd angen eu hystyried gydag unrhyw gais. Nid yw ffin ardal ddynodedig yn awgrymu y dylai fod ffin glir rhwng gwerthoedd cadwraeth o fewn, a diystyru'r fath werthoedd tu allan. Felly, mae angen ystyried ei leoliad hefyd neu yn achos y buddiannau bioamrywiaeth yr effaith bosibl o ddatblygiadau y tu allan i'r safle e.e. llwybrau hedfan, newidiadau i hydroleg safleoedd gwlyptir ayb.
- 5.1.2 Mae'r adran wedyn yn defnyddio'r Canllawiau Arfer Gorau a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru i fapio pob un o'r cyfyngiadau hyn er mwyn cynhyrchu asesiad strategol, lefel uchel o'r potensial ynni gwynt sydd ar gael ar gyfer ardal.

5.2 Ardaloedd o Harddwch Naturiol Eithriadol (AHNE)

- 5.2.1 Mae Deddf Parciau Cenedlaethol a Mynediad i Gefn Gwlad yn darparu'r sail statudol ar gyfer dynodiad yr AHNE. Mae Deddf CROW 2000 yn rhoi'r un amddiffyniad iddynt â Pharciau Cenedlaethol o ran tirwedd a harddwch golygfaol a rhoi dyletswydd statudol i lunio a chyhoeddi Cynllun Rheoli AHNE. Mae dyletswydd ar unrhyw gorff cyhoeddus, o dan adran 85 o Ddeddf CROW, i roi sylw i bwrpas gwarchod a gwella harddwch naturiol yr AHNE. Dyma'r prif amcan er y bydd hefyd yn briodol rhoi sylw i les economaidd a lles cymdeithasol yr ardal. Mae paragraff 5.3.5 o Bolisi Cynllunio Cymru hefyd yn nodi beth ydy prif amcan AHNE.
- 5.2.2 Mae'r amddiffyniad ar gyfer AHNE a Pharciau Cenedlaethol yn cael ei amlygu ym mharagraff 8.4 o Atodiad D TAN8 sy'n datgan:
- “Mae amcan ymhlyg yn TAN 8 i gynnal cywirdeb ac ansawdd y tirwedd o fewn y Parciau Cenedlaethol / AHNEoedd Cymru h.y. dim newid yng nghymeriad y dirwedd o du ddatblygiadau tyrbinau gwynt.”*
- 5.2.3 Caiff cynnig am dyrbin gwynt du mewn i'r AHNE ei asesu'n erbyn gofynion, Polisi cynllunio cenedlaethol, Polisi B8 a Pholisi C26 Cynllun Datblygu Unedol Gwynedd.
- 5.2.4 Tu allan i AHNE Llyn ac Ynys Mon ni ddylai unrhyw gais tyrbina o fewn ardal Awdurdod Cynllunio Gwynedd achosi niwed sylweddol i leoliad AHNE. Mae'r drefn yma'n cyd-fynd gyda pholisi cynllunio cenedlaethol (gweler paragraff 5.3.7 o Polisi Cynllunio Cymru). Bydd angen cynnal LVIA i ddangos unrhyw effaith bosibl y cynllun er mwyn sicrhau nad oes unrhyw niwed sylweddol yn digwydd o ganlyniad i'r cais. Caiff yr wybodaeth ei ddefnyddio i asesu effaith y cynnig ar bolisi cynllunio cenedlaethol, Polisi B8 a Pholisi C26 Cynllun Datblygu Unedol Gwynedd.
- 5.2.5 Mae Cyngor Gwynedd mewn partneriaeth wedi cynhyrchu Cynllun Rheoli AHNE statudol a mabwysiedig sy'n cynnwys gwybodaeth ddefnyddiol am y dynodiad. Mae copi o gynllun rheoli'r AHNE ar gael ar wefan y Cyngor yn: http://www.ahne-llyn-aonb.org/management_plan_2010_-_2015-58.aspx

5.3 Parc Cenedlaethol Eryri

- 5.3.1 Mae'r Parc Cenedlaethol yn ardal o dirweddau sydd o bwysigrwydd rhyngwladol, ac yn cael eu diogelu gan statud sy'n cydnabod ei bwysigrwydd i'r genedl. Mae yna ddau bwrpas statudol i'r Parc, sef (i) gwarchod a gwella hardwch naturiol, bywyd gwyllt a threftadaeth ddiwylliannol yr ardal, a (ii) hyrwyddo cyfleodd i'r cyhoedd ddeall a mwynhau nodweddion arbennig yr ardal.
- 5.3.2 Mae'r ddyletswydd i roi sylw i ddibenion Parciau Cenedlaethol yr un mor gymwys i'r gweithgareddau sy'n effeithio ar yr ardaloedd hyn, p'un a yw'r gweithgareddau hynny y tu mewn neu'r tu allan iddo. Yn unol a pholisi cynllunio cenedlaethol (paragraff 5.3.7) a Pholisi B14 y CDU ni fydd tyrbinau gwynt sy'n niweidio nodweddion a chymeriad arbennig y Parc Cenedlaethol yn cael eu caniatáu.

5.4 Tirweddau Hanesyddol, Parciau a Gerddi Hanesyddol o Ddiddordeb Arbennig yng Nghymru

- 5.4.1 Gellir cael gwybodaeth am ffiniau'r dynodiadau anstatudol yma yng Nghofrestr Tirluniau, Parciau a Gerddi o Bwysigrwydd Hanesyddol Arbennig Cymru, Rhan 1: Cofrestr Parciau a Gerddi o Bwysigrwydd Hanesyddol Arbennig – Conwy, Gwynedd ac Ynys Môn; a Rhan 2.1: Cofrestr Tirluniau o Bwysigrwydd Hanesyddol Arbennig lawn, ar gyfer disgrifiadau o lefydd yng Ngwynedd; a Rhan 2.2 o Gofrestr Tirluniau o Bwysigrwydd Hanesyddol Arbennig yng Nghymru. Cadw sydd wedi cyhoeddi'r Gofrestr.
- 5.4.2 Gellir cael hyd i wybodaeth am ffiniau'r dynodiadau anstatudol hyn yng nghofrestr Cadw, 'Cofrestr Tirweddau, Parciau a Gerddi o Ddiddordeb Hanesyddol Arbennig yng Nghymru - Conwy, Gwynedd ac Ynys Môn, a Rhan 1: Cofrestr Tirweddau, Parciau a Gerddi o Ddiddordeb Hanesyddol Arbennig – Conwy, Gwynedd ac Ynys Môn; a Rhan 2.1: Cofrestr o Dirweddau o Ddiddordeb Hanesyddol Arbennig.
- 5.4.3 Yn unol â Pholisi B12 yn y CDU, fe fydd ceisiadau sy'n achosi niwed sylweddol i gymeriad, edrychiad neu osodiad tirluniau hanesyddol neu'r parciau a gerddi hanesyddol yn cael eu gwrthod.

5.5 Dynodiadau Ecolegol Rhyngwladol

- 5.5.1 Mae paragraff 5.3.9 PCC yn nodi y bydd y Llywodraeth yn sicrhau yr amddiffynnir safleoedd cadwraeth natur statudol dynodedig rhyngwladol rhag difrod a dirywiad, gyda'u nodweddion pwysig yn cael eu gwarchod gan reolaeth briodol. Ceir canllawiau manwl mewn perthynas â cheisiadau datblygu a allai effeithio ar safle dynodedig rhyngwladol yn Atodiad 3 o TAN 5. Dylid cyfeirio at hyn gydag unrhyw gaisa allai effeithio ar safle o'r fath.

Dynodiad	Disgrifiad
Safleoedd Ramsar	Ardaloedd gwlyptir o bwysigrwydd rhyngwladol
Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (SAC)	Ardaloedd sy'n cyfrannu at gynnal neu adfer statws

Canllaw Cynllunio Atodol – Ynni Gwynt ar y Tir

	cadwraeth ffafriol y cynefinoedd neu rywogaethau a restrir yn Atodiadau I a II y Gyfarwydddeb Cynefinoedd.
Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig (SPA)	Ardaloedd dynodedig sy'n helpu gwarchod cynefinoedd i rywogaethau prin a bregus a rhywogaethau o adar mudol.

5.5.2 Yn unol â Pholisi B15 y CDU, ni ddylai ceisiadau achosi niwed sylweddol i gymeriad cyflawn safleoedd rhyngwladol pwysig, p'un a ydynt wedi'u lleoli oddi mewn neu tu allan i'r dynodiad a dylid gwneud iawn am golledion pan nad oes modd osgoi difrod. Os nad all prosiect sicrhau effaith andwyol ar safle Ewropeaidd neu os nad oes yna ddigon o wybodaeth ar gael i wneud yr asesiad, yna ni fydd yn derbyn caniatâd.

5.5.3 Bydd angen Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd lle mae tebygolrwydd neu risg y bydd cynnig, (naill ai ar ei ben ei hun neu mewn cyfuniad â chynlluniau neu brosiectau eraill) yn cael effaith sylweddol ar safle Ewropeaidd fel y nodir hynny ym mharagraff 5.5.1. Rhaid i ddatblygwyr roi digon o wybodaeth am y datblygiad arfaethedig fel y gellir dod i farn wybodus o ran ei effeithiau tebygol. Bydd y rhai sy'n methu â gwneud y ddau beth uchod yn cael eu gwrthod o dan reoliad 61 Rheoliadau Cynefinoedd a Rhywogaethau 2010. Os methir â darparu'r wybodaeth hon, yna gwrthodir y cais cynllunio.

5.6 Dynodiadau Ecolegol Cenedlaethol

5.6.1 Yn achos SoDdGA, sydd o bwysigrwydd cenedlaethol, mae'r Ddeddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad, fel y'i diwygiwyd gan Ddeddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy 2000, yn gosod dyletswydd ar bob corff cyhoeddus (gan gynnwys awdurdodau cynllunio lleol) i gymryd camau rhesymol, sy'n gyson ag ymarfer priodol o'u swyddogaethau, i hybu cadwraeth a gwella'r nodweddion oherwydd y rheiny y mae'r SoDdGA o ddiddordeb arbennig. Gall SoDdGA gael eu difrodi gan ddatblygiadau o fewn neu gerllaw eu ffiniau, ac mewn rhai achosion, gan ddatblygiad sydd gryn bellter i ffwrdd. Mae paragraff 5.5.8 PCC yn nodi bod rhagdybiaeth yn erbyn datblygiad sy'n debygol o niweidio SoDdGA.

Dynodiad	Disgrifiad
Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SSSI/ SoDdGA)	Mae SoDdGA yn ardaloedd o dir a ddynodwyd fel rhai o ddiddordeb cadwraeth natur cenedlaethol.
Gwarchodfeydd Natur Cenedlaethol (NNR)	Mae ardaloedd o bwysigrwydd cadwraeth natur cenedlaethol yn cael eu dynodi'n Warchodfeydd Natur Cenedlaethol.

5.6.2 Yn unol â Pholisi B16 yn y CDU, ni ddylai ceisiadau gael effaith andwyol ar amcanion cadwraeth safleoedd a ddynodwyd fel rhai o bwysigrwydd bywyd gwyllt cenedlaethol, p'un a ydynt wedi'u lleoli oddi mewn neu'n effeithio ar y dynodiad.

5.7 Dynodiadau Ecolegol Lleol

Dynodiad	Disgrifiad
Gwarchodfeydd Natur Lleol (LNR)	Dynodedig ar gyfer ddiddordeb lleol gan y Cyngor.
Safleoedd Bywyd Gwyllt Ymgeisiol (CWS)/ Safleoedd Bywyd Gwyllt (WS)	Safleoedd anstatudol y tybir eu bod o werth arbennig ecolegol.

- 5.7.1 Lle bo cais yn debygol o wneud niwed sylweddol i Warchodfa Natur Leol neu CWS/WS, dylai ond cael ei ganiatáu os gellir dangos bod rhesymau dros y cais sy'n gorbwyso'r angen i ddiogelu gwerth cadwraeth natur y safle ac y gellir lliniaru a digolledu'r effeithiau. Polisi B17 yn y CDU yw'r polisi cynllunio lleol perthnasol.

5.8 Arolygon ar gyfer Safleoedd Ecolegol Dynodedig

- 5.8.1 O ran safleoedd ecolegol dynodedig, mae arolygon ecolegol fwyaf tebygol o fod yn ofynnol ar gyfer ceisiadau a leolir yn agos at safleoedd o'r fath.

5.9 Dynodiadau Treftadaeth

- 5.9.1 Ni ddylai ceisiadau achosi niwed sylweddol i gymeriad ac ymddangosiad Ardaloedd Cadwraeth, Adeiladau Rhestredig, Henebion Cofrestredig, Tirluniau Hanesyddol Cofrestredig, Safleoedd Treftadaeth y Byd, Arfordiroedd Treftadaeth neu barciau a gerddi hanesyddol a thirluniau hanesyddol na'u gosodiad. Mae'r Cofnod Amgylcheddol Hanesyddol Rhanbarthol (HER) yn cynnwys gwybodaeth archeolegol a chynhwysir ynddo'r rhan fwyaf o safleoedd archeolegol y Sir. Bydd angen cynnal asesiad addas i ddangos yn glir na fydd unrhyw niwed sylweddol yn digwydd o ganlyniad i'r cais. Y polisi cynllunio lleol perthnasol yw Polisi B7 yn y CDU.
- 5.9.2 Dylai pob cais barn sgrinio, ceisiadau barn gwmpasu a cheisiadau llawn ar gyfer cynlluniau tyrbin gwynt o fewn un o'r dynodiadau amgylcheddol hyn neu sy'n effeithio ar eu lleoliad, y golygfeydd i/o neu rhyngddynt, gael ei gyfeirio at Swyddog Cadwraeth Adeiladau'r Cyngor a Cadw a Gwasanaeth Cynllunio Archeolegol Gwynedd.

5.10 Diddordebau Hedfan

- 5.10.1 Gall y symudiad o dyrbin gwynt ymyrryd â radar gan y gallai gael ei ddehongli fel gwrthrych sy'n symud. Gallai hyn beri iddo gael ei gamgymryd am awyren neu leihau'r gallu i olrhain awyrennau gan radar yn yr ardal datblygiad ynni gwynt.
- 5.10.2 Bydd angen i ddatblygwyr ymgynghori â gweithredwyr radar os yw cais yn dod o fewn parth ymgynghori 15 cilomedr, neu'r parth 30-32 cilomedr ymgynghorol o amgylch y ddau radar traffig awyr sifil a milwrol, yn y drefn honno. Bydd angen ymgynghori â'r Weinyddiaeth Amddiffyn hefyd. Mae canllawiau ar gael i gynorthwyo datblygwyr ar wefan yr Awdurdod Hedfan Sifil (<http://www.caa.co.uk/default.aspx?catid=1959>).

5.10.3 Mae'r Gwasanaethau Traffig Awyr Cenedlaethol (NATS) wedi dweud eu bod yn dymuno i ni ymgynghori ar yr holl geisiadau cynllunio neu geisiadau 'Hysbysiad o Fwriad i Ddatblygu' ar gyfer datblygiadau tyrbîn gwynt waeth beth fo'u maint.

5.11 Gosodiadau Darlledu

5.11.1 Gall tyrbînau gwynt ymyrryd â darllediadau electromagnetig trwy allyrru signal electromagnetig ei hun, gan ymyrryd â signalau electromagnetig.

5.11.2 Dylid ymgynghori'n gynnar gyda'r Swyddfa Gyfathrebu (OFCOM), sy'n dal cofrestr ganolog o'r holl weithredwyr cyfathrebiadau radio sifil yn y DU ac yn gweithredu fel pwynt cyswllt canolog ar gyfer nodi'r ymgylngoreion penodol sy'n berthnasol i safle. Yn ogystal, dylid cael ymgynghoriad cyn gynted â phosib ag Arqiva sy'n gweithredu'r rhwydwaith teledu yn y DU a'r mwyafrif o'r rhwydwaith darlledu radio.

5.12 Derbynyddion Preswyl a Thwristiaeth

5.12.1 Mae Adran 7.0 y CCA yn cyfeirio at nifer o'r Materion Allweddol y mae angen eu gwerthuso o ran effaith bosibl y ceisiadau ar dderbynyddion preswyl a thwristiaeth.

5.12.2 At ddibenion yr ymarfer yn adran 5.13 isod rhoddwyd clustog gwahanol i bob pwynt cyfeiriad preswyl yn y Sir yn ddibynnol ar uchder y tyrbîn.

5.13 Potensial Ynni Gwynt yng Ngwynedd - Asesiad Strategol

5.13.1 Yn unol a Chanllawiau Arfer Gorau Llywodraeth Cymru - Ynni adnewyddadwy - Pecyn Cymorth i Gynllunwyr (2010) Llywodraeth Cymru, cynhaliwyd asesiad strategol lefel uchel o botensial ynni gwynt hygyrch. Mae hyn yn cynnwys defnyddio System Gwybodaeth Ddaearyddol (GIS) i fapio nifer fawr o gyfyngiadau er mwyn adnabod ardaloedd tir a allai o bosib fod yn addas ar gyfer datblygiadau gwynt. Mae'r cyfyngiadau'n cynnwys y pellteroedd rhwng unedau tai a thyrbînau gwynt, sef 10 x uchder y tyrbîn i'r llafn (gweler mwy am hyn yn adran 7.9 o'r CCA).

5.13.2 Rhaid rhoi ystyriaeth i natur strategol yr ymarfer hwn, ac nad yw materion fel nodweddion presennol yn y dirwedd e.e. ffurf y tir, tyrbînau gwynt presennol, mastiau telegyfathrebu ayb., a chyfyngiadau posib eraill fel parth clustog o gwmpas safleoedd bywyd gwyllt, llwybrau hedfan, cysylltedd bywyd gwyllt, a'u heffaith gronns wedi cael eu gwerthuso.

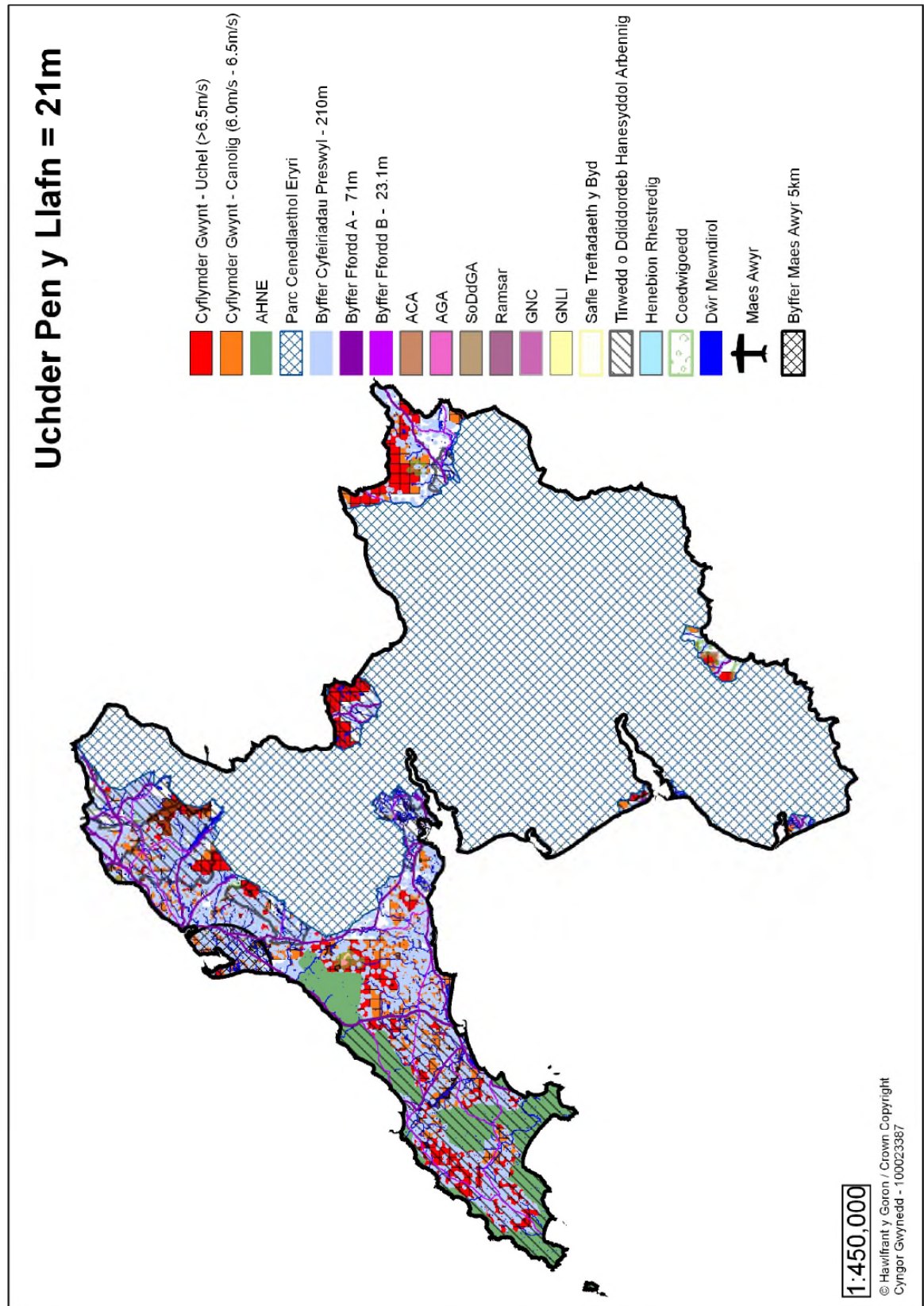
5.13.3 Mae'r mapiau isod yn seiliedig ar dyrbînau hyd at uchder pen llafn o 21m, 65m a 135m a'u pwrpas i'w dangos enghreifftiau o ardaloedd posib o gyfle ar gyfer tyrbînau gwynt o'r uchder penodol yma ar sail cyflymder gwynt. Gellir gweld manylion am y gwahanol dyrbînau gwynt yn adran 6.0 o'r CCA.

5.13.4 Mae'r ardaloedd mewn coch ac oren yn ardaloedd posibl o ran cyflymder gwynt yn ardal Awdurdod Cynllunio Gwynedd. Serch hynny, nid pwrpas y mapiau yma ydy dangos cefnogaeth neu dderbyniad cynigion yn yr ardaloedd yma. Byddai ceisiadau ar gyfer datblygiadau tyrbîn gwynt yn yr ardaloedd hyn yn parhau i fod angen asesiad manwl fel gyfeirir ato yn y Canllaw yma, sy'n dehongli holl bolisiau

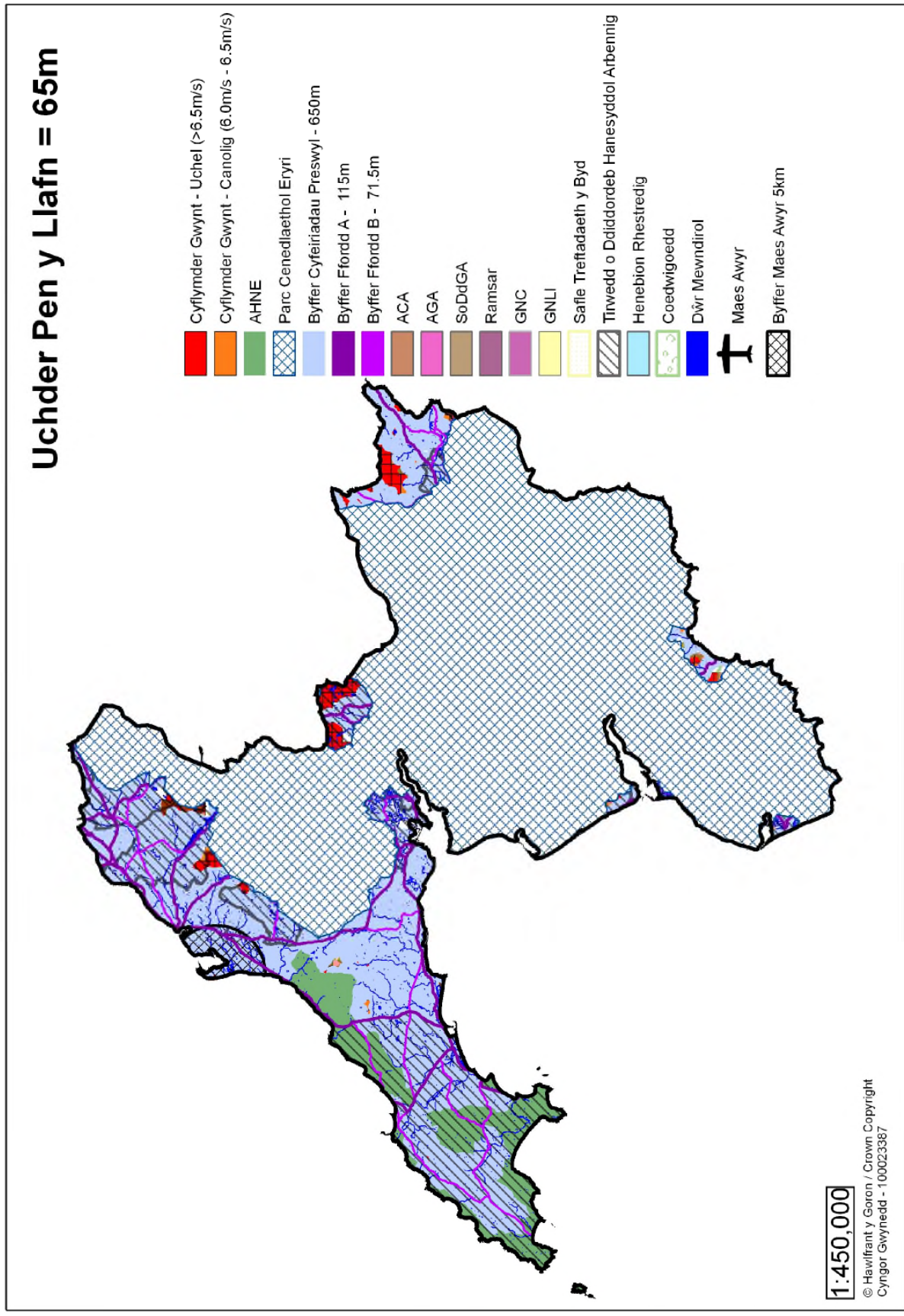
Canllaw Cynllunio Atodol – Ynni Gwynt ar y Tir

cenedlaethol a lleol perthnasol cyn y gellid eu cefnogi. Ceir rhagor o wybodaeth yn adran 7.9 o'r CCA

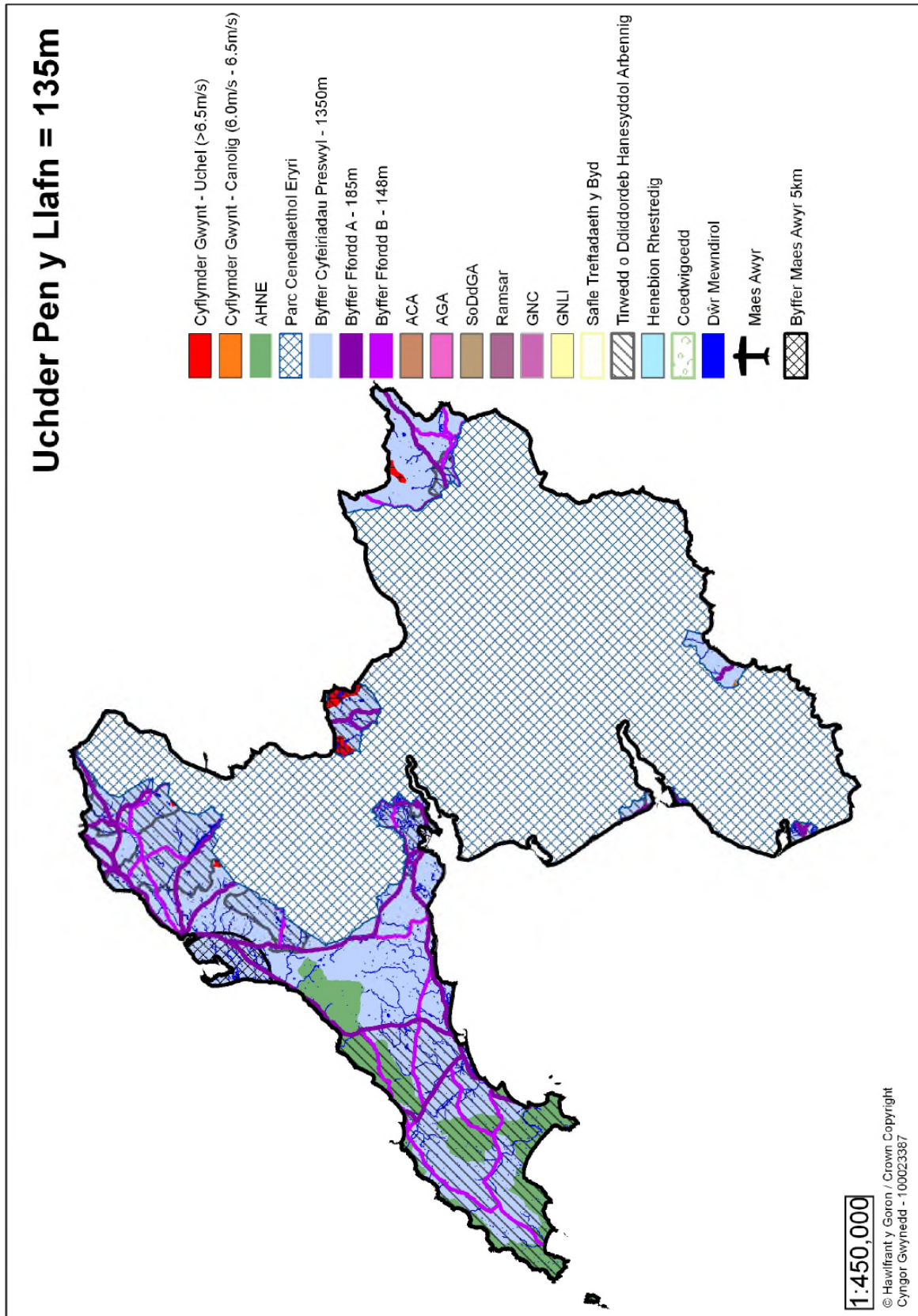
Map 1 – Asesiad Strategol 21m i uchder pen y llafn

Map 2 - Asesiad Strategol 65m i uchder pen y llafn

Map 3 - Asesiad Strategol 135m i uchder pen y llafn

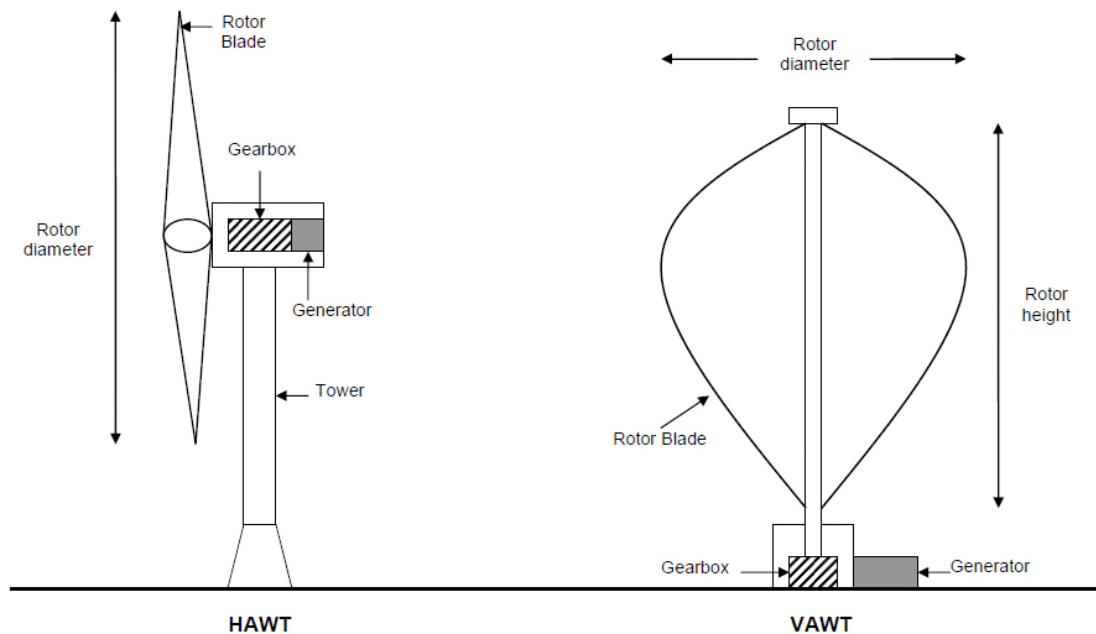

6.0 Mathau a Meintiau o Dyrbinau Gwynt

6.1 Yn yr adran hon amlygir y ddau brif fath o dechnoleg tyrbinau. Mae hefyd yn rhoi diffiniad, at ddibenion y CCA hwn, o'r hyn yw datblygiad micro, bach, canolig a mawr o ran maint tyrbinau unigol, maint y ffermydd gwynt ac allbwn trydan.

6.2 Mathau o Dyrbinau Gwynt

6.2.1 Mae dau brif fath o dyrbinau gwynt - tyrbinau gwynt echel fertigol (VAWT) a thyrbinau gwynt echel lorweddol (HAWT) fel y dangosir yn y ffigwr isod:

6.3 Tyrbinau Gwynt Echel Fertigol

6.3.1 Mewn tyrbinau gwynt echel fertigol (VAWTs) mae'r brif siafft rotor trefnu yn fertigol. Gydag echelin fertigol, gall y cydrannau generadur ac eraill gael eu lleoli ger y ddaear fel nad yw'r twr angen ei gefnogi, sydd hefyd yn ei gwneud yn haws cynnal a chadw.

Mae manteision VAWTs yn cynnwys:

- Cael llai o effaith ar y dirwedd a gellir eu hadeiladu mewn lleoliadau lle y byddai strwythurau talach yn cael eu gwahardd;
- Mae ganddynt arwynebedd wyneb mwy ar gyfer cipio ynni;
- Yn fwy effeithlon mewn gwyntoedd cryf;
- Gellir eu lleoli yn nes at y ddaear, gan ei gwneud yn haws i gynnal y rhannau symudol;
- chyflymder-cychwyn is na HAWTs;

Canllaw Cynllunio Atodol – Ynni Gwynt ar y Tir

- Wedi'u lleoli yn agos at y ddaear gallant fanteisio ar leoliadau lle mae toeau, bryniau, llinellau crib neu bas yn sianelu gwynt ac yn cynyddu cyflymder y gwynt.

Mae anfanteision VAWTs yn cynnwys:

- Mae gan y rhan fwyaf o VAWTs effeithlonrwydd cyfartalog gostyngol o HAWT cyffredin, yn bennaf oherwydd y llusgo ychwanegol sydd gan eu llafnau wrth gylchdroi i mewn i'r gwynt. Mae fersiynau sy'n lleihau llusgo yn cynhyrchu mwy o ynni, yn enwedig y rhai hynny sy'n sianelu gwynt i mewn i'r ardal gasglu;
- Nid yw cael rotorau wedi'u lleoli yn agos at y ddaear lle mae cyflymder gwynt yn is yn cymryd mantais o gyflymder uwch y gwynt uwchlaw.

6.4 Tyrbinau Gwynt Echel Llorweddol

- 6.4.1 Tyrbinau gwynt echel lorweddol (HAWT) yw'r arddull mwyaf cyffredin o dyrbinau gwynt. Mae ganddynt gynllun tebyg i felin wynt, ac mae'r llafnau'n edrych fel llafn gwthio sy'n troi ar yr echelin llorweddol. Mae prif siafft rotor yr HAWTs a'r generadur trydan ar frig y tŵr, a gellir eu pwyntio i mewn neu allan o'r gwynt.

Mae manteision HAWTs yn cynnwys:

- Goleddf llafn amrywiol sy'n rhoi'r ongl gorau bosibl o ymosodiad i'r llafnau tyrbinau;
- Mae sail y tŵr uchel yn caniatáu mynediad i wynt cryfach mewn safleoedd gyda gwyntoedd croesrym. Mewn rhai safleoedd gwynt croesrym, bob deg metr i fyny, gall y cyflymder y gwynt gynyddu o 20% a'r allbwn ynni o 34%;
- Effeithlonrwydd uchel gan fod y llafnau bob amser yn symud yn berpendicwlar i'r gwynt, gan dderbyn grym drwy'r cylchdro cyfan.

Mae anfanteision HAWTs yn cynnwys:

- Mae eu huchder yn eu gwneud yn oramlwg weladwy ar draws ardaloedd eang, gan amharu ar edrychiad y tirlun ac weithiau creu gwrthwynebiad lleol;
- Mae'r tyrau a llafnau tal hyd at 90 metr o hyd yn anodd eu cludo. Gall cludiant bellach gostio 20% o gostau'r offer;
- Mae HAWTs tal yn anodd eu gosod, sydd angen craeniai tal a drud iawn a gweithredwyr medrus;
- Mae angen adeiladu twr enfawr i gefnogi'r llafnau trwm, blwch gêr, a generadur;
- Gall adlewyrchiadau o HAWTs tal effeithio llabedau ochr gosodiadau radar gan greu annibendod signalau, er y gall hidlo ei atal;
- Mae amrywiadau cyfeiriad y gwynt ddioddef o flinder a methiant strwythurol a achosir gan gynnwrf pan fydd llafn yn mynd trwy gysgod gwynt y tŵr (am y rheswm hwn, mae mwyafrif yr HAWTs yn defnyddio dyluniad o du'r gwynt, gyda'r rotor yn wynebu'r gwynt o flaen y twr);
- Angen mecanwaith rheoli yaw ychwanegol i droi'r llafnau tuag at y gwynt.

6.5 Maint Tyrbinau – Allbwn Trydanol

Canllaw Cynllunio Atodol – Ynni Gwynt ar y Tir

- 6.5.1 Datgan Polisi C26 mai y tu allan i'r AHNE dim ond cynigion am ddatblygiadau tyrbinau gwynt ar raddfa fechan neu gymunedol neu ddomestig a ganiateir. Datgan yr eglurhad ym mharagraff 4.5.5 o'r CDU y bydd datblygiadau tyrbinau gwynt ar raddfa fechan a rhai cymunedol yn cael eu hystyried yn ddatblygiadau â chapasiti cynhyrchu o lai na 5MW.
- 6.5.2 Adlewyrcha hyn y canllaw ym mharagraff 2.12 yn NCT 8 , ble mae'r Llywodraeth yn disgwyl i awdurdodau cynllunio lleol annog, drwy eu polisiau cynllun datblygu ac wrth ystyried ceisiadau cynllunio unigol, gynlluniau ffermydd gwynt cymunedol llai (yn gyffredinol llai na 5MW).
- 6.5.3 Mae ffigwr 12.3 'Graddfeydd ynni adnewyddadwy a charbon Isel at ddibenion cynllunio' y PCC yn adnabod graddfa datblygu is-awdurdod Lleol i fod rhwng 50kW a 5MW. Mae Paragraff 12.9.9. y PCC yn datgan bod graddfeydd prosiectau ynni adnewyddadwy is-awdurdod lleol yn berthnasol ym mhob rhan o Gymru a dylai cynlluniau datblygu annog datblygiadau o'r fath a sefydlu'n glir y meini prawf lleol yn erbyn yr hyn y caiff cynigion o'r fath eu harfarnu.
- 6.5.4 Yn wyneb hyn, cefnogir cynigion hyd at gapasiti cynhyrchu o 5MW gan bolisi C26 y tu allan i AHNE Llŷn, yn ddibynnol ar gydymffurfio â chyfres o feini prawf, ynghyd â pholisiau perthnasol eraill yn y Cynllun ac ystyriaethau cynllunio perthnasol. Fodd bynnag, yn y rhan fwyaf o achosion ac ym mhob achos sy'n ymwneud â thyrbinau sengl y mwyaf yw maint y cynllun arfaethedig, boed hynny o ran uchder y tyrbinau neu nifer y tyrbinau, yna'r mwyaf o gyfiawnhad fydd ei angen i fodloni meini prawf Polisi C26, ynghyd â pholisiau perthnasol eraill yn y Cynllun, e.e. Polisi B8.
- 6.5.5 Fel arfer mae tyrbinau gwynt yn cael eu diffinio gan "gapasiti wedi'i raddio" sy'n cael ei fesur mewn cilowat (kW) neu megawat (MW). Mae'r "capasiti wedi'i raddio" yn cyfateb i'r uchafswm allbwn o drydan. Mae'n werth nodi bod:
- cynnydd yn niamedr rotor tyrbinau gwynt yn arwain at fwy na newid cyfrannol mewn ynni wedi'i raddio.
 - Mae allbwn ynni'n gymesur â chiwb y cyflymder y gwynt, ac felly bydd dyblu cyflymder y gwynt yn arwain at gynnydd sydd yn fras wyth gwaith yn fwy mewn allbwn ynni. Bydd tyrbinau gwynt ar safle sydd â chyflymder gwynt cymedr blynyddol o 6 m/s (metr fesul eiliad) fel arfer yn cynhyrchu dim ond hanner cymaint o ynni â'r un peiriant ar safle lle mae cyflymder gwynt cyfartaledd blynyddol yn 8 m/s (TAN8).
- 6.5.6 Mae'r tabl canlynol yn rhoi syniad bras o ynni a'r nifer posibl o gartrefi a all dderbyn cyflenwad gan y gwahanol fathau o dyrbinau a amlinellir uchod.

Tabl 1

Graddfeydd nodweddiadol o dechnolegau tyrbinau gwynt unigol			
Graddfa	Ynni (kW)	Graddfa Tyrbinau Nodweddiadol	Nifer posibl o gartrefi a gyflenwir
Micro	Llai na 2.5kW	2.5kW	0.7
Bach	1.5 – 50kW	20kW	6
Canolig	50kW – 750kW	500kW	205
Mawr	Dros 750kW	2.5MW	1,536

Canllaw Cynllunio Atodol – Ynni Gwynt ar y Tir

(Ffynhonnell: "Canllawiau Ymarfer: Goblygiadau cynllunio datblygiadau ynni adnewyddadwy a charbon isel" (Chwefror 2011) Llywodraeth Cynulliad Cymru)

- 6.5.7 Mae'r Canllaw Ymarfer yn egluro ymhellach bod cynigion allbwn bychan neu allbwn micro fel y nodir yn Nhabl 3 uchod yn gyffredinol yn beiriannau sengl sy'n cyflenwi adeiladau neu ddatblygiadau penodol (e.e. adeiladau fferm, ysgolion, busnesau bach ac ati), yn darparu ynni i adeilad presennol neu er mwyn cyrraedd targed lleihau allyriadau fel rhan o ddatblygiad newydd. Gall canolig neu fawr o ran allbwn fel y'i diffinnir yn Nhabl 3 hefyd fod yn beiriannau sengl ond fel arfer fe'u defnyddir mewn grwpiau i ffurfio rhan o gais cynllunio mwy ar ffurf fferm wynt raddfa fawr.
- 6.5.8 Yr uchaf yw'r capasiti wedi'i raddio mewn bwriad, yna bydd y Cyngor yn disgwyl i'r rhain fod naill ai yn gynigion a yrrir gan y gymuned ac / neu yn gynlluniau ar raddfa fechan sy'n darparu buddion cymunedol derbyniol fel rhan o'r bwriad.

6.6 Maint y Tyrbîn – Uchder at ben y llafn

- 6.6.1 Bydd perthynas tyrbinau gwynt â'u hamgylchedd yn ystyriaeth allweddol o ran asesu ardrawiad gweledol tyrbinau ar y dirwedd a mwynderau gweledol preswylwyr ac ymwelwyr. Mae'r "Cyfarwyddyd Ymarfer: Goblygiadau cynllunio datblygiadau ynni adnewyddadwy a charbon isel" (Chwefror 2011), a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru, yn ogystal â chanllawiau a gyhoeddwyd gan lywodraethau cenedlaethol neu leol eraill yn cynorthwyo i ddarparu diffiniad o wahanol raddfeydd o dyrbinau. Mae'r canllawiau hyn wedi galluogi categorïddio'r tyrbinau fel y dangosir yn y tabl isod.

Tabl 2

	<i>Micro/ domestig</i>	<i>Bach</i>	<i>Canolig</i>	<i>Mawr</i>
<i>Ystod uchder nodweddiadol tyrbinau gwynt</i>	Hyd at 11m i ben y llafn	Hyd at 20m i ben y llafn	Hyd at 65m i ben y llafn	Hyd at 135m i ben y llafn

- 6.6.2 At ddibenion eglurder mewn perthynas â gwahanol fathau o geisiadau, bydd y Cyngor yn defnyddio'r ystod uchder categorïddio i ddiffinio tyrbinau bach, canolig a mawr fel sail ar gyfer adnabod y dystiolaeth sydd ei angen i gefnogi cynigion ar gyfer tyrbinau gwynt fel sydd wedi ei amlinellu ym Mhennod 7 'Materion Allweddol' a'r Rhestr Wirio yn Atodiad 4. Yn aml, mae'n anodd barnu maint tyrbîn heb rywbeth i osod ei raddfa yn ei erbyn. Dengys Tabl 3 uchderau cymharol elfennau a geir yn y dirwedd a allai fod wedi'u lleoli yn agos at dyrbinau arfaethedig.

Tabl 3 – Uchder Elfennau yn y Tirwedd

Elfen tirwedd	Uchder mewn metrau
Tŷ un llawr	5 metr
Tŷ 1.5 i 2 llawr	6 – 10 metr
Seilo graen fferm	10 metr
Polyn telegraff	10.5 metr
Coed coedwig aeddfed	20 metr
Peilon	Fel arfer tua 30 – 35 metr

6.7 Asesiad Effaith Amgylcheddol

6.7.1 Dan Rheoliadau Asesu Effaith Amgylcheddol (Cymru a Lloegr) (1999), mae rhai datblygiadau ynni gwynt angen Asesiad Effaith Amgylcheddol (AEA) ffurfiol drwy rinwedd eu natur, eu maint a'u lleoliad. Mae Asesiad Effaith Amgylcheddol (AEA) yn broses systematig o adnabod, rhagfynegi a gwerthuso effeithiau sylweddol posib datblygiad ar yr amgylchedd. Dylid nodi bod AEA yn declyn i hwyluso'r broses o wneud penderfyniadau. Ni ddylid defnyddio canlyniadau AEA fel yr unig reswm dros wrthod neu ganiatáu cais cynllunio. O safbwynt gweithdrefn, mae Atodlen 2 o'r Rheoliadau yn dangos y gall AEA fod yn ofynnol pan fydd datblygiad yn bodloni un neu ragor o'r meini prawf isod:

- i) Mae'r datblygiad yn golygu gosod mwy na 2 dyrbin; neu
- ii) Mae'r uchder i ganol unrhyw dyrbin gwynt neu uchder unrhyw strwythur yn fwy na 15 metr.

6.7.2 Penderfynir p'un a fydd angen AEA (sgrinio) ai peidio ar gyfer cynnig datblygiad penodol mewn nifer o wahanol gamau yn ystod y broses o ymgeisio am hawl cynllunio. Cyngorir datblygwyr i ymgynghori â'r awdurdod cynllunio mor fuan â phosib i gadarnhau p'un a fyddai melin wynt arfaethedig yn destun AEA neu beidio. Bydd y Farn Sgrinio a gynhelir yn unol â'r Rheoliadau, i asesu p'un a yw'r prosiect yn debygol o beri effeithiau amgylcheddol sylweddol. Gwerthusir p'un a fydd gofyn cael AEA neu beidio ar sail pob achos unigol.

6.8 Graddfa Ffermydd Gwynt

6.8.1 Nid oes diffiniad clir o'r hyn sy'n cyfrif fel fferm wynt yn hytrach na cheisiadau lluosog tyrbinau gwynt unigol yn agos at ei gilydd. Fodd bynnag, mae'r Tabl yn Atodlen 2 Rheoliadau Asesu Effeithiau Amgylcheddol (2008/2093) mewn perthynas ag adran 3 'Diwydiant Ynni' yn is-adran (i) yn cyfeirio at:

"Gosodiadau ar gyfer y harneisio pŵer y gwynt i gynhyrchu ynni (ffermydd gwynt)".

Yn y golofn trothwy a meini prawf berthnasol ceir cyfeiriad at

"(i) Mae'r datblygiad yn cynnwys gosod mwy na 2 o dyrbinau ..."

6.8.2 Er mwyn sicrhau cysondeb wrth ymdrin â gwahanol fathau o geisiadau bydd y CCA yn nodi unrhyw gais ar gyfer mwy na 2 dyrbin yn gyfystyr â fferm wynt.

6.8.3 Disgwylir i ddatblygiadau ffermydd gwynt mawr gael eu lleoli mewn Ardaloedd Chwilio Strategol a nodwyd yn TAN 8. Nid oes SSA yn cael ei nodi yn ardal Awdurdod Cynllunio Gwynedd. Mae potensial safleoedd tir llwyd trefol / diwydiannol o geisiadau hyd at 25MW yn cael eu hannog yn TAN 8. Oherwydd treftadaeth ddiwydiannol gyfyngedig yn yr ardal, mae cyfleoedd ar safleoedd o'r fath yn cael eu hystyried yn brin.

Canllaw Cynllunio Atodol – Ynni Gwynt ar y Tir

- 6.8.4 Dywed paragraff 2.13 TAN 8 ar gyfer ardaloedd sydd y tu allan i ardaloedd chwilio strategol a safleoedd tir llwyd trefol / diwydiannol, byddai Llywodraeth Cymru yn cefnogi cyfyngu ar bron yr holl ddatblygiadau ynni gwynt sy'n fwy na 5MW.
- 6.8.5 Yng ngoleuni hyn dylai datblygiadau ffermydd gwynt newydd gael eu cyfyngu i uchafswm allbwn o 5MW.
- 6.8.6 Oherwydd yr amrywiad sylweddol ym maint y tyrbinau ac allbwn trydan, nid yw'r CCA yn cynnwys teipoleg o ffermydd gwynt. Bydd y gwaith asesu manwl sy'n ofynnol gydag unrhyw gynllun yn penderfynu p'un a all y raddfa o fferm wynt, o fewn y trothwyon allbwn ynni uchod, gael ei gynnwys yn yr ardal.

6.9 Effaith allbwn ynni cronol

- 6.9.1 Dros y ddwy flynedd ddiwethaf mae'r mwyafrif helaeth o'r ceisiadau a dderbyniwyd yn yr ardal wedi bod ar gyfer naill ai tyrbîn unigol neu hyd at ddau dyrbîn. Er bod rhannau eraill y CCA hwn yn sicrhau bod yr effeithiau gweledol a sŵn cronol ceisiadau yn cael eu hystyried, mae angen rhoi ystyriaeth i allbwn ynni cyffredinol o geisiadau unigol lluosog. Mae hyn er mwyn sicrhau nad yw datblygiadau ffermydd gwynt mawr h.y. datblygiadau sy'n fwy na 5MW o drydan, yn cael eu creu drwy geisiadau unigol.
- 6.9.2 Nid oes ffermydd gwynt sefydledig yn ardal Awdurdod Cynllunio Gwynedd y gellir cael arweiniad am lefelau dwysedd. Mae yna 3 fferm wynt ar Ynys Mon ac awgrymir y cyfeirir atynt i gael syniad o lefel dwysedd. Mae asesiad o ddwysedd y ffermydd gwynt presennol sydd ar Ynys Mon yn rhoi'r lefelau dwysedd canlynol:

Fferm Wynt	Cyfanswm Arwynebedd y safle (ha) (ardal cynllunio safle)	Nifer o dyrbinau	Lefel dwysedd (Tyrbîn fesul ha)
Rhyd y Groes	280	24	11.7ha
Trysglwyn	120	19	6.3ha
Llyn Alaw	500	34	14.7ha
Cyffredinol	900	77	11.6ha

- 6.9.3 Caiff y lefel dwysedd cyfartalog ei gymhwyso i benderfynu os yw clwstwr o geisiadau cynllunio cyfagos (gweithredol, wedi eu caniatáu ond heb eu datblygu a cheisiadau byw) yn 'fferm wynt fawr'. Os ellir disgrifio tyrbina cyfagos fel 'fferm wynt fawr' oherwydd dwysedd adeiladu yn y parth yma, yna fe gaiff cyfanswm allbwn trydan yn cael ei gyfrifo. Os wnaiff y gwaith cyfrifo yma ddangos cyfanswm allbwn ynni sy'n uwch na 5MW yna fe gaiff y cynnig perthnasol ei asesu yn erbyn canllawiau cynllunio cenedlaethol sydd yn TAN 8, a gyfeirir ato yn 6.8.4 uchod.

6.10 Micro-gynhyrchu— Datblygiad a Ganiateir

- 6.10.1 O ddydd Llun 18^{fed} Mehefin, 2012 daeth yr Offeryn Statudol Gorchymyn 'Cynllunio Gwlad a Thref (Datblygu Cyffredinol a Ganiateir) (Diwygio) (Cymru) 2012 - Rhan 40 (Micro-gynhyrchu)' i rym. Mewn perthynas â thyrbinau gwynt mae'n cyflwyno hawliau datblygu a ganiateir newydd ar gyfer deiliaid tai sy'n dymuno gosod

Canllaw Cynllunio Atodol – Ynni Gwynt ar y Tir

tyrbinau gwynt annibynnol (dosbarth H) (hyd at 11.1 metr o uchder) a mastiau anemomedr dros dro (dosbarth I) yn destun i amodau penodol e.e. Nid mewn AHNE, Cwrtil Adeilad Rhestredig, ar safle dynodedig fel Heneb Gofrestredig ayb. Nid yw'r newidiadau ychwanegol i hawliau datblygu a ganiateir am microgynhyrchu ac adeiladau annomestig ddaeth i rym ym mis Hydref 2012 yn berthnasol i dyrbini gwynt.

7.0 Materion Allweddol

7.1 Mae'r adran hon yn amlygu materion penodol y dylid eu hystyried gyda chais:

7.2 Seilwaith

7.2.1 Mae Paragraffau 2.9 a 2.10 o Atodiad C yn TAN 8 yn cyfeirio at seilwaith sy'n gwasanaethu tyrbinau gwynt. Gallai'r rhain gynnwys mynediad digonol ar y ffyrdd, traciau ar y safle, sylfeini'r tyrbinau, lloriau caled i graen, mastiau anemomedr, safle adeiladu, ceblau trydanol, is-orsaf drydanol a rheoli adeiladu.

7.2.2 Y prif faterion i'w hystyried yw:

- i) Traciau Mynediad - bydd gofyn i ddatblygwyr a'u contractwyr, mewn ymgynghoriad â'r Cyngor, gynhyrchu Cynllun Rheoli Traffig ble y bydd datblygiadau tyrbinau gwynt yn golygu llwyth sylweddol cynyddol ar ffyrdd cyhoeddus. Bydd yr effeithiau posibl hyn yn llai arwyddocaol i dyrbinau gwynt unigol a thyrbinau micro. Oherwydd maint y cydrannau sy'n cael eu cludo, gellir hefyd gael materion mewn perthynas â chapasiti ffyrdd gwledig i ymdopi â'r llwythi. Dylai datblygwyr felly, ymgynghori â'r Adran Priffyrdd o ran cyflenwadau llwythi anarferol i'r safle datblygu
- ii) Cysylltiad ceblau trydan - Dylai llwybrau ceblau gael eu dewis yn ofalus er mwyn osgoi ardaloedd sensitif. Dylid lleoli ceblau o dan y ddaear ble bynnag y bo'n bosibl. Lle nad oes modd gosod llinellau pŵer o'r tyrbinau o dan y ddaear, dylid rhoi ystyriaeth ofalus i effaith weledol llinellau trawsyrru a seilwaith arall cysylltiedig.
- iii) Cloddio gan gynnwys gwaith draenio – mae angen rhoi ystyriaeth i effeithiau sy'n gysylltiedig â'r cyfnod adeiladu yn ogystal â goblygiadau unrhyw waith draenio. Dylai'r effaith bosibl ar ddŵr daear, archaeoleg, ecoleg, tynnu uwchbridd, cyfradd a maint y graig i gael ei chloddio i gyd gael eu hystyried.
- iv) Adeiladau rheoli, is-orsafoedd a gwaith allanol - dylai unrhyw adeiladau arfaethedig a gwaith allanol sydd eu hangen fel rhan o'r datblygiad tyrbinau gael eu lleoli'n ofalus er mwyn lleihau eu heffaith weledol.
- v) Nodweddion Tirwedd Traddodiadol – fe ddylai datblygiadau osgoi colli gwrychoedd pwysig / hanesyddol, waliau cerrig / cloddiau, coed a ddiogelir ac amwynder a nodweddion tirwedd traddodiadol eraill sydd o fewn ffiniau'r safle neu oherwydd gwelliannau i fynedfeydd oddi ar y safle neu welliannau er mwyn gwasanaethu'r safle.

7.2.3 Mae arweiniad pellach ynglŷn â materion seilwaith mynediad yn cael eu cynnwys yn y rhestr wirio yn Atodiad 4, gweler adrannau 6 a 14.

7.2.4 Bydd angen manylion ynglŷn â'r materion hyn gydag unrhyw gais a rhoddir ystyriaeth i effaith bosibl y rhain yn ychwanegol at y tyrbinau arfaethedig

7.3 Sŵn

7.3.1 Mae TAN 8 - Ynni Adnewyddadwy (2005):

“Mae'r ‘Asesiad a Graddfa Sŵn o Ffermydd Gwynt’ (ETSU-R-97) yn disgrifio'r fframwaith ar gyfer mesur sŵn fferm wynt ac yn rhoi lefelau sŵn dangosol a gyfrifir i gynnig rhywfaint o amddiffyniad i gymdogion y fferm wynt, heb osod cyfyngiadau afresymol ar ddatblygu fferm wynt neu ychwanegu'n ormodol at y costau a beichiau gweinyddol ar ddatblygwyr ffermydd gwynt neu awdurdodau cynllunio. Mae'r adroddiad yn cyflwyno canfyddiadau'r Gweithgor Sŵn traws-fuddiannau ac yn gwneud cyfres o argymhellion y gellir ei ystyried fel cyfarwyddyd perthnasol ar arferion da.”

(i) Datblygiadau Tyrbinau Gwynt Canolig neu Fawr (dros 20m) a Datblygiadau Ffermydd Gwynt

7.3.2 Ar gyfer tyrbinau mwy o faint a datblygiadau ffermydd gwynt sy'n dod o fewn y gofyniad am Asesiad Effaith Amgylcheddol, bydd asesiad sŵn llawn yn ofynnol a derbynnir ETSU-R-97 yn gyffredinol fel y meini prawf i osod amodau sŵn (yn gyffredinol a tonaid) i'r fath ddatblygiad tyrbinau gwynt. Fodd bynnag, cyn y gall unrhyw asesiad gael ei wneud, byddai gofyn i'r datblygwr gomisiynu cyfres o arolygon sŵn cefndir yn y derbynyddion mwyaf sensitif o amgylch y safle. Fel arfer yn seiliedig ar $L_{A90, 10m}$ dylai'r mesuriadau sŵn cefndir eu cydberthynu'n erbyn cyflymder gwynt deilliadol (nid wedi'i fesur) 10 metr o uchder ar y safle fferm wynt arfaethedig, gan roi ystyriaeth i wynt croesrym sy'n benodol i'r safle. Bydd yr ymagwedd yma'n sicrhau y caiff cyflwr y tir o safle i safle ei ystyried.

7.3.3 Er mwyn gallu gwneud hyn, byddai angen mesur cyflymder y gwynt ar ddau uchder ar y safle drwy gydol yr arolwg sŵn gwaelodlin. Gwyddom fod rhaid i un uchder fod ddim llai na 60% o uchder y both arfaethedig a'r uchder sy'n weddill rhwng 40-50%. Mae'n rhaid i safon garwedd o hyd 0.05 metr gael ei ddefnyddio i gael cyflymder gwynt 10 metr o uchder.

7.3.4 Dylai'r dull Darogan Band Wythfed Safon Ryngwladol ISO9613-2 gael ei ddefnyddio er mwyn rhagweld lefelau sŵn allyriadau tyrbinau gwynt, gan ddefnyddio lefelau pŵer sŵn tyrbinau gwarantiedig a gefnogir gan ddata profion gan gadw'r ansicrwydd am y mater mewn cof. Dylid tybio amodau atmosfferig o 10°C a 70% RH ynghyd â ffactor daear $G = 0.5$ (gydag uchder derbynnydd 4 metr) (ni ddylid tybio tir 'meddal' ($G = 1$)). Ni ddylid cynnwys cyfrifiad gwanhau rhwystr trwy ddefnyddio'r dull yn ISO9613-2 o fewn y rhagfynegiadau, ac yn gyffredinol ni ddylai unrhyw ystyriaeth gael ei rhoi i wanhau rhwystr gan y tirffurf, oni bai nad oes llinell-golwg rhwng y derbynnydd a'r pwynt uchaf ar y rotor.

7.3.5 Gan ddilyn y safon a amlinellir yn ETSU-R-97 a'r manylion ategol ychwanegol a amlinellwyd uchod, ni chaiff sŵn o'r tyrbinau gwynt fod yn fwy na lefel gyffredinol o 35dB(A) neu 5dB(A) (wedi'i fesur fel $L_{A90, 10 \text{ min}}$) uwchben y cefndir, pa un bynnag sydd fwyaf, hyd at gyflymder gwynt o 12m/s ar uchder 10m. At ddibenion y ddogfen hon $LA90 = L_{Aeq} - 2\text{dB}$. Ceir enghraifft o amod cynllunio yn seiliedig ar y meini prawf asesu yn Atodiad 1.

(ii) Datblygiadau Tyrbinau Bach neu Unigol (hyd at 20m)

- 7.3.6 Mae ETSU-R-97 yn cynnig dull syml y gellid ei ystyried yn briodol ar gyfer datblygiadau tyrbin bach neu sengl. Mae'r dull symlach yn awgrymu lle gall sŵn gael ei gyfyngu i lai na 35dB $L_{A90, 10m}$ hyd at gyflymder gwynt o 10m/s ar uchder 10m, yna byddai'r amod hwn ar ben ei hun yn cynnig gwarchodaeth amwynder digonol.
- 7.3.7 Fodd bynnag, mewn gwirionedd, oni bai bod tyrbinau sengl mwy o faint yn cael eu lleoli ymhellach na 400-500 metr o eiddo preswyl (heb gynnwys y rhai sy'n gysylltiedig â'r datblygiad), mae'n annhebygol y byddent yn gallu cydymffurfio â'r dull syml hwn a byddai angen defnyddio methodoleg lawn ETSU-R-97 yn lle hynny.
- 7.3.8 Bydd yr Awdurdod Lleol yn ei gwneud yn ofynnol i'r ymgeisydd ymgymryd â phroffion sŵn, ar ei gost ei hun, i ddangos cydymffurfiaeth ag unrhyw amod sŵn, petai cwyn y gellir ei chyfiawnhau o niwsans sŵn am y tyrbin gwynt yn cael ei derbyn. Bydd y fethodoleg a ddefnyddir i benderfynu ar gydymffurfiaeth yn cael ei chytuno gydag Adain Iechyd yr Amgylchedd yr Awdurdod Lleol. "

(iii) Tyrbinau Gwynt Micro-Domestig

- 7.3.9 Tyrbinau gwynt domestig yw tyrbinau a godir i ychwanegu at y defnydd o drydan gan dy unigol. Mae'r allbwn pŵer is yn caniatáu i'r tyrbinau hyn gael diamedr llafn llai a mastiau byrrach na modelau mwy. Mewn llawer o achosion, mae hyn yn dod â gostyngiadau sŵn sylweddol yn ei sgil, a all ganiatáu i'r tyrbinau gael eu lleoli yn nes at eiddo cyfagos na'r hyn a awgrymwyd uchod. Argymhellir y dylai'r canllawiau canlynol gael eu dilyn wrth ystyried gosod cyfarpar o'r fath:

- Dim ond ar ôl i'r eiddo gael ei arolygu'n broffesiynol gan y gwneuthurwr/gosodwr tyrbin y dylai safle tyrbin gwynt gael ei benderfynu.
- Ni chaiff ceisiadau fel arfer eu hystyried oni bai bod gwneuthuriad a model penodol y tyrbin wedi'i bennu, a bod gwybodaeth y gwneuthurwr ar lefelau sŵn a ragwelir yn cyd-fynd ag ef, yn cael ei chefnogi gan ddata prawf.
- Er mwyn lleihau'r posibilrwydd o niwsans sŵn, dylai tyrbinau gael eu lleoli i ffwrdd o ffiniau a ffenestri eiddo arall sy'n sensitif i sŵn. Mae'n werth cofio y gallai eiddo cymydog newid dwylo, ac er gwaethaf cytundeb â'r preswlydd blaenorol, nid yw'r trigolion newydd yn cael eu hatal rhag gwneud cwyn o niwsans sŵn i'r Cyngor.
- Dylai'r tyrbin gael ei osod gan berson cymwys addas, yn unol â chyfarwyddiadau'r gwneuthurwr a'r arolwg safle.
- Bydd y tyrbinau gwynt yn cael eu cynnal a'u cadw yn unol ag argymhellion y gwneuthurwr.

- 7.3.10 Yn ogystal â'r uchod, byddai'r amod sŵn canlynol hefyd yn cael ei ddefnyddio gyda'r datblygiad: -

"Ni chaiff y sŵn o'r tyrbin fod yn fwy na'r mwyaf o 40dB L_{aeq} (5 min) neu 5dB(A) uwchlaw'r sŵn cefndir L_{90} 3.5m o ffasâd unrhyw eiddo cyfagos lle mae rhywun yn byw, nad yw ym mherchnogaeth yr ymgeisydd. Pan fydd y rhan agosaf o unrhyw

Canllaw Cynllunio Atodol – Ynni Gwynt ar y Tir

eiddo cyfagos uwchlaw lefel y ddaear, bydd y lleoliad monitro 1m o'r ffasâd a defnyddir cywiriad ffasâd o 3dB(A)."

(iv) Siffrwd y llafn neu Fodylu Osgledau

7.3.11 Y term technegol ar gyfer siffrwd y llafn yw Modylu Osgledau [AM] ac mae'r Ddogfen "Methodoleg Cwynion Niwsans Statudol Sŵn Fferm Wynt" - a gynhyrchwyd gan DEFRA yn 2011 yn nodi:-

"Er nad yw'r holl achosion yn hysbys, mae'n ymddangos bod AM yn tueddu i ddigwydd o dan amodau meteorolegol arbennig a bod y dystiolaeth gyfyngedig sydd ar gael yn awgrymu bod effaith hwn yn debygol o fod yn amlwg mewn lleiafrif o ffermydd gwynt. Ar ben hynny, mae'n faes technegol iawn; er gwaethaf ymchwil gan ymchwilwyr niferus dros yr 20 mlynedd diwethaf, nid oes hyd yn hyn unrhyw esboniad a dderbynnir yn gyffredinol ynghylch yr hyn sy'n achosi AM na ffordd o ragweld ei ddigwyddiad "

7.3.12 Mabwysiadodd yr Arolygydd Cynllunio yn Ymchwiliad Denbrook (APP/Q1153/A/06/2017162) yn 2009 y fethodoleg ganlynol ar gyfer mesur Modylu Osgledau: -

"Modylu Osgledau yw modiweiddio o lefel y sŵn band eang sy'n cael ei allyrru gan dyrbin ar amllder pasio llafn. Bydd y rhain yn cael eu hystyried yn fwy na'r disgwyl os bydd y nodweddion canlynol yn berthnasol:

- a) Newid yn y mesur LAeq, 125 milieiliadau tyrbin lefel y sŵn o fwy na 3 dB (a gynrychiolir fel codi a gostwng mewn lefelau ynni sŵn pob un o fwy na 3 dB) sy'n digwydd o fewn cyfnod o 2 eiliad.*
- b) Ni fydd y newid a nodir yn (a) uchod yn digwydd llai na 5 gwaith mewn unrhyw un cyfnod o un munud a bwrw bod y LAeq, tyrbin lefel ynni sŵn tyrbin 1 munud ar gyfer y funud ddim is na 28 dB.*
- c) Ni fydd y newidiadau a nodir yn (a) a (b) yn digwydd am lai na 6 munud mewn unrhyw awr. Bydd allyriadau sŵn yn nhŷ'r achwynydd yn cael ei fesur ddim pellach na 35m o'r adeilad perthnasol, ac nid yn nes na 3.5m o fewn unrhyw adeilad neu wyneb adlewyrchol, neu o fewn 1.2m o'r ddaear."*

7.3.13 Fodd bynnag, roedd gan adroddiad DEFRA y canlynol i'w ddweud am yr amod yma: -

"Awgrymir y gallai'r dull uchod, er nad yw'n syml na'n hawdd i'w weithredu efallai, roi man cychwyn wrth geisio mesur AM yn ôl mesur uniongyrchol, er nad yw'n cynrychioli dull wedi'i ddilysu o asesu arwyddocâd unrhyw effaith nac effaith ar amwynder , ac nid yw'n rhoi trothwy ar gyfer Niwsans Statudol."

Ar adeg ysgrifennu'r Canllawiau Cynllunio Atodol, roedd y Gweithgor Sŵn (a ffurfiwyd o dan gyfarwyddyd y Sefydliad Acwsteg) yn paratoi i gyhoeddi ei ddogfen ymgynghoriad terfynol ar adolygiad o faterion technegol sy'n gysylltiedig ag asesiad o sŵn tyrbinau gwynt. Rhagwelir y bydd y ddogfen hon yn cynnwys trafodaeth ar Fodylu Osgledau. Unwaith y bydd wedi'i chyhoeddi, bydd datblygwyr yn cael eu cynghori i gysylltu ag Adain Iechyd yr Amgylchedd, am ddehongliad yr Awdurdod Lleol o'r canllawiau hyn.

(v) Tonyddiaeth

7.3.14 Mae Cyngor Gwynedd yn rhwystro'r defnydd o'r tyrbinau sydd wedi eu nodi fel rhai tonyddol. Bydd yr Awdurdod Lleol yn ystyried adroddiadau sŵn a gynhaliwyd gan ddefnyddio naill ai'r "Safon Diogelwch a pherfformiad Tyrbin Gwynt Bach BWEA" (Chwefror 2008) neu BS EN 61400-11:2003 "Systemau generadur tyrbin gwynt - Rhan 11: technegau mesur sŵn acwstig" fel asesiadau priodol o donyddiaeth tyrbin. Fodd bynnag, mae'r amod cynllunio enghreifftiol a geir yn Atodiad 2 yn seiliedig ar y dull a amlinellir yn ETSU-R-97.

(vi) Effaith Sŵn Cronnol

7.3.15 Mae'n bosibl y gallai lleoliad y tyrbinau gwynt ychwanegol yn agos at safleoedd presennol gynyddu lefelau sŵn i eiddo cyfagos. Mae ETSU-R-97 yn cyfeirio at y mater o effaith cronol fel a ganlyn: -

"Mae'r Gweithgor Sŵn o'r farn y dylai terfynau sŵn absoliwt ac ymylon uwchlaw'r cefndir ymwneud ag effaith gronnus yr holl dyrbinau gwynt yn yr ardal sy'n cyfrannu at y sŵn a dderbynnir yn yr eiddo dan sylw. Mae'n amlwg yn afresymol awgrymu, oherwydd bod fferm wynt wedi'i hadeiladu yn y cyffiniau yn y gorffennol wedi arwain at lefelau sŵn cynyddol mewn rhai anheddau, bod trigolion yr anheddau hynny bellach yn gallu goddef lefelau hyd yn oed uwch o sŵn. Ni ddylai'r fferm wynt bresennol gael ei hystyried fel rhan o'r sŵn cefndir cyffredinol."

7.3.16 Lle bwriedir codi tyrbin gwynt o fewn neu'n agos at barth dylanwad sŵn rhagweledig tyrbin arall, fferm wynt neu grŵp o ffermydd gwynt, dylid cynnal asesiad sŵn cronol. Rhaid i ffin y "Parth Dylanwad Sŵn a Ragwelir" fod yn gyfartal â'r cyfuchlin 35dB LA90 yn seiliedig ar wynt o 10m/s ar uchder 10m. Rhaid i'r Ymgeisydd ymgynghori â'r Awdurdod Lleol ar union ddehongliad a lleoliad y gyfuchlin hon.

7.3.17 Bydd yr asesiad sŵn cronol angen dangos bod y lefel sŵn cyfunol o bob tyrbin/au gwynt ddim yn fwy na lefel gyffredinol o 35 dB (A) neu 5DB (A) uwchlaw y cefndir hyd at gyflymder gwynt o 12m/s ar uchder 10m. Bydd y lefelau sŵn cefndir a'r asesiad sŵn yn mabwysiadu'r un fethodoleg sy'n cael ei hamlinellu yn hwnnw ar gyfer "tyrbinau mwy o faint a datblygiadau ffermydd gwynt" a grybwyllir uchod, a rhaid i'r ymgeisydd wneud pob ymdrech i sicrhau bod y cyfnodau tawel yn ystod y dydd a'r nos, a ddefnyddir ar gyfer yr asesiad sŵn cefndir, ddim yn cael eu dylanwadu gan unrhyw dyrbinau gwynt gerllaw.

7.4 Diogelwch

7.4.1 Mae Paragraff 2.20 TAN 8 yn nodi y bydd y pellter dymunol lleiaf rhwng tyrbin ac eiddo lle mae pobl yn byw fydd fel arfer yn fwy na'r hyn sy'n ofynnol i fodloni gofynion diogelwch.

7.4.2 Bydd angen gwybodaeth gyda'r cais sy'n dangos bod ystyriaeth wedi cael ei rhoi i safle unrhyw dyrbin arfaethedig mewn perthynas ag agosrwydd unrhyw ddatblygiad o amgylch a'r risg o anaf i bobl drwy fethiant offer trychinebus neu daflu rhew ac

Canllaw Cynllunio Atodol – Ynni Gwynt ar y Tir

effeithiau posibl tynnu sylw gweledol i ddiogelwch ar y ffyrdd. Mae Adran 6 y rhestr wirio yn Atodiad 4 yn delio â'r mater hwn.

7.5 Effeithiau Tirwedd a Gweledol

- 7.5.1 Mae hon yn ystyriaeth allweddol ar gyfer ceisiadau ar gyfer tyrbinau gwynt yn yr ardal oherwydd gwerth uchel yr amgylchedd a adlewyrchir yn y nifer o ddynodiadau yma, sy'n cynnwys yr AHNE, Parc Cenedlaethol Eryri, Ardaloedd Cadwraeth, Adeiladau Rhestredig, Heneb Gofrestredig, Arfordir Treftadaeth, Tirweddau Hanesyddol / Gerddi a Safle Treftadaeth y Byd.
- 7.5.2 Bydd lefel yr LVIA sy'n ofynnol yn dibynnu ar y cais, ei leoliad, ac agosrwydd at dderbynyddion sensitif. Ceir canllawiau yn adran 11 o'r rhestr wirio yn Atodiad 4 ynglŷn â'r manylder sydd ei angen gyda gwahanol fathau o geisiadau.
- 7.5.3 Dylai offer megis LANDMAP, a ddatblygwyd gan Gyngor Cefn Gwlad Cymru, neu ASIDOHL2, sy'n cael ei hyrwyddo gan CCGC a Cadw gael ei ddefnyddio i helpu asesu effeithiau gweledol y tyrbinau gwynt a'u seilwaith cysylltiedig, fel ffyrdd mynediad a chysylltiadau grid. Mae LANDMAP, y dull Cymreig o asesu tirwedd, yn adnodd tirwedd GIS (System Gwybodaeth Ddaearyddol) lle mae nodweddion tirwedd, nodweddion a dylanwadau ar y tirweddau yn cael eu cofnodi a'u gwerthuso mewn set ddata sy'n gyson yn genedlaethol. Mae'r linc yma yn mynd a chi i dudalen LANDMAP ar safle we CCGC: <http://www.ccg.gov.uk/landscape--wildlife/protecting-our-landscape/landmap.aspx?lang=cy-gb>
- 7.5.4 Mae Strategaeth Tirwedd' (2010) Cyngor Gwynedd wedi cael ei gynhyrchu gan ddefnyddio LANDMAP. Dylid cyfeirio at yr ardal(oedd) cymeriad perthnasol yn y strategaeth wrth asesu cynlluniau newydd. Gellir gweld copi yn: <http://www.gwynedd.gov.uk/upload/public/attachments/1140/CanllawiauDylunioMeh2012.pdf>
- 7.5.5 Mae'r 'Canllawiau ar gyfer Asesiad Tirwedd ac Effaith Weledol' gan y Sefydliad Tirwedd a'r Sefydliad Asesiad Amgylcheddol 2il argraffiad a Chyngor Cefn Gwlad Cymru yn dogfennu 'Nodyn Canllawiau Gwybodaeth LANDMAP 3: Defnyddio LANDMAP ar gyfer Asesiad Tirwedd ac Effaith Weledol Tyrbinau Gwynt ar y Tir' hefyd yn rhoi gwybodaeth ddefnyddiol. Mae'n rhaid i'r rhain gael eu defnyddio wrth baratoi LVIAs i dyrbinau canolig i fawr. Gall y fethodoleg gael ei haddasu fel y bo'n briodol ar gyfer ceisiadau tyrbinau micro a bach.
- 7.5.6 Gweler Atodiad 3 - 'LANDMAP 2011 Gwerthusiad Tirwedd Cyffredinol am fapiau ar y themâu canlynol: Gweledol a Synhwyrdd, Tirweddau Diwylliannol, Tirweddau Hanesyddol, Tirweddau Daearegol a Chynefinoedd Tirwedd. Mae ASIDOHL2 yn anstatudol ac yn ymgynghorol yn unig. Ei fwriad yw cynorthwyo awdurdodau cynllunio lleol yn eu penderfyniad ynghylch faint o bwysau y dylid ei roi ar wybodaeth yn y Gofrestr wrth benderfynu ar geisiadau cynllunio. Yn ogystal, ei fwriad yw cynorthwyo eraill sy'n gysylltiedig â'r broses datblygu a chynllunio yng Nghymru, yn enwedig datblygwyr sy'n paratoi datganiadau Asesiadau Effaith Amgylcheddol, er mwyn dod â chynlluniau a chynigion ymlaen sy'n debygol o gael yr ardrowiad andwyol lleiaf posib ar ardaloedd o dirweddau hanesyddol a gynhwysir yng Nghofrestr Tirwedd o Ddiddordeb Hanesyddol Eithriadol.

- 7.5.7 Yn unol â Pholisi C26 o'r CDU ni fydd tyrbinau gwynt o fewn yr AHNE yn cael eu cefnogi.
- 7.5.8 Tu allan i'r AHNE ni ddylai unrhyw gais tyrbîn achosi niwed sylweddol i leoliad yr AHNE neu'r Parc Cenedlaethol. Bydd angen cynnal LVIA i ddangos unrhyw effaith bosibl y cynllun er mwyn sicrhau nad oes unrhyw niwed sylweddol yn digwydd o ganlyniad i'r cais.
- 7.5.9 Mae'r Cyngor wedi comisiynu gwaith i asesu Sensitifrwydd a Chapasiti'r Tirwedd a fydd yn adnabod a gwarchod ardaloedd sensitif ac arbennig rhag datblygiadau amhriodol. Fe fydd yn ffurfio rhan o'r sail tystiolaeth ar gyfer polisiâu perthnasol yn y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd sydd ar y gweill. Yn y cyfamser pan fydd yr astudiaeth yn cael ei gyhoeddi (disgwylir hyn Haf 2014) fe ddylid rhoi ystyriaeth iddo wrth ddelio efo ceisiadau am ynni gwynt ar y tir.
- 7.5.10 Yn y mwyafrif o achosion, bydd yn ofynnol cael LVIA; dylai ymgeiswyr gysylltu a'r Gwasanaeth Cynllunio yn y Cyngor i sefydlu a chytuno ar hyd a lled yr asesiad, gan gynnwys dewis o fannau gwyllo. Mae'r ZTV i gael ei gytuno ar y dechrau a dilyn y pellteroedd a argymhellir yn adran 11 o'r rhestr wirio yn Atodiad 4.
- 7.6 Effeithiau Tirwedd a Gweledol Cronnol
- 7.6.1 Gall y gydberthynas rhwng tyrbinau unigol gael effaith allweddol ar dirwedd. Gall arwain at bentyrru a rhoi'r argraff weledol o grynhoad o ffermydd / tyrbinau gwynt hyd yn oed os ydynt mewn gwirionedd yn bell oddi wrth ei gilydd. Gelwir hyn yn effaith gronnus, sy'n ystyriaeth bwysig wrth wneud penderfyniadau.
- 7.6.2 Mae effaith gronnus yn dod yn fwyfwy perthnasol i asesu datblygiadau tyrbinau gwynt wrth i fwy o geisiadau gael eu cyflwyno. Gall y ffenomenon yma godi lle mae datblygiad ynni gwynt presennol a chynigir estyniad iddo neu lle mae cynigion ar gyfer datblygiadau ynni gwynt eraill yn yr un ardal. Bydd yr effaith weledol yn amrywio gan ddibynnu ar ai cynnig ar gyfer tyrbîn unigol, neu glwstwr neu fferm wynt fawr ydyw. Gall effeithiau cronrol fod yn andwyol neu beidio, gan ddibynnu ar y cynigion ac ar osodiad tirwedd neilltuol. Felly rhaid gwerthuso capasiti'r dirwedd i dderbyn pob tyrbîn ynghyd ag effaith gronnus grŵp o dyrbinau.
- 7.6.3 Mae rhywfaint o effaith cronrol yn gynnwys y nifer o ffermydd / tyrbinau gwynt unigol a'r pellter rhyngddynt, y rhyngberthynas rhwng eu Parthau Dylanwad Gweledol (ZVI), cymeriad cyffredinol y dirwedd a'i sensitifrwydd i ffermydd / tyrbinau gwynt, y berthynas gyda strwythurau adeiledig eraill a lleoliad a dyluniad y ffermydd gwynt eu hunain. Bydd effaith gyffredinol llinellau trosglwyddo ynni a'r isadeiledd cysylltiedig yn ystyriaethau pwysig pan asesir effaith gronnus datblygiadau tyrbinau gwynt. Mae'n bwysig cydnabod bod effaith gronnus yn effeithio ar amwynder gweledol yn ogystal â'r dirwedd.
- 7.6.4 Mae effeithiau cronrol ar amwynder gweledol yn cynnwys gweleddedd ac effeithiau cyfunol dilyniannol.

- Mae Gwelededd Cyfunol yn digwydd lle mae'r arsylwr yn gallu gweld dau neu fwy o ddatblygiadau o un safbwynt. Wrth ystyried yr effeithiau cronol sy'n deillio o welededd cyfunol, mae angen ystyried, ar gyfer pob un o'r safbwyntiau o fewn ZVI y fferm /tyrbinau gwynt dan sylw, yr effaith gyfun o'r holl ffermydd / tyrbinau gwynt sydd (neu a fyddai'n) weladwy o'r safbwyntiau hyn. Gall Gwelededd Cyfunol fod naill ai'n gyfuniad (lle mae nifer o ffermydd / tyrbinau gwynt o fewn arc gwelededd yr arsylwr ar yr un pryd) neu yn olynol (lle mae'r arsylwr yn gorfod troi i weld y ffermydd / tyrbinau gwynt amrywiol).
- Mae effeithiau dilyniannol yn digwydd pan fydd yr arsylwr yn gorfod symud i safbwynt arall i weld datblygiadau gwahanol. Dylai effeithiau dilyniannol gael eu hasesu ar gyfer teithio ar hyd llwybrau a ddefnyddir yn rheolaidd - fel prif ffyrdd neu lwybrau poblogaidd.

7.6.5 Efallai y bydd achosion o effeithiau dilyniannol amrywio o'r *aml ddilyniannol* (y nodweddion yn ymddangos yn rheolaidd a chyda bylchau amser byr rhyngddynt, yn dibynnu ar gyflymder teithio a phellter rhwng y safbwyntiau) i rai sydd o *bryd i'w gilydd yn ddilyniannol* (bylchau amser hir rhwng ymddangosiadau, oherwydd bod yr arsylwr yn symud yn araf iawn a / neu fod pellteroedd mawr rhwng y safbwyntiau.)

7.6.6 Bydd effeithiau gweledol cronol yn amrywio o ran graddfa gyda

- o nifer a sensitifrwydd y derbynyddion gweledol;
- o hyd, amlder a natur gyfunol a dilyniannol y golygfeydd (cipolwg neu olwg hirach; golygfeydd ar osgo, wedi'u hidlo neu'n fwy uniongyrchol; gwahaniad amser rhwng safbwyntiau dilyniannol);
- o effaith gymharol pob fferm /tyrbin gwynt unigol, o ran amwynder gweledol; a
- o phresenoldeb strwythurau adeiledig eraill.

7.6.7 Mae effeithiau cronol tirwedd yn effeithio ar ffabrig ffisegol neu gymeriad y dirwedd, neu unrhyw werthoedd arbennig sydd ynghlwm wrth y dirwedd.

- Mae effeithiau cronol ar *ffabrig ffisegol* y dirwedd yn codi pan fydd dau neu fwy o ddatblygiadau yn effeithio ar elfennau tirwedd megis coetiroedd a gwrychoedd. Er na all hyn effeithio'n sylweddol ar gymeriad tirwedd, gall yr effaith gronns ar y cydrannau hyn fod yn sylweddol.
- Gall effeithiau cronol ar *gymeriad y dirwedd* yn deillio o ddau neu fwy o ddatblygiadau ffermydd neu tyrbinau gwynt yn ogystal â seilwaith bresennol fel peilonau neu fastiau trydan. Mae tyrbinau gwynt neu ffermydd gwynt yn cyflwyno nodweddion newydd i'r dirwedd. Yn y ffordd hon, gall newid yng nghymeriad y dirwedd greu math gwahanol o gymeriad tirwedd, mewn ffordd debyg i goedwigo ar raddfa fawr. Gall y newid hwn fod yn andwyol i gymeriad tirwedd neilltuol; mewn rhai achosion efallai na fydd y newid yn andwyol; gall rhai tirweddau diwydiannol neu ddifffiaith gael eu gwella o ganlyniad i newid o'r fath yng nghymeriad y dirwedd. Gall yr effeithiau cronol ar gymeriad y dirwedd gynnwys newidiadau eraill, er enghraifft tueddiadau neu bwysau am newid dros gyfnodau hir o amser, a ddylai fod yn rhan o unrhyw ystyriaeth o brosiect penodol.

7.6.8 Mae pwyntiau cyffredinol y dylid eu hystyried wrth asesu arwyddocâd yr effeithiau cronol ar y dirwedd. Y rhain yw'r effeithiau ar ddynodiadau tirwedd, tirweddau a

Canllaw Cynllunio Atodol – Ynni Gwynt ar y Tir

gynlluniwyd, cymeriad tirwedd, ymdeimlad o raddfa, ymdeimlad o bellter, pwyntiau ffocws presennol yn y dirwedd, leinin awyr, naws anghysbell neu anialwch, a diddordebau tirwedd arbennig eraill.

- 7.6.9 Bydd y dirwedd ac effeithiau gweledol tyrbinau gwynt yn amrywio ar sail achos wrth achos yn ôl y math o dyrbin gwynt (model ac uchder), ei leoliad, lleoliad tirlun y datblygiad arfaethedig ac effeithiau ar ardaloedd sensitif a / neu derbynyddion. Dylai effaith gronnydd gymryd i ystyriaeth ffermydd / tyrbinau gwynt presennol, y rhai sydd â chaniatâd ond sydd heb eu codi, a'r rhai sy'n destun ceisiadau dilys, ond sydd heb eu penderfynu.
- 7.6.10 Dylai'r effeithiau cronol posibl ar dderbynyddion sensitif awdurdodau lleol cyfagos hefyd gael eu hystyried.
- 7.6.11 Mewn ardal lle mae effeithiau cronol y tyrbinau gwynt yn cael eu hystyried yn sylweddol mae'n debygol y bydd angen Asesiad Tirwedd ac Effaith Weledol. Mae Adran 11 y rhestr wirio yn Atodiad 4 yn rhoi rhagor o wybodaeth am yr hyn sy'n ofynnol fel rhan o Asesiad Tirwedd ac Effaith Weledol. Mae'r Cyngor yn cadw rhestr gyfredol o'r holl geisiadau ynni gwynt a gyflwynwyd.
- 7.6.12 Fel rhan o'r weithdrefn LVIA ar gyfer ceisiadau tyrbinau gwynt, bydd angen i ddatblygwyr gael rhestr o geisiadau presennol, a ganiatawyd, byw a cheisiadau ar fin digwydd. Er gwybodaeth argymhellir y dylid edrych ar geisiadau cynllunio a datblygiadau cyfredol o fewn 5km wrth wneud LVIA cronol ar gyfer tyrbinau bychan, tra dylid edrych ar ardal o rhwng 15km a 30 km i dyrbinau canolig neu fawr.
- 7.7 Nodweddion Ecoleg a Rhywogaethau
- 7.7.1 Mae'r prif effeithiau ecolegol sy'n deillio o dyrbinau gwynt yn gysylltiedig â'r seilwaith safle. Gall nodweddion ecolegol gael eu heffeithio yn ystod cyfnod adeiladu, gweithredu neu ddadgomisynu cynllun ynni gwynt e.e. colli cynefin, sŵn ac effeithiau uniongyrchol ac anuniongyrchol o weithredu tyrbinau gwynt ar dderbynyddion ecolegol e.e. taro ystlumod ac adar.
- 7.7.2 Mae'r effaith ar ystlumod ac adar yn enwedig yn arbennig o berthnasol i ddatblygiadau ynni gwynt. Mae'r holl ystlumod a'r rhan fwyaf o adar yn rhywogaethau a ddiogelir ac mae angen eu hystyried wrth ddatblygu cynllun ynni gwynt. Mae'r papur "Bats and Wind Turbines" (Scottish Natural Heritage, English Nature a Chyngor Cefn Gwlad Cymru, Mehefin 2012) yn rhoi mwy o fanylion ynghylch yr effaith mae tyrbinau gwynt, yn enwedig y rhai canolig a mawr yn ogystal â ffermydd gwynt yn eu cael ar boblogaethau ystlumod. Gall tyrbinau gwynt gael effaith ar boblogaethau adar mewn nifer o ffyrdd gan gynnwys colli cynefinoedd yn uniongyrchol, dadleoli adar oherwydd amharu ar eu llefydd bwydo a bridio a'r potensial y cânt eu lladd oherwydd gwrthdrawiadau gyda llafnau'r tyrbinau.
- 7.7.3 Ni ddylai cynigion ar gyfer tyrbinau gwynt (naill ai'n unigol neu'n fronnol) gael effaith sylweddol ar systemau a swyddogaethau bioamrywiaeth yng Ngwynedd. Er y gall effeithiau andwyol ar rywogaethau, cynefinoedd neu safleoedd a ddiogelir gan un

datblygiad ynni gwynt fod yn dderbyniol, fodd bynnag, gall yr effeithiau cronol oherwydd datblygiadau pellach fod yn annerbyniol a bydd yn rhaid cael asesiad. Bydd tyrbinau gwynt sydd eisoes â chaniatâd a'r rhai sy'n destun ceisiadau dilys ond sydd heb eu penderfynu eto yn cael eu hystyried wrth asesu effaith gronnydd y bwriad. Bydd yr holl geisiadau yn cael eu hasesu o ran eu heffaith ar fioamrywiaeth, gan gynnwys rhywogaeth a warchodir, a chynefinoedd. Yn ogystal, dylid ystyried yr effeithiau cronol posibl ar fioamrywiaeth. Bydd asesiadau safle-benodol yn ofynnol i nodi'r risgiau i fioamrywiaeth ynghyd ag unrhyw fesurau lliniaru ar y safle neu fesurau cydadferol oddi ar y safle.

7.7.4 Yn achos rhai cynlluniau ynni gwynt, bydd angen cynnal AEA i edrych yn fanwl ar fuddiannau cadwraeth natur ar y safle ac oddi arno. Dylai'r AEA nodi'n fuan yr agweddau cadwraeth natur sy'n debygol o gael eu heffeithio gan ddatblygiad. Os oes angen AEA yna fe ddylai'r datganiad amgylcheddol ddarparu digon o wybodaeth, gan gynnwys gwybodaeth am ddatblygiad atodol, fel cysylltiadau grid, is-orsafoedd, ffyrdd mynediad, ac ati. Efallai bydd yr Awdurdod (fel yr awdurdod cymwys) angen gwybodaeth i wneud ARhC. Mewn perthynas ag adar, dylai'r AEA gynnwys gwybodaeth ynghylch mannau clwydo, llinellau hedfan, llecynnau bwydo a llecynnau bridio. Pe bai angen AEA, dylai'r datganiad amgylcheddol ddarparu gwybodaeth ddigonol, yn cynnwys gwybodaeth am unrhyw ddatblygiadau atodol, megis cysylltiadau i'r grid, is-orsafoedd, llwybrau mynediad ac ati, er mwyn i'r Awdurdod (fel yr Awdurdod cymwys) allu cynnal ARhC.

7.7.5 Lle nad yw'r cynnig yn un y mae angen AEA ar ei gyfer, dylai ymgeiswyr gyflwyno un neu ragor o'r canlynol fel sy'n briodol.

Adroddiad Daearegol/Hydrolegol/Hydroddaearegol: yn rhoi sylw i faterion perthnasol ar y safle neu nodweddion a effeithir yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol gan y datblygiad arfaethedig gan gynnwys arolwg, dadansoddiad, mesurau osgoi, lliniaru ac unrhyw gynigion ar gyfer gwelliannau.

Adroddiad ar y Pridd: yn dangos sut a pha bryd y bydd unrhyw bridd a gaiff ei effeithio gan y cynigion datblygu yn cael ei symud, ei storio, ei ddefnyddio a'i gadw.

Adroddiad ar rywogaethau a ddiogelir: gan gynnwys dull arolwg, amseru a chanlyniadau'r arolwg, unrhyw gyfyngiadau yn yr arolwg, dadansoddiad o niwed posibl i rywogaethau ac unrhyw fesurau osgoi neu liniaru a gynigir.

Arolwg Daearegol: Technegau gan gynnwys arolwg cerdded drosodd, yn astudio cerrig brig a thirffurfiau; dulliau ymwithiol megis tyllu tyllau turio â pheiriannau a defnyddio technegau geoffisegol a dulliau synhwyro o hirbell, megis ffotograffiaeth o'r awyr.

Gwerthusiad Ecolegol: Bydd arolwg ecolegol ac asesiad yn ofynnol ar gyfer ceisiadau sy'n debygol o gael effaith sylweddol ar fywyd gwyllt lleol, cenedlaethol neu ryngwladol a chadwraeth natur. Er y bydd hyn yn aml yn agos at safleoedd dynodedig, oherwydd nodweddion gwahanol y safleoedd, gyda nifer ohonynt yn cael eu nodi oherwydd eu diddordebau rhywogaethau ac adar, gall effeithiau ar nodweddion y safle gael eu profi beth pellter i ffwrdd o'r safle a ddynodwyd.

- 7.7.6 Yn benodol, bydd arolwg yn ofynnol fel arfer, os yw cais yn agos at safle o bwysigrwydd hysbys am ystumod ac adar, neu os a fwriedir safle o fewn 50 metr oddi wrth nodweddion cynefin perthnasol sy'n cynnig chwilota / cymudo / cyfleoedd clwydo. Er mwyn lleihau'r effaith ar fywyd gwyllt, fe'ch cynghorir y dylai tyrbinau fod yn isafswm o 50 metr i ffwrdd oddi wrth y mathau hyn o nodweddion cynefin. Gall ymgeiswyr gysylltu ag Ymgynghorydd Ecolegol ac Amgylcheddol y Cyngor i gael cyngor, ar y cam cyn-sgrinio. Dylid hefyd gynnal ymgynghoriadau cynnar gyda Chyngor Cefn Gwlad Cymru a'r RSPB. Gellir cyfeirio at Gynllun Gweithredu Bioamrywiaeth Gwynedd am gyd-destun bioamrywiaeth gefndirol yr ardal.

Cynigion Gwella Cadwraeth Natur: yn dangos sut y bydd y datblygiad yn sicrhau cadwraeth nodweddion treftadaeth naturiol ar y safle ac yn darparu manteision o ran cadwraeth natur;

Cynllun Rheoli Cadwraeth Natur: disgrifiad sut y bydd y safle yn cael ei reoli i sicrhau cadwraeth natur a gwella cadwraeth natur ar y safle ac oddi arno gan gynnwys pwy fydd yn rheoli gwahanol rannau neu elfennau, sut y bydd y gwaith rheoli yn cael ei gyllido, ei adolygu a'i addasu dros gyfnod o amser.

- 7.7.7 Lle gallai cynllun, naill ai ar ei ben ei hun neu wedi ei gyfuno gyda chynlluniau neu brosiectau eraill, gael effaith ar safle a ddynodwyd yn rhyngwladol, rhaid i Gyngor Gwynedd cyn iddo benderfynu i roi caniatâd i'r cynnig gynnal asesiad o effaith sylweddol debygol y cynllun hwnnw o ran amcanion cadwraethol y safle. Fe all fod angen arolwg cynefin neu rywogaethau fel tystiolaeth i'r asesiad. Yn ogystal a hynny mae'n bosib y bydd angen arolwg cynefin neu rywogaeth fel tystiolaeth i asesiad ardrawiad ar SoDdGA, Safleoedd Bywyd Gwyllt Ymgeisiol a chynefinoedd a rhywogaethau blaenoriaeth a restrir gan Lywodraeth Cymru o dan adran 42 o Ddeddf NERC 2006. Dylid cytuno ar sgôp yr arolwg gydag Uned Bioamrywiaeth yr Awdurdod Cynllunio Lleol. Yn gyffredinol dylai arolwg cynefin/ rhywogaethau gynnwys: safle'r tyrbîn, y traciau mynediad, traciau cynnal a chadw ac unrhyw symud cynefin i ehangu ar y ffyrdd i ganiatáu ar gyfer cyflwyno i'r safle. Dylai'r arolwg cynefin fod yn gynefin arolwg Cam 1.
- 7.7.8 Lle bo modd, dylai datblygwyr liniaru ar gyfer unrhyw ddifrod ecolegol potensial. Mae'n well rhoddi sylw i gamau lliniaru yn fuan a dylid eu cynnwys yn yr adroddiad sgopio fel rhan o AEA. Bydd y mesurau lliniaru penodol yn amrywio o achos i achos. Gallai mesurau liniaru gynnwys:
- Ailddylunio / microleoli i ddileu risgiau o wrthdrawiad neu effeithiau dadleoli
 - Gallai hyn gynnwys adfer cynefinoedd ymylon ger y seilwaith, gan gynnwys gwaith cloddio,
 - Gellir lleihau effeithiau sylweddol posibl drwy gau i lawr y tyrbinau yn ystod y cyfnodau hedfan prysur eto naill ai ar gyfer tyrbîn unigol neu glystyrau o dyrbinau.
- 7.7.9 Yn ogystal, wedi i'r broses asesu gael ei gwblhau, dylid rhoddi sylw i gyfleodd ar gyfer gwella cadwraeth natur mewn safle a'r ardal o'i gwmpas megis darparu cynefinoedd newydd neu nodweddion cynefin ar dir cyfagos. Mewn rhai achosion, dylid ystyried sefydlu cynefinoedd o'r newydd. Enghreifftiau o fesurau osgoi a lliniaru ydy'r rhain. Mae'n bosib y bydd rhaid cael neu roi ystyriaeth i fesurau

ychwanegol yn ddibynnol ar gasgliadau'r broses ARhC. Ceir cyfarwyddyd perthnasol yn adran 12 o'r rhestr wirio yn Atodiad 4 ynglŷn â materion ecolegol.

7.8 Archaeoleg

- 7.8.1 Gall tyrbinau gwynt gael effaith sylweddol ar nodweddion archeolegol. Gall hyn gynnwys colled neu effaith uniongyrchol ar y nodweddion a nodwyd, neu effeithiau anuniongyrchol ar gymeriad neu ymddangosiad a lleoliad nodweddion.
- 7.8.2 Rhaid sicrhau fod digon o bellter rhwng y tyrbinau a nodweddion archeolegol er mwyn sicrhau bod y posibilrwydd o ddifrod yn cael ei leihau, fel yn achos niwed posibl neu ddinistrio gan gwymp y tŵr cefnogol neu lafn dyrbin wedi torri. Lle mae nodweddion archeolegol yn bresennol, neu lle gallant fod, efallai bydd angen asesiad archeolegol ac/neu arfarniad gyda'r canlyniadau yn cael ei cyflwyno gyda cais cynllunio. Ble bydd bwriad yn cael caniatâd cynllunio, efallai bydd angen am lliniariad archeolegol cyn ac/neu yn ystod y cyfnod adeiladu i sicrhau fod unrhyw nodweddion archeolegol yn cael eu cofnodi. Gall lliniaru olygu osgoi nodweddion archeolegol i sicrhau nad ydynt yn cael niwed neu eu dinistrio. Dylid ymgynghori gyda Cynghorydd Archeolegol Gwynedd ar gyfer anghenion archeolegol (unai cyn cyflwyno cais neu wedi caniatâd). Nodir efallai bydd angen asesiad archeolegol (o bosib yn cynnwys arfarniad ymwthiol/anymwthiol) hyd yn oed os nad oes angen EIA neu Asesiad Effaith Tirwedd a Gweledol gyda cais.
- 7.8.3 Lle'r effeithir ar olion archeolegol cenedlaethol pwysig (boed yn gofrestredig ai peidio) ac mae eu lleoliadau yn debygol o gael eu heffeithio gan ddatblygiad tyrbinau gwynt, dylai fod rhagdybiaeth o blaid eu gwarchod yn eu lle. Mewn achosion o olion archeolegol llai, bydd rhaid i'r Awdurdod Cynllunio Lleol benderfynu ar bwysigrwydd cymharol y nodwedd archeolegol yn erbyn y manteision a'r angen am y datblygiad arfaethedig. Gellir cael gwybodaeth ynghylch nodweddion archeolegol nad ydynt wedi'u dynodi gan Cynghorydd Archeolegol Gwynedd. Ceir cyfarwyddyd yn adran 13 o'r rhestr wirio yn Atodiad 4 ynglŷn â materion gwerthuso treftadaeth.

7.9 Agosrwydd

- 7.9.1 Mae'r adran hon yn ymdrin ag agosrwydd y tyrbinau arfaethedig i'r priffyrdd a rheilffyrdd, llinellau pŵer, hedfan, tai, safleoedd twristiaeth, a derbynyddion sensitif eraill.
- 7.9.2 Mae'r ardal yn un wledig yn bennaf gyda phatrwm gwasgaredig o ddatblygiad. Oherwydd y ffaith bod rhai ardaloedd yn bell o aneddiadau presennol neu anheddau unigol, mae effeithiau amwynder datblygiad gwynt yn debygol o fod yn sylweddol mewn sawl rhan o'r ardal.
- 7.9.3 Mae'n bwysig gwahaniaethu rhwng effaith amwynder preswyl ac effeithiau eraill sy'n deillio o gynigion gwynt, fel tirwedd a materion gweledol ehangach. Gall parthau clustogi gael eu defnyddio i leihau effeithiau.
- 7.9.4 Mae'r rhan yma'n rhoi arweiniad am amgylchiadau byw cymdogion cyfagos gan ganolbwyntio ar fwynderau gweledol. Dylid pwysleisio mai dim ond un agwedd o

'fwynderau preswyl' ydy 'mwynderau gweledol'. – ceir cyfeiriad at agweddau eraill o fwynderau preswyl yn rhannau eraill o'r CCA yma.

- 7.9.5 Mae'r egwyddor nad oes hawl i gadw golygfa heb ei newid o eiddo preifat yn un hir sefydlog. Er hynny fe all gwarchod golygfa o eiddo fel hyn o ran datblygiad sy'n rhy ormesol neu sy'n tra-arglwyddiaethu'n ormodol fod er budd cyhoeddus. Yn y cyddestun yma mae golygfa'n golygu'r mwynderau gweledol o lefydd sy'n union wrth ymyl y tŷ, a allai gael ei effeithio gan strwythur arall neu ddefnydd anghydnaws o dir cyfagos. I bwrpas y canllaw yma rhoddir ystyriaeth hefyd i effaith ar eiddo a ddefnyddir fel llety gwyliau.
- 7.9.6 Cydnabyddir bod yna bosibilrwydd i dyrbinau gwynt gael effaith annerbyniol ar fwynderau gweledol/ golygfeydd oherwydd eu maint a'r rhannau ohonynt sy'n symud. Mae asesiad o nifer o benderfyniadau apêl ynglŷn â datblygiad tyrbinau/ fferm wynt wedi dangos bod arolygwyr wedi penderfynu bod mwynderau gweledol preswylwyr wedi cael eu hamharu'n andwyol lle mae'r effeithiau gweledol y cynigion yn ormesol a/neu lethol. Mewn amgylchiadau fel yma bydd byw mewn eiddo yn annymunol neu amhleserus. Bydd asesiad o hyn yn galw am ymagwedd mor wrthrychol â phosib, ond yn y pen draw mae'n fater o farn sy'n seiliedig ar ystyriaethau cynllunio defnydd tir. Fel y nodwyd yn flaenorol mae amodau byw yn cael eu dylanwadu gan ffactorau ar wahân i fwynderau gweledol/ golygfeydd, fel sŵn. **Dim ond delio gyda mwynderau gweledol o amodau byw mae'r rhan yma.**
- 7.9.7 Mae'r debygolïaeth y caiff mwynderau gweledol/ golygfeydd o eiddo preswyl neu dwristiaeth ei effeithio'n andwyol gan dyrbinau) gwynt yn cael ei ddylanwadu gan nifer o ffactorau. Un o'r rhain yw agosrwydd y datblygiad i'r eiddo preswyl neu dwristiaeth. Ychydig o arweiniad cenedlaethol sydd ar gael am barthau clustogi rhwng tyrbinau gwynt ag aneddleoedd neu dai neu eiddo twristiaeth unigol.
- 7.9.8 Heb arweiniad cenedlaethol, mae'r ddogfen yma'n cyflwyno'r ymagwedd leol i dyrbinau gwynt yn yr ardal. Mae'n wybyddus bod y gwahaniaeth rhwng gwrthrych a'i gefndir yn lleihau wrth i'r pellter rhwng y gwrthrych a'r gynyddu (h.y. perspective awyrol). Hefyd fel mae gwrthrych yn mynd y bellach maent yn ymddangos yn llai oherwydd bod eu ongl weledol yn lleihau (h.y. perspective llinol). Ongl weledol gwrthrych yw'r ongl sy'n cael ei gynnal gan y llygad mewn triongl, gyda'r gwrthrych ar ei waelod. Y pellaf ydy'r gwrthrych o'r llygad, yr uchaf ydy uchder y triongl yma a lleiaf ydy'r ongl weledol. Trwy gymhwyso'r system fathemategol yma (h.y. $h=1/d*a$)¹ ceir cyfres o barthau clustogi, sy'n golygu y gall y Cyngor gymryd ymagwedd ragofalus er mwyn ceisio osgoi cael effaith andwyol ar fwynderau gweledol eiddo preswyl neu dwristiaeth. Mae Tabl 4 a diagram 1 isod yn dangos y pellter gwahanu posib sy'n sbarduno'r gofyn am gwblhau Asesiad Mwynderau Preswyl (RAA) ar gyfer tyrbinau gwynt bychan, canolig neu fawr. Mae newidiadau diweddar i Hawliau Datblygu Cyffredinol a Ganiateir (a gyfeirir ato ym mharagraff 6.21 uchod) yn golygu na fydd angen caniatâd cynllunio mewn rhai achosion ar gyfer tyrbinau micro/ domestig (h.y. hyd at 11.1 i ben y llafn). Ar ôl ystyried hyn, ac uchder a swmp tyrbinau gwynt micro/ domestig ac anghenion polisïau cynllunio

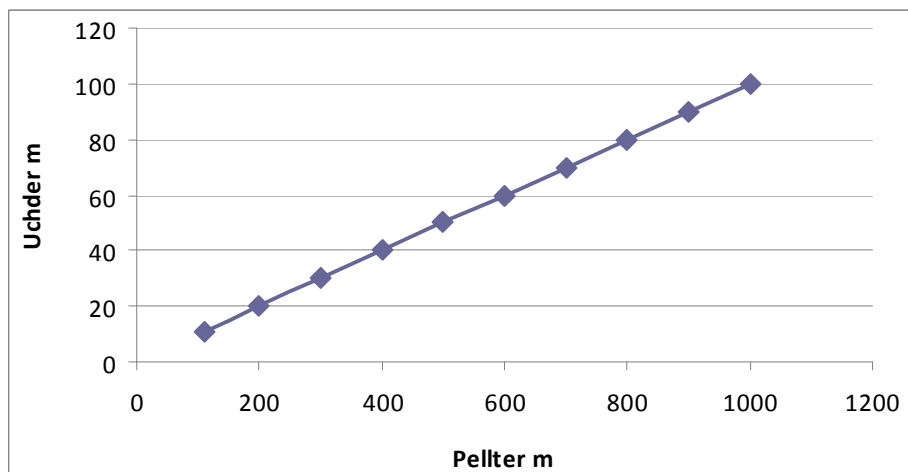
¹ Lle mae h = uchder a ganfyddir, d = pellter, ac a = yr uchder

Ileol a chenedlaethol ni chafodd parth clustogi ei adnabod ar gyfer y math yma o dyrbin:

Tabl 4

Math o dyrbin	Y parth byffer sy'n sbarduno'r gofyn am Asesiad Mwynderau Preswyl (RAA)
Bach (h.y. rhwng 11.1m – 20m pen y llafn)	111m – 200m
Canolig (h.y. rhwng 20.1m – 65m pen y llafn)	201m – 650m
Mawr (h.y. rhwng 65.1m – 135m + pen y llafn)	651m – 1,350+m

Diagram 1

7.9.9 Nid yw'r parthau clustog leiaf yn benderfynyddion tra-chywir o ardrawiadau. Bydd y gwir bellter yn dibynnu ar amgylchiadau lleoliad gwyddonol. Bydd rhaid i ddatblygiad nad yw'n gyson a'r parth clustog perthnasol yn Nhabl 4 gael ei gyflwyno gydag Asesiad Mwynderau Preswyl (RAA). Mae RAA yn mynd tu hwnt i asesiad ar olygfeydd a mwynderau gweledol mwy eang fel y gwelir mewn LVIA. Mae ei angen er mwyn penderfynu ar effeithiau amodau byw. Mae dadansoddiad o benderfyniadau apêl yn dangos mai'r ffactorau canlynol sydd angen sylw:

- Uchder y tyrbîn i'r llafn,
- Maint y strwythur(au)
- Agosrwydd at y tyrbîn(au) gwynt
- A fydd y cyfan o'r tyrbîn i'w weld
- Cyfeiriadedd y tai/ llety twristiaeth - yr eiddo i gynnwys y tŷ (prif ystafelloedd) a'r rhannau o'r ardd/ patio lle fyddai'r preswylwyr yn eistedd allan
- A yw'r berthynas gyda'r eiddo yn un ar osgo neu'n un sydd union gyferbyn

Canllaw Cynllunio Atodol – Ynni Gwynt ar y Tir

- Y raddfa mae'r tyrbîn yn cael ei sgrinio gan lystyfiant sydd rhyngddo a'r eiddo
- Graddfa'r ffurf adeiledig, gan gynnwys adeiladau allanol neu estyniadau i dai rhwng yr eiddo a'r tyrbîn
- A fyddai'r golygfeydd allan o'r adeilad tuag at y tyrbîn(au) yn cael ei guddio'n rhannol, rhan fwyaf neu'n gyfan gwbl oherwydd ffurf y tir
- A yw'r prif olygfeydd yn cynnwys strwythurau amlwg sy'n tynnu oddi ar yr olygfa
- Oes yna bethau nodedig neu amlwg yn weledol sy'n tynnu oddi ar yr olygfa yn agos at yr eiddo,
- Y nifer posib o dyrbînau a stent y tyrbînau sy'n weladwy, eu lleoliad o fewn yr olygfa gyffredinol o'r eiddo, h.y. a ydynt ar y gorwel, ar ymyl yr olygfa neu o fewn golwg amlwg
- Canran yr olygfa o'r eiddo fydd yn cael ei gymryd gan y datblygiad ac os ellir gweld y tyrbînau o fwy nag un ochr o'r eiddo
- Presenoldeb tebygol o elfennau atodol eraill yn y golygfeydd o'r eiddo, er enghraifft, ffyrdd mynediad neu'r compownd adeiladu
- Presenoldeb golau ar y tyrbînau

7.9.10 Bydd rhaid gwneud penderfyniad os yw'r effaith yn un trechol, gormesol neu lethol annerbyniol. Bydd pob cynnig yn cael ei ystyried ar sail ei haeddiant ei hun.

7.9.11 Mae'r Cyngor wedi comisiynu gwaith ar gyfer creu canllaw i Gyflwyno Pellteroedd Gwahanu o Eiddo Preswyl. Fe fydd yn ffurfio rhan o'r sail tystiolaeth ar gyfer polisiau perthnasol yn y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd sydd ar y gweill. Yn y cyfamser pan fydd yr astudiaeth yn cael ei gyhoeddi (disgwylir hyn Haf 2014) fe ddylid rhoi ystyriaeth iddo wrth ddelio efo ceisiadau am ynni gwynt ar y tir.

7.9.12 Mae TAN8 yn cynghori y dylai pob tyrbîn gael ei osod yn ôl o bellter lleiaf, sy'n cyfateb i uchder blaen y llafrn o ymyl unrhyw briffordd gyhoeddus neu linell reilffordd.

7.9.13 Mae polisi cynllunio cenedlaethol yn nodi y dylai tyrbînau gwynt gael eu gwahanu oddi wrth linellau trydan uwchben yn unol â Safon Cyngor Trydan 44-8 "Cliriadau Llinell Uwchben".

7.9.14 O ran yr agosrwydd at fuddiannau hedfan, mae datblygiadau o fewn radiws penodol o brif feysydd awyr ac erodromau yn amodol ar ymgynghori â'r Awdurdod Hedfan Sifil (CAA), y Weinyddiaeth Amddiffyn (MoD) a'r Gwasanaethau Traffig Awyr Cenedlaethol. Mae Adran 5.0 y CCA yn cyfeirio at ardaloedd a warchodir gan gynnwys Awyrennau a Meysydd Awyr.

7.9.15 O ran twristiaeth, bydd yr holl geisiadau yn cael eu hasesu o ran eu heffaith ar cyfleusterau twristiaeth a hamdden. Mae twristiaeth yn elfen bwysig o'r economi leol ac felly dylai unrhyw effeithiau andwyol ar y sector economaidd hwn sy'n deillio o ddatblygiadau ynni gwynt gael eu lleihau. Wrth asesu ceisiadau, dylai graddfa gymharol cyfleusterau hamdden a thwristiaeth presennol yn yr ardal gael eu hystyried. Ni ddylai datblygiadau tyrbînau gwynt gael effaith negyddol sylweddol ar yr economi leol. Ceir cyfarwyddyd pellach yn rhan o adran 17 o'r rhestr wirio yn Atodiad 4.

7.10 Cynhyrchu Electromagnetig ac Ymyrraeth

7.10.1 Gall tyrbinau gwynt ymyrryd â darllediadau electromagnetig trwy allyrru signal electromagnetig ei hun, gan ymyrryd â signalau electromagnetig. Mae hyn yn cynnwys cysylltiadau tonnau teledu, radio a micro a systemau a ddefnyddir gan yr heddlu a'r gwasanaethau brys. Gall yr effeithiau ymyrraeth hyn gael eu lleihau trwy newidiadau i leoliad tyrbinau ac ymgynghori â gweithredwyr. Ar yr amod bod sylw gofalus yn cael ei dalu i'r lleoliad, ni ddylai tyrbinau gwynt achosi unrhyw effeithiau andwyol sylweddol ar systemau cyfathrebu sy'n defnyddio tonnau electromagnetig fel cyfrwng darlledu (e.e. cysylltiadau teledu, radio a microdon). Yn nodweddiadol mae angen pellter clirio o 100m naill ochr a'r llall o gyswllt llinell olwg o ardal ysgubedig y llafnau tyrbinau, er y byddai ymgynghoriadau unigol yn ofynnol er mwyn adnabod pellter diogelwch pob sefydliad. Dylid gwneud ymdrech i ymgynghori'n gynnar gyda'r Swyddfa Gyfathrebu (OFCOM), sy'n dal cofrestr ganolog o'r holl weithredwyr cyfathrebu radio sifil yn y DU ac yn gweithredu fel pwynt cyswllt canolog ar gyfer nodi ymgynghoreion penodol sy'n berthnasol i safle.

7.10.2 Yn aml, mae'n bosibl lliniaru effeithiau trwy leoli tyrbinau unigol yn ofalus o fewn safle, fel bod y llafnau tyrbinau yn osgoi'r parth clustogi, yn nodweddiadol 100m y naill ochr i'r llwybr signal.

7.10.3 Ceir cyfarwyddyd pellach ynghylch asesiad Electro magnetig yn adran 15 o'r rhestr wirio yn Atodiad 4.

7.11 Cysgodion Symudol a Golau a Adlewyrchir

7.11.1 Cysgodion symudol yw effaith strôb o olau'n fflachio trwy symudiad y llafnau'n taflu cysgod symudol dros eiddo cyfagos o fewn 13 ° naill ochr o'r gogledd. Gall cysgodion achosi aflonyddwch i drigolion yr effeithir arnynt mewn eiddo cyfagos a gall gael effeithiau niweidiol posibl ar ddioddefwyr epilepsi ffoto-sensitif.

7.11.2 Mae'r tebygolrwydd o daflu cysgodion yn digwydd a'i ddifrifoldeb yn dibynnu ar:

- Cyfeiriad yr annedd mewn perthynas â'r tyrbina (au);
- Pellter o'r tyrbina (au);
- Uchder y tyrbina;
- Yr adeg o'r flwyddyn (yr effaith yn fwy pan fo'r haul ar ei isaf yn yr awyr);
- Cyfran yr oriau golau dydd y mae'r tyrbina (au) yn gweithredu;
- Amlder haul llachar ac awyr ddigwmwl (yn enwedig ar dir isel uwchben y gorwel);
- Cyflymder a chyfeiriad y gwynt cyffredinol.

7.11.3 Yn seiliedig ar ddadansoddiad o benderfyniadau apêl, er mwyn osgoi cysgodion symudol dylai pellter gwahanu o 10 diamedr rotor rhwng y tyrbinau gwynt a'r annedd agosaf fod yn ddigonol yn y rhan fwyaf o achosion, er bod y topograffi lleol a lleoliad y tyrbinau mewn perthynas â'r annedd (anheddau) yn cael ei ystyried yn ystod unrhyw asesiad. Mae hefyd wedi ei brofi bod o fewn y 10 diamedr rotor hwn, bydd cysgodion symudol ond yn digwydd o dan rhai amodau am beth o'r amser a dim ond ar eiddo cyfagos o fewn 130° naill ochr o'r gogledd y bydd yn effeithio.

7.11.4 O fewn y 10 pellter diamedr rotor hwn, dylai ymchwiliadau gael eu gwneud gan yr ymgeisydd i nodi unrhyw eiddo sy'n debygol o gael eu heffeithio gan gysgodion symudol. Dylai canlyniadau'r asesiad gael eu cyflwyno gyda'r cais cynllunio. Os sefydlir bod effeithiau annerbyniol gan gysgodion symudol, dylai mesurau lliniaru gael eu cymryd gan gynnwys symud lleoliad y tyrbîn, a defnyddio technoleg i atal tyrbînau yn ystod cyfnodau cysgodion symudol, neu, yn niffyg dim arall, defnyddio plannu coed a gosod bleindiau ffenestri i liniaru effaith.

7.11.5 Yn ogystal, dylid ystyried agosrwydd tyrbînau gwynt i rwydweithiau ffyrdd a rheilffyrdd. Gallai cysgod-grynu effeithio ar ddefnyddwyr y rhwydweithiau hyn drwy effeithio ar welededd.

7.11.6 Gall tyrbînau hefyd achosi fflachiadau o olau yn adlewyrchu, a all fod yn weladwy o gryn bellter. Mae'n bosibl i liniaru fflachio, ond nid yw'n bosibl ei ddileu. Gall dewis gofalus o liw llafn a gorffeniad wyneb helpu i leihau'r effaith.

7.11.7 Ceir cyfarwyddyd pellach ynghylch asesu cysgodion symudol yn adran 8 o'r rhestr wirio yn Atodiad 4.

7.12 Dŵr daear a dŵr wyneb

7.12.1 Mae datblygiadau ynni gwynt yn tueddu i gael ychydig neu ddim effaith ar adnoddau dŵr neu i'r amgylchedd dŵr unwaith y byddant yn weithredol. Fodd bynnag, gall y gwaith adeiladu a dadgomisiynu'r dyrbînau gwynt, naill ai'n unigol neu fel grwpiau mwy, gael effeithiau posibl ar gyrsiau dŵr lleol, cyrff dŵr, dŵr daear a chyflenwadau dŵr o ganlyniad i lygredd, erydiad, gwaddodi a rhwystrau i lifo yn deillio o weithgaredd adeiladu. Mae effeithiau datblygiadau yn ystod y cyfnod adeiladu angen eu hystyried a'u monitro yn ofalus, er mwyn osgoi llygru cyrsiau dŵr ac osgoi effeithiau andwyol ar ddŵr daear a statws ecolegol cyrff dŵr. Mewn achosion o'r fath, efallai y bydd angen cyflwyno manylion y mesurau lliniaru gyda'r cais llawn.

7.12.2 Bydd asesiad o'r risgiau i ansawdd y dŵr yn ofynnol ar gyfer pob datblygiad ynni gwynt ar raddfa ganolig i fawr a bydd Asiantaeth yr Amgylchedd yn ymgynghori lle bo'n briodol. Yn ogystal, dylai unrhyw effaith andwyol posibl yn y drefn hydrolegol neu safon y dŵr ar ddynodiadau statudol gael ei asesu. Gall y gwaith o baratoi Cynllun Rheoli Amgylcheddol cyn adeiladu / dadgomisiynu liniaru unrhyw risg bosibl i ddŵr daear a dŵr wyneb.

7.13 Ymgysylltu Cymunedol

7.13.1 Dylai datblygwyr, mewn ymgynghoriad â'r awdurdod cynllunio lleol, gymryd rhan weithredol wrth ymgysylltu â'r gymuned leol mor fuan â phosib ar y ceisiadau ynni gwynt. Dylai hyn gynnwys trafodaeth cyn gwneud cais a darparu gwybodaeth gefndir ar y dechnoleg ynni adnewyddadwy sy'n cael ei chynnig.

7.13.2 Gall ymgysylltiad cynnar â'r gymuned leol ar y cam cyn-cais arwain at well dealltwriaeth o'r cynllun a'i fanteision. Dylai ymgeiswyr ymgysylltu ag aelodau o'r cyhoedd yn ogystal â Chynghorau Tref a Chymuned.

7.13.3 Bydd angen i'r ceisiadau gael eu cefnogi gan ddatganiad ymgysylltu â'r gymuned yn nodi sut y mae'r ymgeisydd wedi cynnal ymgynghori cyn gwneud cais. Dylai ymgeiswyr ddarparu tystiolaeth o'r dulliau a ddefnyddiwyd, e.e. cyfarfodydd cyhoeddus, arddangosfeydd, arolygon, taflenni. Dylai ceisiadau ddangos eu bod wedi hysbysu'r rhai a fyddai'n cael eu heffeithio gan y cais, h.y. cymdogion agos. Dylai ymgeiswyr hefyd ddangos eu bod wedi ymgynghori â grwpiau hamdden lleol megis clybiau cyfeiriannu, crwydrwyr a chlybiau llaw-gleidio, lle bo hynny'n bosibl. Mae Adran 10 y rhestr wirio yn Atodiad 4 yn rhoi gwybodaeth bellach o'r hyn sy'n ofynnol yn y datganiad ymgysylltu â'r gymuned.

7.14 Cynlluniau a Arweinir gan y Gymuned

7.14.1 Datgan Polisi Cynllunio Cymru "*Polisi Llywodraeth Cynulliad Cymru yw cefnogi prosiectau ynni adnewyddadwy a arweinir gan y gymuned ble caiff buddiannau o'r prosiectau eu dychwelyd i'r gymuned wreiddiol*" (para. 12.18.19). Nid yw Polisi Cynllunio Cymru yn diffinio beth a olygir gan "prosiect ynni a arweinir gan y gymuned", ond fe allai fod rhai achosion ble y gellir rhoi pwysau ar y buddiannau lleol uniongyrchol a dilys sy'n gysylltiedig â "phrosiect ynni a arweinir gan y gymuned" a bydd yn rhaid eu hystyried yn erbyn ystyriaethau cynllunio perthnasol eraill pan fydd ceisiadau cynllunio yn cael eu hasesu.

7.14.2 Mae Cyngor Gwynedd yn ystyried "prosiect ynni a arweinir gan y gymuned" yn brosiect sy'n cael ei arwain gan y gymuned leol er budd y gymuned leol. Pan fydd ceisiadau cynllunio'n cael eu hasesu, bydd pwysau'n cael ei roi ar fuddiannau lleol uniongyrchol y cynllun yn unig os y gellir dangos fod y bwriad mewn gwirionedd yn 'brosiect ynni a arweinir gan y gymuned'. Caiff y buddion a ddosberthir i'r gymuned leol eu pennu gan yr ACLI mewn ymgynghoriad â'r datblygwr a bydd yn dibynnu ar natur y cynnig.

7.14.3 Er mwyn cynrychioli prosiect ynni gwynt cymunedol, bydd angen tystiolaeth glir y byddai ym mherchnogaeth grŵp cymunedol, neu'n brosiect menter ar y cyd ble mae sefydliad cymunedol lleol yn brif gyfranddaliwr, neu fod â threfniant cytundebol i ddarparu buddion sylweddol ar gyfer cymuned wedi'i ddiffinio ar sail proses glir ac agored o gynnwys y gymuned. Pan fo cynnig yn cael ei gyfiawnhau ar sail bod yn seiliedig ar gymuned, efallai bydd unrhyw grant neu ganiatâd yn ceisio sicrhau'r buddion hynny drwy gytundeb cyfreithiol ac amodau cynllunio.

7.15 Datblygiadau Ynni Gwynt ar Ffermydd

7.15.1 Mae Nodyn Cyngor Technegol 6 (NCT6) yn cefnogi polisi cynllunio cenedlaethol ar gymunedau gwledig cynaliadwy ac mae adran 3.7 yn canolbwyntio ar arallgyfeirio ar ffermydd. Mae'n datgan "*Wrth ystyried ceisiadau cynllunio ar gyfer prosiectau arallgyfeirio ar y fferm, dylai awdurdodau cynllunio ystyried natur a graddfa'r gweithgarwch*" ac y byddai "*Gweithrediadau bach ar y fferm megis ... ynni adnewyddadwy yn debygol o fod yn ddefnyddiau priodol*". Felly, mae'r egwyddor

Canllaw Cynllunio Atodol – Ynni Gwynt ar y Tir

o sefydlu prosiect ynni adnewyddadwy megis melinau gwynt yn weithgaredd arallgyfeirio dilys ar fferm yn ddarostyngedig i feini prawf polisi C26.

7.15.2 Fodd bynnag, ni fyddai pob ffurf o ddatblygiad melin wynt ar dir amaethyddol yn dderbyniol fel cynllun arallgyfeirio ar y fferm. Ystyria'r Cyngor bod cynllun melin wynt i arallgyfeirio ar y fferm yn fwriad ble mae:

- Prif waith yr ymgeisydd yw ffermio a byddai'r felin wynt yn cael ei hadeiladu ar dir amaethyddol sy'n ffurfio rhan o ddaliad fferm yr ymgeisydd.
- Byddai'r tyrbîn yn cael ei leoli i ymddangos fel bod cydberthynas ffisgol rhyngddo ag adeiladau'r fferm o ran ei faint, ei raddfa a'i leoliad.
- Byddai'r bwriad tyrbîn gwynt yn amlwg yn atodol i'r prif fusnes ffermio a bod digon o wybodaeth yn cael ei chyflwyno i ddangos sut y byddai'r tyrbîn gwynt yn ffitio yn y patrwm ffermio ehangach a sut y bydd yn cyfrannu tuag at hyfywdra hirdymor y fenter ffermio.
- Bod capasiti cynhyrchu'r tyrbîn gymesur ag angenion ynni'r fenter ffermio. Asesir hyn gan y Cyngor drwy gymharu maint y tyrbîn o ran ei gapasiti cynhyrchu yn erbyn gofynion trydan blyneddol adeiladau'r fferm.
- Dylid darparu data cywir o'r trydan a ddefnyddir yn adeiladau'r fferm ynghyd ag allbwn trydan blyneddol a ragwelir o'r tyrbîn(au) arfaethedig mewn kWh neu MWh.
- Byddai'r tyrbîn wedi'i gysylltu â'r grid trydan drwy fesurydd trydan y fferm fel y gellir os dymunir ddefnyddio'r trydan a gynhyrchir ar y safle, yn hytrach na bod 100% o'r trydan yn cael ei allforio yn uniongyrchol i'r grid.

7.16 Mwynau a Phridd

7.16.1 Ni ddylid stereleiddio safleoedd sy'n cynnwys adnoddau mwynau gwerthfawr oherwydd datblygiad amhriodol. Pan mae cynnig wedi ei leoli ger safle fel yma rhaid cyflwyno manylion mesurau lliniaru gyda'r cais cynllunio ar ol trafod y rheini gyda'r Gwasanaeth Mwynau a Gwastraff sy'n cael ei rannu ar draws Gogledd Cymru.

7.16.2 Mae Mapiau Cynigion yn CDU Gwynedd yn adnabod y safleoedd mwynau a'r cylchfeydd rhagod o gwmpas y safleoedd.

7.16.3 Dylid osgoi a lliniaru'r posibilrwydd y bydd adnoddau pridd yn cael eu llygru oherwydd datblygiadau am dyrbinau gwynt yn arbennig felly yn ystod y cyfnod adeiladu.

7.17 Cyfyngu Oes Caniatad Cynllunio

7.17.1 Mae Rhan 91 o'r Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 yn rhoi hawl i awdurdodau cynllunio lleol i gyfyngu ar oes caniatad cynllunio mewn amgylchiadau perthnasol. Credir bod yr angen i roi ystyriaeth i ardrawiad cronol, o ran swm, effaith weledol ac allbwn ynni'r tyrbinau gwynt/ ffermydd gwynt mewn lleoliad yn cyfiawnhau defnyddio'r amod i gyfyngu hyd y caniatâd. Byddai asesiad o'r effaith gronol yn rhoi sylw i dyrbinau sydd i fyny'n barod, rhai gyda caniatâd ond heb eu codi eto a phob cais cynllunio sydd wedi ei gyflwyno cyn yr un sy'n cael ei asesu. Os oes gwir angen am y datblygiad, h.y. nad cynllun hapfasnachol ydy o, gellir dadlau y caiff y

Canllaw Cynllunio Atodol – Ynni Gwynt ar y Tir

tyrbin ei godi yn fuan ar ôl derbyn caniatâd. Bydd datblygiad buan y safleoedd hefyd yn gymorth i gyrraedd targedi cenedlaethol ar gyfer ynni o ffynonellau adnewyddol.

7.17.2 Fe ddylai'r cyfnod caniatâd byrrach ddal roi digon o amser i ddatblygwyr gydymffurfio gydag unrhyw amodau a datrys materion er mwyn gwireddu'r datblygiad, e.e. cyllid.

7.17.3 Oherwydd hyn, rhoddir caniatâd am dyrbin gwynt/ fferm wynt fel arfer am gyfnod o 2 flynedd er mwyn sicrhau y caiff y datblygiad ei wireddu o fewn cyfnod priodol. Rhoddir ystyriaeth i gyfnod hirach yn ddarostyngedig i dystiolaeth i fodloni'r Awdurdod Cynllunio Lleol bod yna resymau penodol i gefnogi hynny.

8.0 Lleoliad a Dyluniad

- 8.1 Mae lleoliad a chynllun y tyrbinau gwynt yn ystyriaethau pwysig a bydd yn seiliedig ar nifer o ffactorau gan gynnwys mynediad, cyflymder y gwynt, a chysylltiad â'r grid. Bydd nifer o ffactorau sy'n gysylltiedig â thyrbinau megis maint, lliw a'u dosbarthiad i gyd yn chwarae eu rhan wrth benderfynu p'un a yw'r datblygiad yn ymddangos fel petai'n cilio i mewn neu'n sefyll allan yn y dirwedd.
- 8.2 Bydd yr holl geisiadau tyrbinau gwynt yn cael eu hasesu o ran eu heffaith ar y dirwedd ac amwynder gweledol yng nghyswllt eu dyluniad o safbwynt lleoliad, effaith ar gymeriad tirwedd, math o dyrbin, lliw, gofod a seilwaith ategol. Mae canllawiau gan Scottish Natural Heritage ar leoliad a dyluniad tyrbinau gwynt yng nghyd destun tirweddau yn rhoi cyngor technegol eang, ac efallai bydd yr ymgeisydd yn falch o gael golwg arnynt (gweler rhan 14 o'r CCA yma).

8.3 Lleoliad a Gosodiad

- 8.3.1 Dylai tyrbinau gwynt gael eu lleoli yn ofalus a dylid rhoi ystyriaeth i'r materion tirwedd canlynol:

- Sut mae tyrbinau yn perthnasu i'r gorwel gweledol;
- Sensitifrwydd y lleoliadau o ble y gellir eu gweld;
- Yr effaith ar amwynder yr ardal gyfagos, gan gymryd arwyddocâd hanesyddol, diwylliannol a hamdden yr ardal i ystyriaeth;
- Y nodweddion presennol yn y dirwedd.

- 8.3.2 Mae adran 6 o'r rhestr wirio yn Atodiad 4 yn nodi'r wybodaeth sydd ei hangen gyda phob cais mewn perthynas â lleoliad y ceisiadau ar gyfer tyrbinau gwynt.

8.4 Cynllun a chymeriad y dirwedd

- 8.4.1 Dylai ceisiadau ar gyfer tyrbinau gwynt ystyried cyd-destun cyffredinol y dirwedd a chymeriad yr ardal o ran ei olwg gyffredinol, patrwm, gorchudd tir, natur agored / gaeedig, cymeriad elfennau fertigol a nodweddion presennol y dirwedd. Dylai cynlluniau eraill gael eu harchwilio mewn perthynas â'r safbwyntiau mwyaf sensitif.

8.5 Ffurf a dyluniad y tyrbinau

- 8.5.1 Mae datblygiadau technolegol wedi arwain at amrywiaeth eang o dyrbinau gwynt. Mae'r gwahanol fodelau hyn yn rhoi gwahanol ddewisiadau o ran maint, cyfrannau'r twr tyrbinau i hyd llafn a chyflymder cylchdro. Dylai uchder a dyluniad y tyrbinau fod yn gymesur â'r ardal, a bydd addasrwydd cynllun penodol yn dibynnu ar sensitifrwydd tirwedd yr ardal.

8.6 Lliw'r Tyrbinau

- 8.6.1 Mae lliw'r tyrbinau gwynt hefyd yn ystyriaeth bwysig wrth asesu effaith bosibl datblygiadau o'r fath. Mae'n bwysig dewis lliw sy'n ymwneud yn gadarnhaol â chefnidir y dirwedd sydd union gerllaw, y gellir gweld y tyrbinau yn ei erbyn. Mae gorffenniad di-sglein cael ei ystyried yn hanfodol.

8.7 Pellter rhwng Tyrbinau

- 8.7.1 Mae angen lleoli tyrbinau gwynt fel bod y pellter rhyngddynt tua 3-10 diamedr rotor (byddai hyn yn cyfateb i 180-600 metr ar gyfer datblygiad sy'n defnyddio rotorau diamedr 60m, tyrbinau 1.3MW) (enghraifft a gymerwyd o TAN 8).

8.8 Seilwaith ategol

- 8.8.1 Yn ogystal â'r tyrbinau gwynt, gall seilwaith angenrheidiol fferm wynt gynnwys mynediad ffordd ddigonol, traciau ar y safle, sylfeini'r tyrbinau, llawr caled i graen, mastiau anemomedr, safle adeiladu, ceblau trydanol ac is-orsaf drydan ac adeilad rheoli. Dylid rhoi ystyriaeth i'r materion canlynol wrth ystyried lleoliad a lleoliad datblygiad ategol. Gweler adran 7.2 y CCA hwn am ystyriaeth fanwl o'r hyn sy'n ofynnol ar gyfer seilwaith ategol.
- 8.8.2 Gydag unrhyw adeiladau atodol sy'n ofynnol ar y safle, o ystyried natur wledig y rhan fwyaf o'r lleoliadau ar gyfer tyrbinau, dylai adeiladau o'r fath fod yn amaethyddol o ran ymddangosiad naill ai'n fodern neu draddodiadol, yn dibynnu ar gymeriad y lleoliad penodol.
- 8.8.3 Gellir cael arweiniad pellach ynglŷn â lleoli a dylunio tyrbinau gwynt mewn perthynas â'r dirwedd yn: "Siting and Designing windfarms in the landscape", Version 1, December 2009, SNH
<http://www.snh.gov.uk/publications-data-and-research/publications/search-the-catalogue/publication-detail/?id=1434>

9. Dadgomisiynu ac adfer tir

- 9.1 Mae Paragraff 6.4 TAN 8 yn nodi y dylai Awdurdodau Cynllunio Lleol ystyried amodau priodol ar gyfer dadgomisiynu tyrbinau gwynt ac adfer tir yr effeithir arno. Yn ogystal, efallai y bydd gofyn i weithredwyr sicrhau bod cyllid digonol yn cael ei neilltuo i'w galluogi i fodloni rhwymedigaethau adfer yn llawn.

Amcangyfrifir bod oes fferm wynt fel arfer yn 25 mlynedd ac yn ystod y cyfnod hwn bydd y gweithredwyr yn adolygu hyfywdra'r cynllun. O ganlyniad i'r angen am sicrhau bod strwythurau segur yn cael eu gwaredu a'r safle'n cael ei adfer, ble bynnag y bydd caniatâd cynllunio yn cael ei gymeradwyo am ddatblygiad tyrbinau gwynt, bydd amodau'n cael eu cymhwyso yn seiliedig ar yr egwyddorion a ganlyn:

- Os bydd unrhyw dyrbinau gwynt yn peidio â gweithredu am gyfnod parhaus o 12 mis, yna ystyrir ei fod wedi'i adael a dylid ei symud oddi ar y safle o fewn 3 mis wedi hynny.
- Pan fo fferm wynt yn cyrraedd diwedd ei hoes weithredol, rhaid symud oddi ar y safle'r holl strwythurau, adeiladau, offer a ffyrdd mynediad o fewn chwe mis a rhaid i'r ardal gael ei hadfer yn llwyr i ddefnydd a chyflwr sy'n briodol i'r ardal o gwmpas.
- Ar ôl symud y tyrbinau a'r strwythurau oddi ar y safle, rhaid adfer y tir yn unol â'r Datganiad Dadgomisiynu.

- 9.2 Os defnyddir yr opsiwn i ddadgomisiynu, yna dylai fod mecanwaith yn ei le (amod cynllunio neu gytundeb cyfreithiol) er mwyn sicrhau bod y tyrbinau a'r strwythurau cysylltiedig yn cael eu tynnu i lawr. Gellir gadael sylfaen y tyrbinau yn ei le er mwyn osgoi difrod drwy ei waredu. Dylid cyflwyno Datganiad Dadgomisiynu a chynllun adfer yn rhoi cynigion manwl o'r ffordd y bwriedir adfer y tir i'w gyflwr blaenorol oni bai y cytunwyd fel arall gan yr awdurdod cynllunio.

- 9.3 Mae adfer llawn angen cael gwared â thyrbinau, strwythurau atodol a thraciau, ac adfer llystyfiant priodol. Mewn rhai achosion gallai cael gwared ar draciau arwain at fwy o niwed na'u gadael yn eu lle oherwydd difrod i dir cyfagos yn ystod gwaith sy'n ymwneud â'r broses. Yn destun i foddhad yr Awdurdod Cynllunio Lleol ynglŷn ag effaith weledol traciau o'r fath a'r effaith o'u symud, efallai y bydd achosion lle na fydd symud traciau yn ofynnol. Dylid sicrhau bod natur y gwaith adfer yn integreiddio'n gadarnhaol yn y dirwedd bresennol. Hefyd, anogir cyfleoedd i wella rhinweddau arbennig y dirwedd.

- 9.4 Anogir gweithredwyr, yn dilyn dadgomisiynu, i aildddefnyddio neu ailgylchu cydrannau tyrbinau a deunyddiau eraill sy'n gysylltiedig â thyrbinau gwynt.

Ble y bo'n briodol i wneud hynny, rhaid i'r Cyngor sicrhau cyn belled ag y gall, y bydd gwarantau cyllidol cadarn wedi'u sefydlu dros gyfnodau digon hir er mwyn sicrhau y gellir ymgymryd â hyn pe bydd angen. Bydd angen peirianwaith addas, e.e. bond, er mwyn sicrhau y byddai digon o adnoddau ar gael ar gyfer datgymalu ac adfer. Mae hyn er mwyn sicrhau bod mesurau digonol yn eu lle i wneud yn siŵr y bydd y safle'n cael ei adfer mewn modd priodol. Bydd maint y bond yn dibynnu ar y ffactorau a ganlyn:

Canllaw Cynllunio Atodol – Ynni Gwynt ar y Tir

- maint y tyrbîn, gan gynnwys ei sylfaen a'r strwythurau cysylltiedig;
- yr amser a gymerir i gael gwared â'r holl dyrbinau a'r traciau, y ceblau a'r adeiladau cysylltiedig;
- gwaith adfer a'r effaith ar yr amgylchedd ehangach, e.e. cynefinoedd naturiol.

10.0 Gofynion gyda Chais

- 10.1 Yn y lle cyntaf, buasem yn argymhell y dylai pob ymgeisydd tyrbinau gwynt potensial fod yn destun i drafodaethau cyn gwneud cais gyda'r Gwasanaeth Cynllunio er mwyn sefydlu p'un a yw'r safle dan sylw wedi ei leoli o fewn neu yn agos at unedau preswyl, unrhyw ddynodiadau amgylcheddol neu dirwedd, unrhyw adeiladau neu strwythurau gwarchodedig, unrhyw nodweddion perthnasol o ddiddordeb ecolegol, neu unrhyw barthau ymgynghori statudol.
- 10.2 Mae Gwasanaeth Cynllunio'r Cyngor yn cadw catalog daearyddol helaeth a chyfredol o'r holl ddynodiadau pwysig, adeiladau a strwythurau a warchodir, a pharthau ymgynghori statudol. Yn y lle cyntaf, dylid cysylltu â'r Gwasanaeth Cynllunio er mwyn sefydlu a oes unrhyw faterion o'r fath yn berthnasol i'r safle.
- 10.3 Argymhellir yn gryf gwneud ymgysylltiad cynnar â Gwasanaeth Cynllunio'r Cyngor ac adrannau mewnol perthnasol eraill a sefydliadau allanol yn achos pob cais tyrbina gwynt, waeth beth fo'i leoliad neu raddfa.
- 10.4 Mae trafodaethau o'r fath yn galluogi i gwmpas y wybodaeth y dylid ei chyflenwi gael ei chytuno gyda'r awdurdod cynllunio ac mae'n galluogi'r datblygwr i gomisiynu astudiaethau angenrheidiol mewn modd amserol. Mae hyn yn arbennig o wir am geisiadau a fydd angen Asesiad Effaith Amgylcheddol lle mae'r rheoliadau perthnasol yn caniatáu i'r awdurdod ddarparu 'barn gwmpasu' i lywio cynnwys yr astudiaeth honno. Dylai trafodaethau cyn cyflwyno cais, lle y bo'n briodol, gynnwys awdurdodau cyfagos lle bydd effeithiau gweledol traws-ffiniol ac effeithiau posibl pellter hir cronol.
- 10.5 Dylid ymgysylltu'n gynnar â chymunedau lleol er mwyn sicrhau bod trigolion lleol yn meddu ar ddealltwriaeth lawn o'r cynllun, gan gynnwys ei fanteision cymunedol posibl.
- 10.6 Gall y cysylltiadau a gynhwysir yn yr adran nesaf hefyd roi cyngor ac arweiniad ar ddatblygu tyrbinau gwynt.
- 10.7 Mae'r cyhoeddiadau a gynhwysir yn yr adran 'Darllen pellach' yn rhoi cyngor ac arweiniad defnyddiol y dylid cyfeirio ati mewn ceisiadau newydd.
- 10.8 Mae'r gwasanaeth cynllunio wedi cynhyrchu 'Cais Tyrbinau Gwynt - Rhestr Wirio' er mwyn darparu eglurder o ran y wybodaeth sydd ei hangen i gefnogi cais.
- 10.9 Ceir copi o'r rhestr wirio yn Atodiad 4 a dylid cyfeirio ati, yn ychwanegol at y materion a amlygwyd yn y CCA hwn.

11.0 Manteision Cymunedol a Chyfraniadau Datblygwyr

- 11.1 Mae datblygwyr neu dirfeddianwyr yn cael eu hannog i ymwneud yn uniongyrchol â chymunedau lleol o ran manteision cymunedol posibl sy'n gysylltiedig, yn hytrach na gyda'r Cyngor. Yn unol â NCT8, nid yw absenoldeb neu bresenoldeb unrhyw gyfraniad i gymunedau lleol yn fater a fydd gael ei ystyried gan y Cyngor wrth iddo benderfynu a ddylai caniatâd cynllunio gael ei roi neu beidio.
- 11.2 Mae enghreifftiau o fanteision y gellid eu cynnig i gymunedau lleol yn cynnwys adeiladu cyfleuster cymunedol, taliad ariannol sydd o fudd i'r gymuned, taliadau blyneddol i'r gymuned, gwella addysg, sgiliau a hyfforddiant i'r boblogaeth leol neu ymrwymiad gan y datblygwr i ddefnyddio llafur lleol lle bynnag y bo'n bosibl.
- 11.3 Mae rhai taliadau buddion cymunedol yn seiliedig ar ffigwr fesul MW a osodir. Ym mis Mehefin 2013, cyhoeddodd Llywodraeth y DU ganllaw cynllunio newydd ar gyfer datblygiadau melinau gwynt ar y tir yn Lloegr oedd yn cynnwys cynyddu taliadau a delir gan ddatblygwyr i gymunedau o £1000/MW o gapasiti a osodir bob blwyddyn i £5000/MW bob blwyddyn. Nid oes gofyn cyfreithiol i ddatblygwyr gynnig taliadau. Mae'r rhain yn wirfoddol ac yn gyfan gwbl yn ôl disgresiwn y datblygwr.
- 11.4 Er nad oes canllaw terfynol yng Nghymru ynglŷn â'r swm y dylai datblygwyr ei gyfrannu, awgrymir, fel arweiniad, y dylai prosiectau ynni gwynt ar y tir ystyried y ffigyrau a nodir uchod fel cyfraniad budd cymunedol.
- 11.5 Bydd dosbarthiad daearyddol y buddion yn amrywio, yn dibynnu ar amgylchiadau sy'n lleol i'r fferm wynt yn cynnwys agosrwydd at y datblygiad, effaith weledol y datblygiad, nifer y preswylwyr yn yr ardal a lefel yr aflonyddwch a'r niwsans a achosir gan weithgarwch adeiladu a thraffig.
- 11.6 Os yw datblygwyr yn cynnig manteision cymunedol nad ydynt yn perthyn yn uniongyrchol i'r broses gynllunio, yna ni all hyn gael ei ddefnyddio fel ystyriaeth wrth benderfynu ar unrhyw gais cynllunio. Mae Atodiad B TAN 8 yn darparu manylion pellach o hyn.
- 11.7 Dylai manylion gael eu darparu ar ffurf cyfraniadau'r datblygwyr o ganlyniad i'r datblygiad ynni gwynt arfaethedig. Bydd yr angen am gyfraniadau datblygwyr yn cael eu hasesu o ran effaith y datblygiad arfaethedig ar yr ardal, megis effeithiau gweledol a seilwaith ffyrdd (e.e. yr angen am lwybrau troed newydd neu ledu'r ffordd), neu effeithiau economaidd-gymdeithasol.
- 11.8 Bydd disgwyl i ymgeiswyr a datblygwyr drafod y dull o liniaru effeithiau o'r fath gyda'r swyddfa achos perthnasol, yn ddelfrydol ar y cam cyn-cais.
- 11.9 Ni fydd buddiannau ariannol, megis sefydlu cronfa ymddiriedolaeth gymunedol, yn cael eu trin fel ystyriaeth berthnasol.
- 11.10 Gall datblygiadau ynni gwynt o bosibl gynnig cyfleoedd i ddarparu manteision i'r gymuned trwy'r broses gynllunio e.e. gwelliannau yn y seilwaith priffyrdd neu reoli cynefinoedd bywyd gwyllt.

- 11.11 Fel ymarfer da yn unig bydd y Cyngor yn disgwyl i bob datblygiad ynni gwynt sy'n cynnwys tyrbini Canolig neu Fawr (dros 20m i flaen y llafn) gyda capasiti pŵer masnachol o 50 kW neu drosodd fesul tyrbîn wneud cyfraniad (ariannol neu fel arall) i gymunedau lleol yr effeithir arnynt. Dylai bod cydberthynas rhwng gwerth y cyfraniad a maint a graddfa'r datblygiad.

12.0 Manylion Cyswllt

- 12.1 Mae'r cysylltiadau a ddarperir, ac eithrio'r rhai ar gyfer Cyngor Gwynedd, yn sefydliadau annibynnol ac nid ydynt yn gysylltiedig â chyhoeddi'r ddogfen hon mewn unrhyw ffordd.

Cyngor Gwynedd Gwasanaeth Cynllunio Adran Rheoli Datblygu Swyddfeydd y Cyngor Pwllheli LL77 7TW cynllunio@gwynedd.gov.uk	Uned Polisi Cynllunio ar y Cyd Ynys Môn a Gwynedd, Neuadd y Dref Bangor Gwynedd LL57 1DT polisicynllunio@gwynedd.gov.uk
Renewable UK Greencoat House Francis Street London SW1P 1DH www.britishwindenergy.co.uk	RSPB Southerland House Castlebridge Cowbridge Road East Caerdydd CF11 9AB www.rspb.org.uk
Cadw Plas Carew Uned 5/7, Cefn Coed Parc Nantgarw Caerdydd CF15 7QQ www.cadw.wales.gov.uk	Ymddiriedolaeth Garbon Cymru Albion House Oxford Street Nantgarw Caerdydd CF15 7TR www.carbontrust.co.uk
Yr Awdurdod Hedfan Sifil CAA House 45-49, Kingsway London WC2B 6TE www.caa.co.uk	Cyngor Cefn Gwlad Cymru Plas Penrhos Ffordd Penrhos Bangor LL57 2BX www.ccw.gov.uk
Ymddiriedolaeth Arbed Ynni Cymru 1, Caspian Point Caspian Way Caerdydd CF10 4DQ www.energysavingtrust.org.uk	Asiantaeth yr Amgylchedd Cymru Ffordd Penlan Parc Menai Bangor LL57 4DE www.environment-agency.gov.uk
Gwasanaeth Cynllunio Archeolegol Gwynedd Craig Beuno Garth Road Bangor LL57 2RT www.heneb.co.uk	OFCOM Riverside House 2a, Southwark Bridge Road London SE1 9HA www.ofcom.org.uk
Y Weinyddiaeth Amddiffyn Kingston Road Sutton Coldfield West Midlands B75 7RL www.mod.uk	Llywodraeth Cymru Adeiladau'r Goron Parc Cathays Caerdydd CF10 3NQ www.wales.gov.uk

13.0 Darllen Pellach

- Ymddiriedolaeth Gwarchod Ystlumod – Bat Surveys: Best Practice Guidance – Surveying for Onshore Wind Farms (dyddiadau amrywiol)
- Yr Ymddiriedolaeth Gwarchod Ystlumod – Bat Surveys: Good Practice Guidance (2012)
- Cadw – Canllaw arfer dda ar ddefnyddio'r Gofrestr o Dirweddau o Ddiddordeb Hanesyddol Arbennig yng Nghymru yn y Broses Cynllunio a Datblygu (2007)
- Cadw – Cofrestr Tirweddau, Parciau a Gerddi o Ddiddordeb Hanesyddol Arbennig yng Nghymru – Conwy, Gwynedd ac Ynys Môn (1998)
- Cadw – Ynni Adnewyddadwy a'ch Adeilad Hanesyddol: Gosod Systemau Microgynhyrchu: Canllawiau Ymarfer Gorau (2010)
- Cyngor Cefn Gwlad Cymru, Cadw a Llywodraeth Cynulliad Cymru – Canllawiau Ymarfer Gorau ar Ddefnyddio'r Gofrestr o Dirweddau o Diddordeb Hanesyddol yng Nghymru yn y Broses Gynllunio a Datblygu (2007)
- Cyngor Cefn Gwlad Cymru – Nodyn Cyfarwyddyd Gwybodaeth LANDMAP 1 : Ardaloedd Tirwedd Arbennig a LANDMAP (2008)
- Cyngor Cefn Gwlad Cymru – Nodyn Cyfarwyddyd Gwybodaeth LANDMAP 3: Defnyddio Landmap ar gyfer Asesiad Gweledol o Dyrbinau Gwynt ar y Tir (2010)
- Cyngor Cefn Gwlad Cymru (2009) Asesiad Morlun Cymru
- Cyngor Cefn Gwlad Cymru (2010). Nodyn Cyfarwyddyd. Asesu effaith Datblygiadau Ffermydd Gwynt ar Fawngydd yng Nghymru
- Cyngor Cefn Gwlad Cymru (Mehefin 2010) Nodiadau Cyfarwyddyd LANDMAP
- Cyngor Gwynedd – Adroddiad Gwynedd Werdd - Sgopio Cyfleoedd Ynni Adnewyddadwy yng Ngwynedd (2012)
- Awdurdod Hedfan Sifil: CAP 764 'CAA Policy and Guidelines on Wind Turbines (2012)
- Datganiad Polisi Cenedlaethol DECC (NPS) EN1 Overarching Energy (2011)
- DECC NPS EN3 Renewable Energy Infrastructure (2011)
- Yr Adran Ynni a Newid Hinsawdd – Update of UK Shadow Flicker Evidence Base (2011)
- Yr Adran Masnach a Diwydiant – ETSU W/14/00533/00/00: The Influence of Colour on the Aesthetics of Wind Turbine Generators
- Yr Adran Masnach a Diwydiant – ETSU-R-97: The Assessment and Rating of Noise from Wind Farms – Final Report (1996)

Canllaw Cynllunio Atodol – Ynni Gwynt ar y Tir

- Yr Adran Masnach a Diwydiant – Wind Energy and Aviation Interests: Interim Guidelines (2002)
- Yr Adran Busenes, Menter a Diwygio Rheoleiddio – Adolygiad o'r Canllaw ar asesu effeithiau cronol ffermydd gwynt oddi ar y tir (2008).
<https://www.og.decc.gov.uk/EIP/pages/windfarm-cumulative-impacts-report.pdf>
- Cyngor Trydan – Standard 44-8: Overhead Line Clearances
- Cyngor Gwynedd – Cynllun Datblygu Unedol Gwynedd (2009)
- Cyngor Gwynedd – Cynllun Rheoli AHNE
- Cyngor Gwynedd – Cynllun Rheoli Safle Treftadaeth Byd
- Sefydliad Tirwedd Cymru a Sefydliad Rheoli ac Asesu'r Amgylchedd – Canllawiau ar gyfer Gwerthuso'r Dirwedd a'r Effaith Weledol (2^{il} argraffiad, 2002 neu'r 3^{ydd} argraffiad o 2013).
- Natural England – Technical Information Note TIN051 (First Edition, 11th February 2009): Bats and Onshore Wind Turbines – Interim Guidance
- Natural England – Technical Information Note 059: Bats and Single Mawr Wind Turbines: Joint Agencies Interim guidance (2011)
- Natural England, Scottish Natural Heritage & CCW – Bats and Wind Turbines (Jan 2012)
- Ofcom - Tall structures and their impact on broadcast and other wireless services (2009)
- Renewables Advisory Board & Department of Trade and Industry – Delivering Community Benefits from Wind Energy Development – A Toolkit (2007)
- Rhos Garn Whilgarn, Talgarreg (Apêl cyf: APP/D6820/A/07/1200875)
- Scottish Natural Heritage – Guidance: Cumulative Effect of Wind Farms (Version 2 – Revised 13.04.05)
- Scottish Natural Heritage – Location and Siting of Wind Farms in the Landscape (Version 1 – December 2009)
- Scottish Natural Heritage – Siting and design of small scale wind turbines of between 15 and 50 metres in height, (March 2012)
- Scottish Natural Heritage – Visual Representation of Winfarms: Good Practice Guidance, 2007. <http://www.snh.gov.uk/publications-data-and-research/publications/search-the-catalogue/publication-detail/?id=846>
- Scottish Natural Heritage - Assessing the cumulative impact of onshore wind energy developments, Mawrth 2012, (mae hwn yn disodli eich cyfeiriad gwreiddiol at yr effaith cronol yn 2005). Cyswllt: www.snh.gov.uk/docs/A675503.pdf

Canllaw Cynllunio Atodol – Ynni Gwynt ar y Tir

- Scottish Natural Heritage: “Natural Heritage Assessment of wind energy projects which do not require formal EIA (2008)
- Scottish Natural Heritage - Siting and design of small scale wind turbines of between 15 and 50 metres in height, Mawrth 2012 Cyswllt: www.snh.gov.uk/docs/A719295.pdf
- Llywodraeth Cymru (a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cynulliad Cymru) - Cynhyrchu Eich Ynni Eich Hun: Rheoliadau Cynllunio Cyfredol (2011)
- Llywodraeth Cymru (a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cynulliad Cymru) – Cynhyrchu Ynni Eich Hun: Gwynt - Canllaw Cynllunio i Ddeiliaid Tai, Cymunedau a Busnesau (2011)
- Llywodraeth Cymru (a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cynulliad Cymru) – Cymru’n Un: Un Blaned - Cynllun Datblygu Cynaliadwy Llywodraeth Cynulliad Cymru (2009)
- Llywodraeth Cymru (a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cynulliad Cymru)– Polisi Cynllunio Cymru (4^{ydd} arg, 2011)
- Llywodraeth Cymru (a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cynulliad Cymru)– Nodyn Cyngor Technol 5: Cadwraeth Natur a Chynllunio (2009)
- Llywodraeth Cymru (a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cynulliad Cymru)– Nodyn Cyngor Technol 8: Cynllunio ar gyfer Ynni Adnewyddadwy (2005)
- Llywodraeth Cymru – Canllawiau Ymarfer: Goblygiadau Cynllunio Datblygiadau Ynni adnewyddadwy a charbon isel (2011)
- Llywodraeth Cymru *Datganiad Polisi ar Barciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Parciau Cenedlaethol yng Nghymru (2007)*
- Swyddfa Gymreig – Cylchlythyr 60/96: Archaeoleg a Chynllunio
- Swyddfa Gymreig – Cylchlythyr 1/98: Cynllunio a’r Amgylchedd Hanesyddol: Cyfarwyddiadau gan Ysgrifennydd Gwladol Cymru
- Swyddfa Gymreig – Cylchlythyr 61/96: Cynllunio a’r Amgylchedd Hanesyddol: Adeiladau Hanesyddol ac Ardaloedd Cadwraeth
- Swyddfa Gymreig – Cylchlythyr 13/97: Rhwymedigaethau Cynllunio

14. Rhestr Termiau

Term	Esboniad
Adeilad Rhestredig	Mae'n ofynnol ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru yn ôl y gyfraith i lunio rhestrau o adeiladau o ddiddordeb pensaernïol neu hanesyddol arbennig. Yn ogystal â darparu dogfen gyfeirio barod o adeiladau o bwysigrwydd i dreftadaeth y genedl, mae rhestru yn darparu lefel ychwanegol o ddiogelwch cyfreithiol.
Adran 106	Amod cyfreithiol sy'n caniatáu i Awdurdod Cynllunio Lleol (ACLI) wneud cytundeb cyfreithiol rhwymol neu rywmedigaeth gynllunio gyda thirfeddiannwr wrth roi caniatâd cynllunio.
Ardal Cadwraeth	Mae Ardaloedd Cadwraeth yn cael eu dynodi oherwydd eu diddordeb pensaernïol a hanesyddol arbennig.
Ardal Cadwraeth Arbennig (SAC)	Ardaloedd sy'n cyfrannu at gynnal neu adfer statws cadwraeth ffafriol y cynefinoedd neu rywogaethau a restrir yn Atodiadau I a II y Gyfarwydddeb Cynefinoedd.
Ardal Gwarchodaeth Arbennig (SPA)	Ardaloedd dynodedig sy'n helpu gwarchod cynefinoedd ar gyfer rhywogaethau prin a bregus a rhywogaethau o adar mudol.
Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol (AHNE)	Dynodiad statudol a gynlluniwyd i ddiogelu tirweddau naturiol sy'n bwysig yn genedlaethol.
Ardaloedd Chwilio Strategol (SSA)	Ardal sydd wedi ei nodi ar lefel strategol fel un sydd â'r nodweddion cyffredinol sy'n addas ar gyfer cynnwys ffermydd gwynt mawr.
Arfordir Treftadaeth	Mae Arfordir Treftadaeth yn llain o arfordir a ddynodwyd gan Gyngor Cefn Gwlad Cymru fel un sydd â harddwch naturiol nodedig neu arwyddocâd gwyddonol
Arolwg Cynefinoedd Cam I	Mae Dosbarthiad Cynefinoedd a thechneg arolwg maes cysylltiedig yn rhoi system safonol i gofnodi llystyfiant lled-naturiol a chynefinoedd bywyd gwyllt arall.
Asesiad Archeolegol	Ymgwymerir ag asesiad 'wrth y ddesg', astudiaeth o'r hanes a'r archeoleg a gofnodwyd yn y safle er mwyn asesu ei bosibilrwydd archeolegol ac er mwyn penderfynu a oes angen unrhyw waith archeolegol ynghyd â'r math o waith archeolegol allai fod ei angen mewn ymateb i gynigion datblygu.
Arfarniad Archeolegol	Mae arfarniad fel arfer yn cynnwys arolwg heb fod yn ymwithiol megis geoffiseg ac / neu gloddio un neu ragor o ffosydd er mwyn sefydlu presenoldeb, maint, natur a phwysigrwydd yr archeoleg ar unrhyw safle. Yn ddibynnol ar ganlyniadau'r arfarniad, gallai'r awdurdodau cynllunio benderfynu bod angen gwaith archeolegol pellach, fel arfer yn amod ar ganiatâd

Canllaw Cynllunio Atodol – Ynni Gwynt ar y Tir

Term	Esboniad
	cynllunio.
Asesiad Effaith Amgylcheddol (EIA)	Y broses a ddefnyddir i ddisgrifio, dadansoddi a gwerthuso ystod o effeithiau amgylcheddol a achosir gan gais ynni gwynt.
Asesiad Effaith Tirwedd a Gweledol (LVIA)	Mae hon yn broses sy'n rhoi gwybodaeth waelodlin ynghylch y tirlun a'r adnoddau gweledol ac yn rhoi barn arnynt o ran natur yr adnoddau a natur yr ardrawiad er mwyn gwneud penderfyniadau deallus, ond nid yw'n ddull o "sicrhau" bod y rhai sy'n gwneud penderfyniadau "yn ystyried" y pwnc hwn.
Awdurdod Cynllunio Lleol (ACLI)	Awdurdod Cynllunio Lleol yw'r awdurdod lleol neu'r cyngor sydd â grym yn ôl y gyfraith i arfer swyddogaethau cynllunio tref statudol ar gyfer ardal benodol.
Awdurdod Hedfan Sifil (CAA)	Yr Awdurdod Hedfan Sifil (CAA) yw'r gorfforaeth gyhoeddus sy'n goruchwyllo ac yn rheoleiddio pob agwedd ar y diwydiant awyrennau yn y Deyrnas Unedig.
Cofrestr Tirwedd Hanesyddol	Ardal o dirwedd sydd wedi cael ei adnabod fel un arbennig iawn neu arbennig yng Nghymru ac ar Gofrestr Tirweddau, Parciau a Gerddi o Bwysigrwydd Hanesyddol yng Nghymru gan Cadw
Cwmpasu	Y broses o benderfynu ar gwmpas a lefel manylder EIA, gan gynnwys effeithiau amgylcheddol y mae angen eu hystyried, y dulliau asesu i'w defnyddio, a strwythur a chynnwys yr Adroddiad Amgylcheddol.
Cymeriad Tirwedd	Y patrwm pendant neu gyfuniad o elfennau sy'n digwydd yn gyson mewn tirwedd arbennig a sut mae hyn yn cael ei weld gan bobl.
Datblygu Cynaliadwy	Datblygu sy'n cynnal neu'n gwella ansawdd bywyd y genhedlaeth bresennol tra'n gwarchod yr amgylchedd ac adnoddau i gwrdd ag anghenion cenedlaethau'r dyfodol.
Datganiad Amgylcheddol (ES)	Y ddogfen sy'n cefnogi cais cynllunio sy'n nodi canfyddiadau'r EIA.
Datganiad Dylunio a Mynediad	Mae Datganiad Dylunio a Mynediad (DDM) yn adroddiad byr sydd wedi'i atodi i gais cynllunio ac yn ei gefnogi. Dylai DDM egluro'r egwyddorion a chysyniadau dylunio sydd wedi'u cymhwyso i agweddau penodol o'r bwriad – sef maint, gosodiad, graddfa, cynlluniau tirweddu ac edrychiad y datblygiad.
Effeithiau Cronnol	Mae hyn yn ganlyniad i fwy nag un cynllun yn cael eu hadeiladu ac mae'n effaith gyfunol yr holl ddatblygiadau, wedi'u cymryd gyda'i gilydd. Gall hyn fod o ran eu heffaith ar y dirwedd ac amwynder gweledol, poblogaethau adar, bywyd gwyllt arall, yr economi leol, twristiaeth ayb.
ETSU-R-97	Methodoleg asesu a graddio sŵn o dyrbinau gwynt.

Canllaw Cynllunio Atodol – Ynni Gwynt ar y Tir

Term	Esboniad
Gorchudd Tir	Y gorchudd (bio) ffisegol yr arsylwir ar wyneb y ddaear sy'n cynnwys llystyfiant a strwythurau o waith dyn
Gwarchodfeydd Natur Cenedlaethol (NNR)	Mae ardaloedd o bwysigrwydd cadwraeth natur cenedlaethol yn cael eu dynodi'n Warchodfeydd Natur Cenedlaethol.
Gwarchodfeydd Natur Lleol (LNR)	Dynodedig ar gyfer ddiddordeb lleol gan y Cyngor.
Gwasanaethau Traffig Awyr Cenedlaethol (NATS)	Mae Gwasanaethau Traffig Awyr Cenedlaethol y Deyrnas Unedig (NATS) yn gwmni a sefydlwyd yn 2001 i redeg gwasanaethau rheoli traffig awyr. Mae hyn yn golygu y gall NATS sicrhau bod awyrennau yn hedfan tyn ddiogel ar draws Prydain, ac y gall awyrennau esgyn a glanio yn ddiogel ym meysydd awyr Prydain.
Gwynt Croesrym	Gwynt Croesrym yw'r gwahaniaeth mewn cyflymder a chyfeiriad y gwynt dros bellter cymharol fyr yn yr atmosffer. Gall gwynt croesrym gael ei dorri i lawr i gydrannau fertigol a llorweddol, gyda gwynt croesrym llorweddol yn cael ei weld ar draws ffryntiau a ger yr arfordir, a gwynt croesrym fertigol fel arfer yn agos at yr wyneb, er bod hefyd ar lefelau uwch yn yr atmosffer ger jetiau lefel uchaf a pharthau ffryntiau uwchben.
Heneb Gofrestredig (SAM)	Safle neu gofeb archeolegol o bwysigrwydd cenedlaethol sydd wedi'i diogelu drwy ddeddfwriaeth. Gall yr ardal ddynodedig fod ag olion sy'n sefyll neu gallant fod i gyd dan y ddaear.
LA90 10m (para. 7.3.2)	Mae ESTU-R-97 yn unol ag arfer cyffredin BS4142 yn defnyddio LA90 i ddiffinio sŵn yn y cefndir. Mae hon y lefel yr eir drosti 90% o'r amser, felly mewn cyfnod o ddeng munud mae lefel y sŵn yn fwy na'r LA90 am gyfanswm o 9 munud.
LANDMAP	GIS (System Gwybodaeth Ddaearyddol) yn seiliedig ar adnoddau tirwedd lle mae nodweddion tirwedd, nodweddion a dylanwadau ar y dirwedd yn cael eu cofnodi a'u gwerthuso i set data sy'n genedlaethol gyson.
Lliniaru	Mesurau, gan gynnwys unrhyw broses, gweithgaredd neu ddylunio i osgoi, lleihau neu unioni effeithiau andwyol cais datblygu.
Llwyth Annormal Anwahanadwy (AIL)	Unrhyw lwyth na ellir ei dorri i lawr yn llawer llai heb gostau diangen neu risg o niwed, e.e. tyrbinau gwynt.
Megawat (MW)	Mae wat yn uned o bŵer trydanol. Mae megawat yn filiwn wat.
Microgynhyrchu	Cynlluniau cynhyrchu pŵer ar raddfa fychan iawn, fel arfer yn darparu ynni i un aelwyd / swyddfa.
Modylu Osgledau	Techneg a ddefnyddir mewn cyfathrebu electronig

Canllaw Cynllunio Atodol – Ynni Gwynt ar y Tir

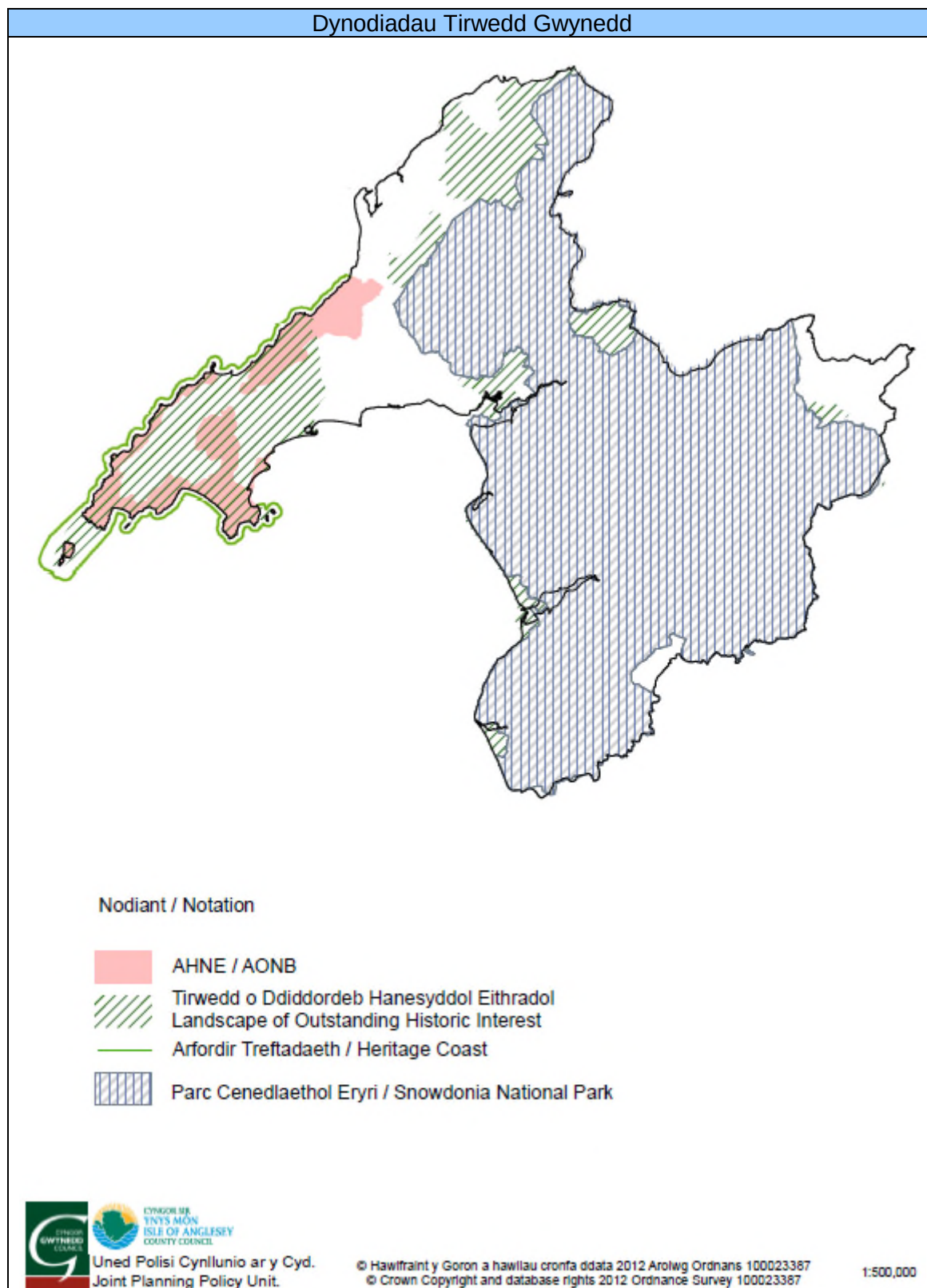
Term	Esboniad
(AM)	trwy gyfrwng ton cludwr radio.
Newid mewn Hinsawdd	Proses o newidiadau i batrymau tywydd a thymheredd a achoswyd yn bennaf gan allyriadau o rai 'nwyon tŷ gwydr' oddi ar y ddaear, sy'n gysylltiedig yn bennaf â llosgi tanwydd ffosil.
Nodyn Cyngor Technegol (TAN)	Darparu cyngor technegol ac arweiniad ar feysydd polisi cynllunio penodol.
Nwyon Tŷ Gwydr	Y chwe phrif nwy sy'n cyfrannu at newid yn yr hinsawdd a geir yn yr atmosffer uchaf. Maent yn atal peth ynni rhag cael ei ail-drosglwyddo i'r gofod. Mae'r nwyon yn cynnwys carbon deuocsid, methan, ocsid nitraidd, hydroflourocarbons, perfluorocarbons a sylffwr hecsaflworid.
Ôl Troed Carbon	Faint o garbon deuocsid neu gyfansoddion garbon eraill a ollyngir i'r atmosffer gan weithgareddau unigolyn, cwmni, gwlad ayb.
Parth Gweledol Damcaniaethol (ZTV)	Yr ardal lle mae'r datblygiad yn ddamcaniaethol weladwy. Defnyddir meddalwedd gyfrifiadurol yn aml i ychwanegu at fanylder a chysondeb mewn astudiaethau.
Pellter Gwahanu	Y pellter rhwng y tyrbinau gwynt ac aneddiadau neu anheddau unigol.
Rhagolwg Band Wythfed	Dyma'r dull rhagfynegi mwyaf cywir, ond mae angen mesur sŵn mwyaf manwl ac mae'n cynnwys y dull mwyaf cymhleth o gyfrifo'r LAeq yn y glust.
Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (So DdGA)	Mae SoDdGA yn ardaloedd o dir a ddynodwyd fel rhai o ddiddordeb cadwraeth natur cenedlaethol
Safle Treftadaeth y Byd	Dynodiad y Cenhedloedd Unedig sy'n ymwneud â thir o bwysigrwydd hanesyddol neu ddiwylliannol penodol ar lefel ryngwladol. Yn achos Blaenafon mae hyn yn ymwneud â'i bwysigrwydd allweddol i'r chwyldro diwydiannol.
Safleoedd Bywyd Gwyllt Ymgeisiol (CWS)	Safleoedd anstatudol y tybir eu bod o werth ecolegol arbennig.
Safleoedd Ramsar	Ardaloedd gwlyptir o bwysigrwydd rhyngwladol.
Sgrinio	Y broses o benderfynu a yw cynllun neu raglen angen EIA.
Siffrwd Llafn	Modiweiddio rhythmig o sŵn a achosir gan aerodynamig y cylchdro o dyrbin gwynt.
Tirwedd	Ardal, fel y caiff ei gweld gan bobl, y mae ei math o gymeriad neu ardal yn gallu cynnwys newid heb effeithiau andwyol annerbyniol ar ei chymeriad. Mae capasiti yn debygol o amrywio yn ôl math a natur y newid a gynigir.
Tonyddiaeth	Disgrifir tonyddiaeth fel sŵn ar amledd arwahanol. Caiff ei achosi gan gydrannau megis gêr gafael,

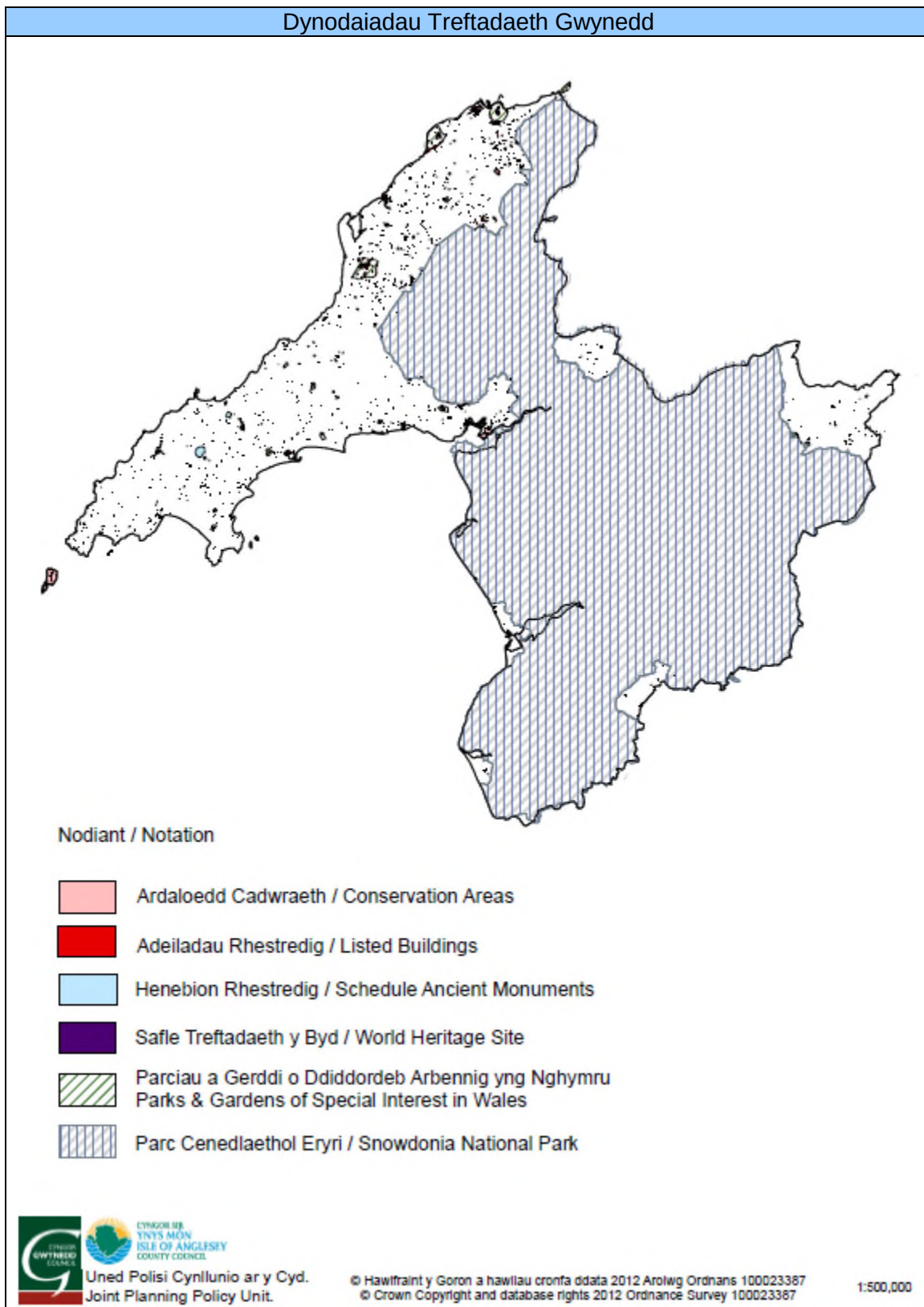
Canllaw Cynllunio Atodol – Ynni Gwynt ar y Tir

Term	Esboniad
	ansefydlogrwydd nad yw'n aerodynamig yn rhyngweithio â wyneb llafn rotor, neu lif ansefydlog dros dyllau neu holltau neu ymyl di-fin sy'n llusgo.
Y Swyddfa Gyfathrebiadau (OFCOM)	Y Swyddfa Gyfathrebiadau yw'r awdurdod rheoleiddio a chystadleuaeth a gymeradwywyd gan y llywodraeth i'r diwydiannau darlledu, telegyfathrebiadau a phost y Deyrnas Unedig.
Ynni Adnewyddadwy	Term casgliadol ar gyfer llifoedd ynni sy'n digwydd yn naturiol a dro ar ôl tro yn yr amgylchedd. Mae'n cynnwys ynni sy'n deillio o wynt, yr haul, ynni dŵr, tonnau, llanw, biomas, biodanwydd ac o ffynonellau geothermol.

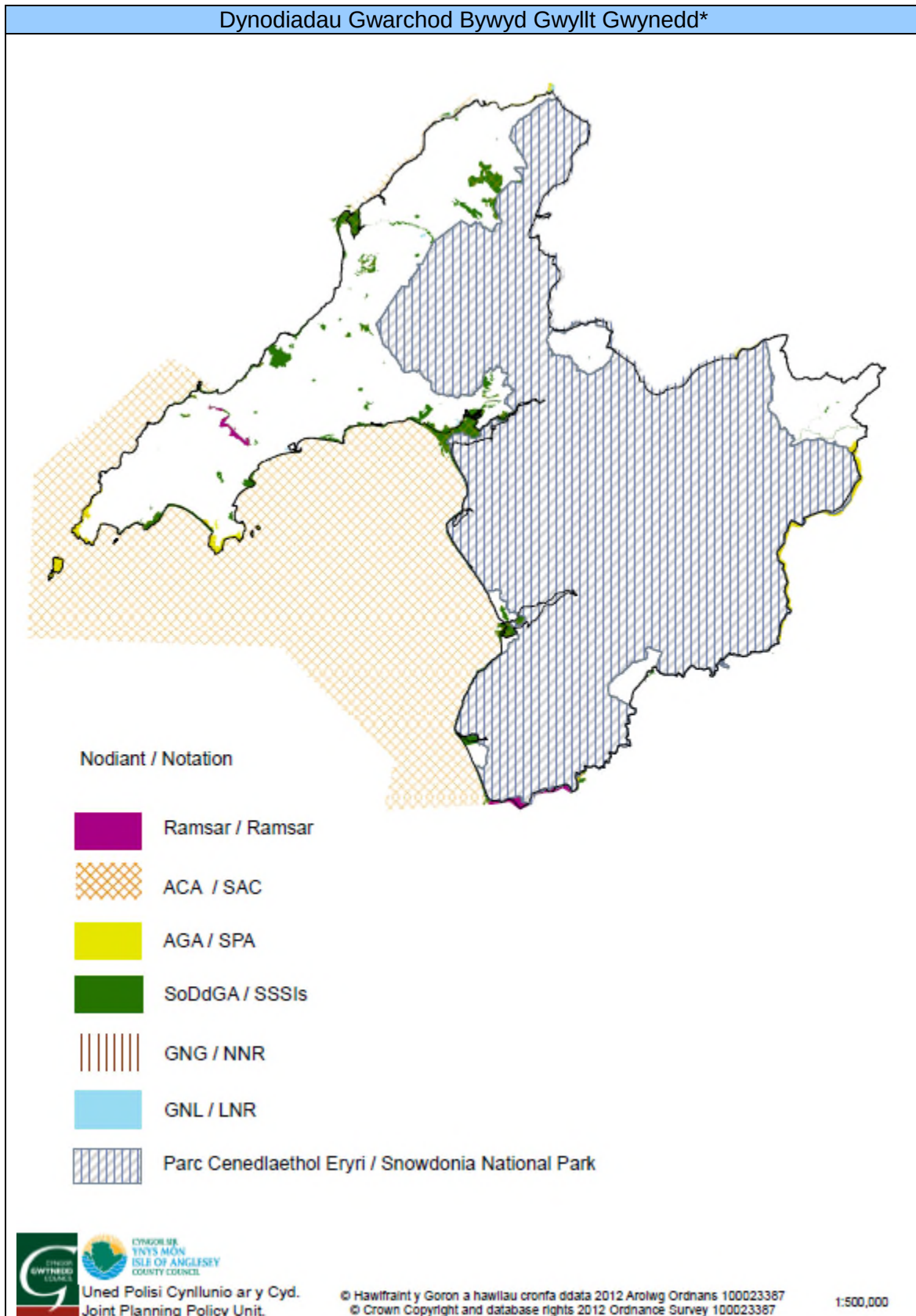
Atodiad 1 – Dynodiadau a Parthau Ymgynghori yn ardal Awdurdod Cynllunio Gwynedd

Dim ond i bwrpas dangosol yn unig y dylid defnyddio'r map hwn oherwydd gallai ffiniau'r dynodiadau gael eu newid yn y dyfodol. Gweler yr Eirfa yn Rhan 15.0 am wybodaeth am enw llawn y dynodiadau.

Fe ddylid cysylltu gyda'r Gwasanaeth Cynllunio ynglyn a mapiau manwl o leoliad y dynodiadau yma. Bydd rhaid talu am y gwasanaeth yma o dan y drefn Costau Ymholiad Ymchwil Cynllunio.

* Nid oes mapiau o'r Safleoedd Bywyd Gwyllt Posib/ safleoedd Bywyd Gwyllt ar gael ar hyn o bryd. Caiff y map yma ei ddiweddarau ar ol cael yr wybodaeth. Gellir gweld mapiau

Canllaw Cynllunio Atodol – Ynni Gwynt ar y Tir

manwl o'r dynodiadau rhyngwladol a chenedlaethol ar wefan Cyngor Cefn Glwad Cymru Wales' (CCW) web site <http://www.ccw.gov.uk/interactive-maps.aspx>

Atodiad 2 – Amodau Cynllunio Posib - Sŵn

1. Bydd lefel yr allyriadau sŵn o'r datblygiad a ganiateir drwy hyn yn cael ei fesur yn unol ac ni fydd yn mynd uwchben y lefelau a nodir yn y cynllun allyriadau sŵn fel y nodir ym mharagraffau 2 i 10 isod: -
2. Bydd lefel yr allyriadau sŵn sy'n deillio o'r fferm wynt yn cael ei hasesu drwy ddefnyddio'r gweithdrefnau a ddisgrifir yn 'The Assessment and Rating of Noise from Wind Farms' (ETSU-R-97), a gyhoeddir gan ETSU ar ran yr Adran Masnach a Diwydiant, yn benodol yr adran 'Supplementary Guidance Notes to the Planning Obligation'.
3. Ni chaiff lefel yr allyriadau sŵn o effeithiau cyfunol y generaduron tyrbinau gwynt yn Fferm Wynt XXX fynd dros:-
 - a. ran y tai annedd a restrir yn Nhabl 1 Atodlen 1, y lefelau a nodir ar gyfer y tai hyn yn y tabl hwnnw (ar y cyflymderau gwynt a nodir yn y tabl).
 - b. ran y tai annedd a restrir yn Nhabl 2 Atodlen 1, y lefelau a nodir ar gyfer y tai hyn yn y tabl hwnnw (ar y cyflymderau gwynt a nodir yn y tabl).
 - c. ran yr holl dai annedd eraill sy'n bodoli'n gyfreithlon ar adeg y caniatâd cynllunio, ni chaiff lefel y sŵn fynd dros 43dBLA90 ar gyflymder gwynt o 8 metr yr eiliad ar uchder o 10 metr.
4. Bydd lefel yr allyriadau sŵn y cyfeirir atynt ym mharagraff 3 uchod yn cael eu mesur drwy ddefnyddio mynegai LA90 dros 20 cyfnod o leiaf, pob un yn para 10 munud, yn defnyddio mesurydd sŵn o ansawdd Dosbarth 1 o leiaf (yn ymgorffori'r arferion gorau presennol) ac yn ymgorffori microffon . modfedd o ddiamedr o dan amodau heb adlais 1.2 metr uwchlaw lefel y ddaear ac o leiaf 3.5 metr o unrhyw wal, gwrych neu wyneb adlewyrchol (yn defnyddio ymateb cyflym wedi'i bwysoli).
5. Os yw lefel yr allyriadau sŵn a fesurir yn unol a pharagraff 4 yn uwch na'r lefelau perthnasol y cyfeirir atynt neu a nodir ym mharagraff 3 uchod neu Atodlen 1 ynghlwm, yna bydd cyfraniad y sŵn cefndir at lefel yr allyriadau sŵn yn cael ei fesur.
 - a. Bydd lefelau sŵn cefndir o'r fath yn cael eu mesur yn defnyddio mynegai LA90 dros 6 chyfnod o leiaf a phob un yn para 10 munud, yn unol a gofynion paragraff 4.
 - b. Bydd y mesuriadau hyn yn cael eu gwneud dros gyfnod o fesur sŵn o effeithiau cyfunol y generaduron tyrbinau gwynt yn Fferm Wynt XXX (yn unol a'r gofynion ym mharagraff 4).
 - c. Rhaid cymhwyso cywiriad yn defnyddio'r ymarfer gorau presennol i lefel y sŵn a fesurwyd i benderfynu pa gyfraniad y mae'r sŵn cefndir yn ei wneud i'r lefelau cyffredinol a fesurwyd pan fo'r tyrbinau gwynt yn troi.
6. Rhaid cyfateb y mesuriadau a gymerwyd yn unol a pharagraffau 4 a 5 gyda chyflymderau gwynt wedi eu mesur ar uchder o 10 metr dros y cyfnodau y cyfeirir atynt ym mharagraffau 4 a 5. Rhaid deillio'r lefel sŵn LA90 yn defnyddio llinell ffit gorau y lefelau sŵn a fesurwyd ar gyfer pwyntiau data sy'n cyfateb i gyflymderau gwynt ar uchder o 10 metr rhwng 1 a 12 metr yr eiliad.
7. Rhaid dangos cydymffurfio gyda pharagraffau 3(a) a 3(b) yn defnyddio'r dulliau a ddiffinnir ym mharagraff 4 – 6 i fodlonrwydd yr awdurdod cynllunio lleol ac ar gost i'r datblygwr o fewn 3 mis ar ôl dechrau cynhyrchu trydan neu ar unrhyw adeg ar gais ysgrifenedig yr awdurdod cynllunio lleol ac, ar ôl hynny, o leiaf unwaith pob 20 mis calendr. Drwy gyflwyno adroddiad ysgrifenedig, rhaid dangos i'r awdurdod cynllunio lleol bod y datblygiad yn cydymffurfio gyda'r cynllun allyriadau sŵn, a rhaid i'r awdurdod yna gymeradwyo hwn yn ysgrifenedig. Efallai y bydd yr awdurdod cynllunio lleol yn gofyn i'r datblygwr ddatrys unrhyw broblemau o dorri'r cynllun

Canllaw Cynllunio Atodol – Ynni Gwynt ar y Tir

allyriadau sŵn a hynny o fewn amserlen benodol sydd i'w chyflwyno i, a'i chymeradwyo gan yr awdurdod cynllunio lleol cyn i'r datblygiad ddechrau a rhaid anfon cadarnhad ysgrifenedig i'r awdurdod cynllunio lleol o weithrediad y ceisiadau hyn i ddatrys unrhyw broblemau tor-cynllun cyn i'r datblygiad ddechrau. Bydd y gofynion o dan y cynllun allyriadau sŵn mewn grym drwy gydol oes y datblygiad.

8. Bydd sŵn tonaidd yn cael ei fesur gan weithredwr y fferm wynt ar gost iddo ef / iddo hi ar gais rhesymol yr awdurdod cynllunio lleol yn unol a'r gweithdrefnau a ddisgrifir yn 'The Assessment and Rating of Noise from Wind Farms, ETSU-R-97' a gyhoeddwyd gan ETSU ar ran yr Adran Masnach a Diwydiant.
9. Os, mewn unrhyw dŷ annedd sy'n bodoli'n gyfreithlon ar adeg y caniatâd cynllunio, yw'r sŵn tonaidd sy'n deillio o effaith gyfunol y tyrbinau gwynt yn Fferm Wynt XXX yn mynd dros y trothwy clywadwyedd:-
 - a). o fwy na 2.0dB ond llai na 6.5dB, ychwanegir cosb o $((5/6.5) \times \text{Clywadwyedd})$ dB at lefel y sŵn sy'n deillio ar gyfer yr eiddo hwnnw yn unol a gweithdrefn asesu sŵn tonaidd ETSU-R-97;
 - b). o fwy na 6.5dB, yna ychwanegir cosb o 5dB at lefel y sŵn sy'n deillio ar gyfer yr eiddo hwnnw yn unol â gweithdrefn asesu sŵn tonaidd ETSU-R-97.
10. Rhaid i'r datblygwr ddarparu data ar gyflymder a chyfeiriad y gwynt i'r awdurdod cynllunio lleol ar gais fel bo'r Cyngor yn gallu cadarnhau bod y datblygwr yn cydymffurfio gyda darpariaethau paragraffau 1 i 9 uchod.
11. Rhoddir dehongliad o rai o'r termau a ddefnyddir yn yr amod hwn yn Atodlen 2 sydd ynghlwm.

Canllaw Cynllunio Atodol – Ynni Gwynt ar y Tir

Atodlen 1

Tabl 1: Tai Annedd yn Gysylltiedig a'r Datblygiad

Eiddo A (Nodwch y Cyfeirnod Grid)																
Wind Speed at 10m height (m/s)																
4	4.5	5	5.5	6	6.5	7	7.5	8	8.5	9	9.5	10	10.5	11	11.5	12
Cyfyngiad Sŵn L_{A90} dB																

Table 2: Eiddo nad yw'n gysylltiedig â Datblygu.

Eiddo 1 (Nodwch y Cyfeirnod Grid)																
Cyflymder y Gwynt ar uchder o 10m (metr yr eiliad)																
4	4.5	5	5.5	6	6.5	7	7.5	8	8.5	9	9.5	10	10.5	11	11.5	12
Cyfyngiad Sŵn L_{A90} dB																

Eiddo 2 (Nodwch y Cyfeirnod Grid)																
Cyflymder y Gwynt ar uchder o 10m (metr yr eiliad)																
4	4.5	5	5.5	6	6.5	7	7.5	8	8.5	9	9.5	10	10.5	11	11.5	12
Cyfyngiad Sŵn L_{A90} dB																

Atodlen 2

Dehongliad

Mae 'Clywadwyedd' yn golygu pa mor glywadwy yw'r Sŵn Tonaidd fel a ddiffinnir yn (ac sydd i'w fesur yn unol a'r) dull cymeradwy yn 'The Assessment and Rating of Noise from Wind Farms' (ETSU-R-97) a gyhoeddwyd gan ETSU ar ran yr Adran Masnach a Diwydiant, yn benodol paragraff 2.1 yn yr adran 'Supplementary Guidance Notes to the Planning Obligation'.

Mae 'Lefel y Sŵn Cefndir' yn golygu'r lefel sŵn cwmposol sy'n bresennol yn yr amgylchedd heb unrhyw sŵn a gynhyrchir gan y datblygiad.

Mae 'llinell ffit gorau' yn golygu'r gromlin linellol sy'n ffitio orau i fynegi lefel y sŵn fel swyddogaeth cyflymder gwynt sy'n deillio o lefelau sŵn a fesurwyd, ar gyfer data a godwyd, yn unol â'r argymhellion ym mharagraff 1.2 yn yr adran 'Supplementary Guidance Notes to the Planning Obligation' yn ETSU-R-97.

Mae 'dB(A) LA90 10min' yn golygu'r lefel dB(A) sy'n mynd dros y lefel gymeradwy 90% o'r amser ac wedi'i mesur dros gyfnod o 10 munud.

Mae ETSU-R-97 yn golygu 'The Assessment and Rating of Noise from Wind Farms' (ETSU-R-97) a gyhoeddwyd gan ETSU ar ran yr Adran Masnach a Diwydiant (Adroddiad Terfynol Medi 1996).

Mae 'Amodau heb adlais' yn golygu amgylchedd lle nad oes unrhyw wynebau adlewyrchol (ar wahân i'r ddaear) a allai effeithio ar y mesuriadau o fewn yr ystod amledd sy'n cael ei mesur.

Mae 'Cais Rhesymol' yn golygu yn dilyn cwyn i'r Cyngor ynghylch sŵn yn allyrru o'r fferm wynt.

Canllaw Cynllunio Atodol – Ynni Gwynt ar y Tir

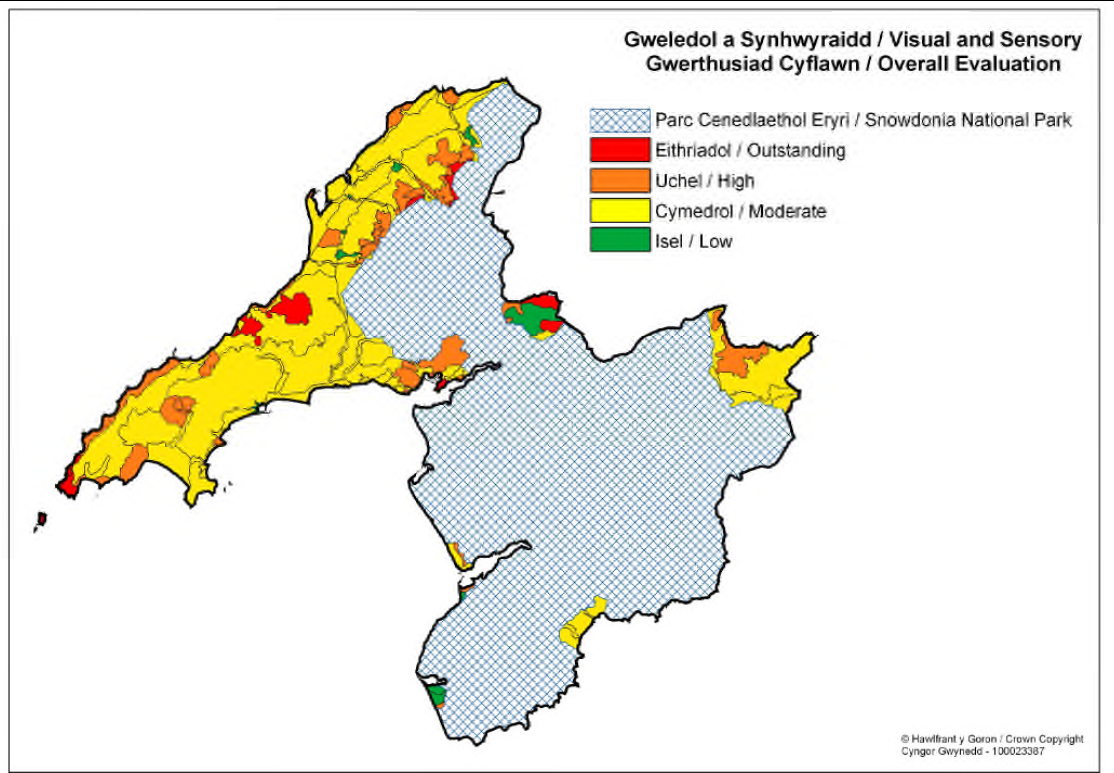
Mae 'Sŵn Tonaidd' yn golygu sŵn sy'n cynnwys elfen o amledd ar wahân.

Mae 'Cyflymder gwynt 10 metr' yn golygu (oni bai fod y cyd-destun yn awgrymu fel arall) cyflymderau gwynt wedi eu mesur ar uchder o 10 metr uwchlaw lefel y ddaear.

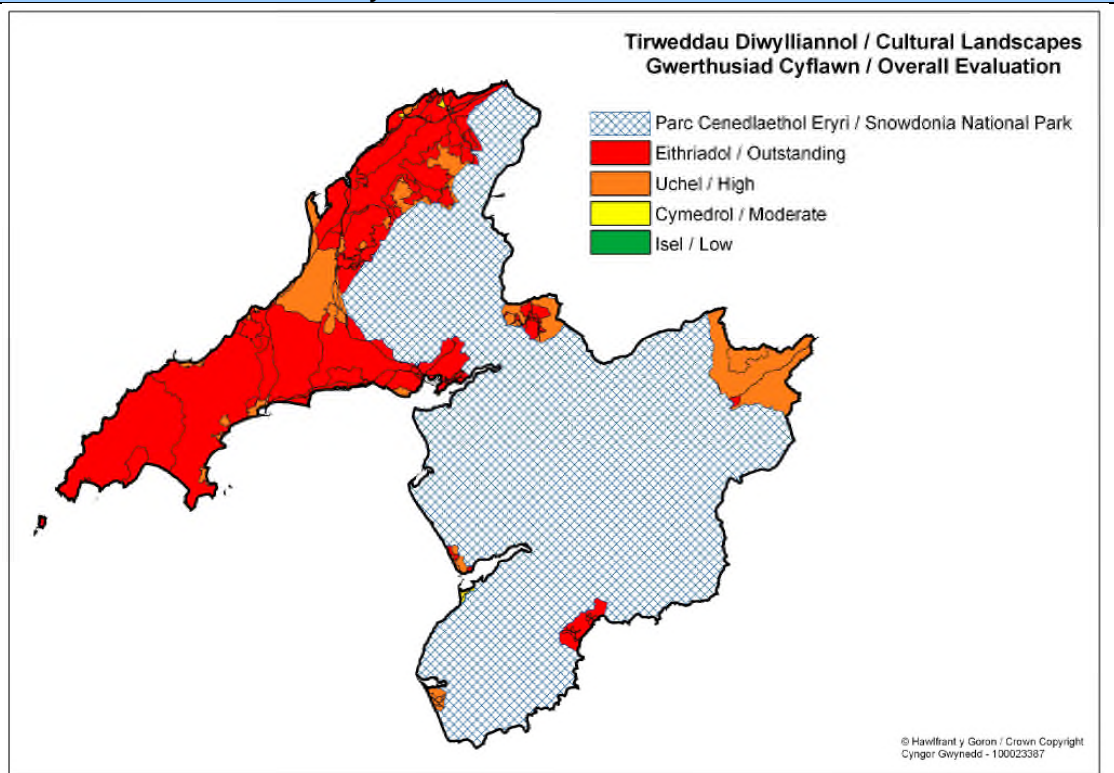
Mae 'Tyrbinau Gwynt' yn golygu'r generaduron tyrbinau gwynt sydd i'w codi fel rhan o'r datblygiad.

Atodiad 3 – Canlyniadau Arolwg LANDMAP 2011 (Diweddariad â Sicrwydd Ansawdd)

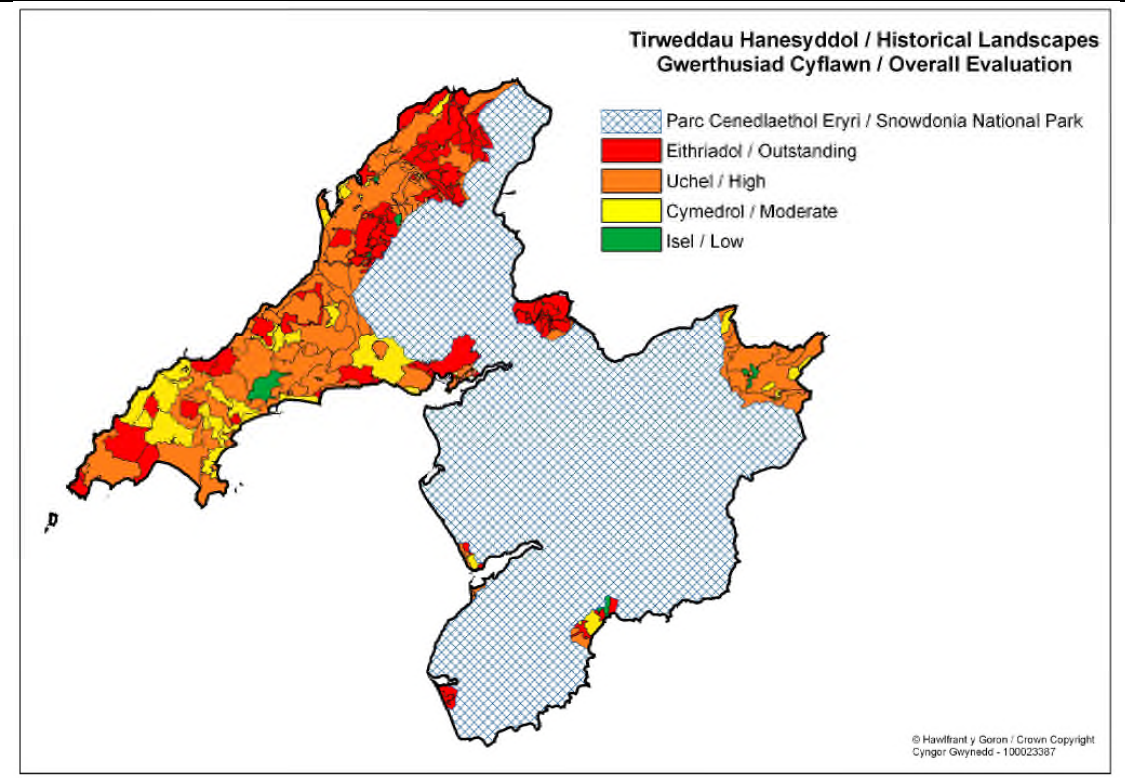
Gwerthusiad Gweledol a Synhwyrdd

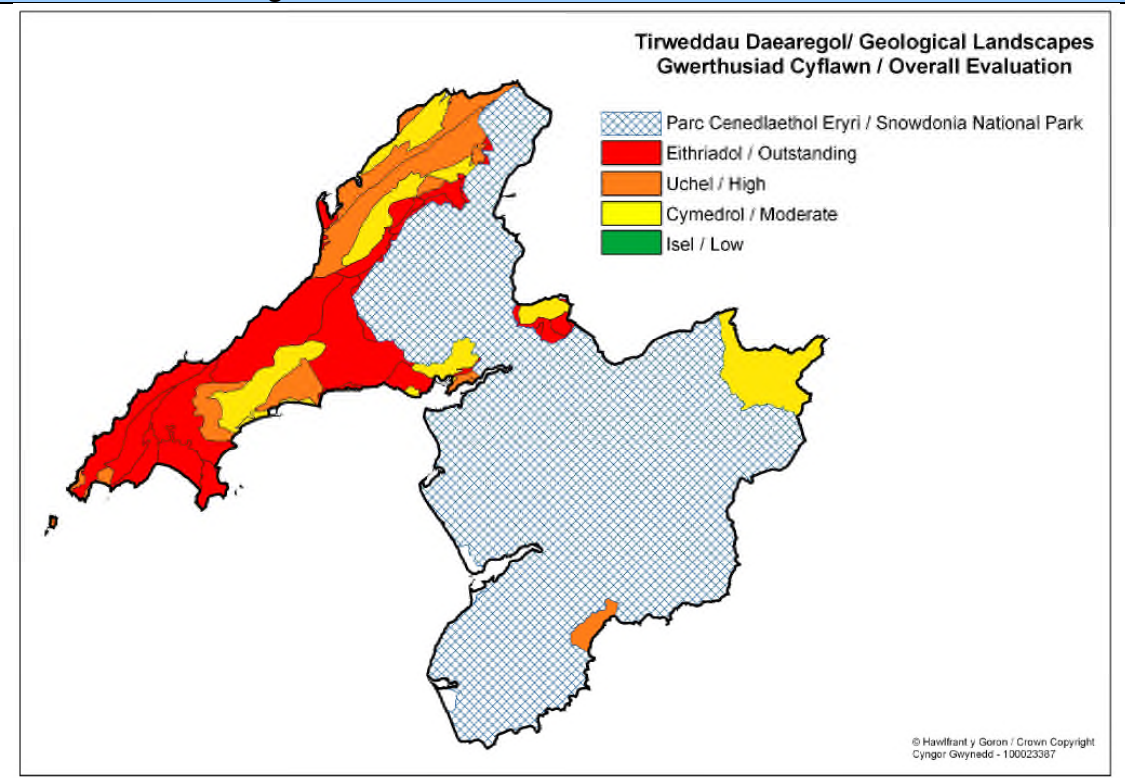
Gwerthusiad Tirweddau Diwylliannol

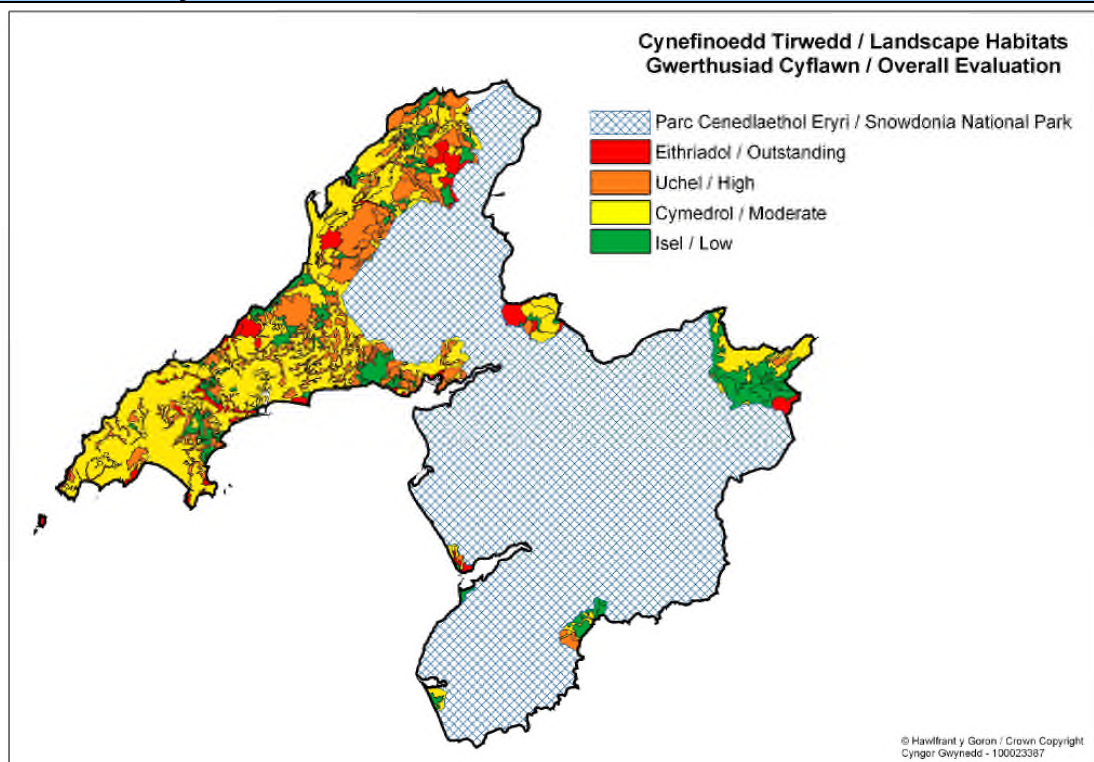
Tirweddau Hanesyddol

Tirweddau Daearegol

Tirweddau Cynefinoedd

Atodiad 4 – Rhestr wirio

CEISIADAU TYRBIN GWYNT – RHESTR WIRIO

CEISIADAU TYRBIN GWYNT – RHESTR WIRIO

Cyflwyniad

Camau Penderfynu Ceisiadau Tyrbín Gwynt	
(Nid yw Camau 4 i 6 yn Berthnasol os nad oes angen Asesiad Effaith Amgylcheddol)	
1	Cais i'r Cyngor am eu Barn Sgrinio Cais gan yr ymgeisydd i'r Cyngor – Y bwriad cyffredinol o ofyn am farn sgrinio yw y gall yr ymgeisydd gael syniad clir gan y Cyngor ynglŷn â'r angen am ddatganiad amgylcheddol (ES) ymhell cyn iddynt gyrraedd y cam o gyflwyno cais cynllunio ffurfiol (cam 7 isod). Dylai hyn leihau'r posibilrwydd o oedi neu ansicrwydd. Os y bernir bod angen ES, ni fydd unrhyw gamau'n cael eu cymryd ar y cais cynllunio hyd nes bod y datblygwr wedi paratoi'r ES a'i gyflwyno i'r awdurdod cynllunio.
2	Cais am Farn Sgrinio wedi'i gofrestru gyda Rheoli Datblygu Mae gan Gyngor 3 wythnos i ddarparu Barn Sgrinio
3	Cyngor yn darparu Barn Sgrinio Sefydlu os oes angen ES
4	Cais i'r Cyngor am Farn Sgopio Os bydd y Cyngor yn penderfynu bod angen ES gall yr ymgeiswyr geisio cyngor ar gynnwys yr ES drwy wneud cais am 'Farn Sgopio'.
5	Cais am Farn Sgopio wedi'i gofrestru gyda Rheoli Datblygu Mae gan Gyngor 5 wythnos i ddarparu Barn Sgopio
6	Cyngor yn darparu Barn Sgopio Materion i'w cynnwys yn yr ES
7	Cais llawn yn cael ei gyflwyno i'r awdurdod cynllunio lleol Yr holl dystiolaeth ategol, gan gynnwys ES (os oes angen), yn cael ei chyflwyno gyda'r cais llawn
8	Cais yn cael ei brosesu a sylwadau'r ymgynghorai'n cael eu darparu Pwyllgor neu swyddog dirprwyedig yn ystyried y cais Gweinidog Cymru yn ystyried 'galw cais i mewn'
9	Penderfyniad ar gais llawn Pwyllgor neu swyddog dirprwyedig yn penderfynu ar y cais Gweinidog Cymru'n penderfynu ar y cais sydd 'wedi ei alw i mewn'

- 1 Mae gwahanol fathau o geisiadau cynllunio angen gwahanol fathau o wybodaeth gefndir er mwyn i'r Awdurdod Cynllunio Lleol (ACLI) allu eu dilysu yn ogystal â gwneud penderfyniad gwybodus amdanynt.
- 2 Mae gwneud cais am ganiatâd yn ei gwneud yn ofynnol i'r ymgeisydd ddarparu amrywiaeth o gynlluniau, datganiadau a dogfennaeth arall cyn y gall yr ACLI ddechrau ei brosesu fel cais dilys. Bydd peth o'r wybodaeth sy'n ofynnol yn dibynnu ar natur a'r math o gais neu natur cymeriad yr ardal lle mae safle'r cais.
- 3 Os nad yw'r wybodaeth hon yn cael ei darparu, yna o bosib ni all yr ACLI gofrestru neu dilysu'r cais ac hefyd o bosib gallu prosesu a chyhoeddi'r penderfyniad ar y ceisiadau.

Canllaw Cynllunio Atodol – Ynni Gwynt ar y Tir

- 4 Mae'r dull 'blwch ticio' hyn o ddilysu yn cynnig eglurder ar gyfer ymgeiswyr trwy nodi pa ddogfennau ac eitemau gwybodaeth sydd eu hangen. Mae'r dogfennau a'r wybodaeth sydd eu hangen i wneud cais cynllunio dilys yn cynnwys gofynion gwybodaeth cenedlaethol gorfodol yn ogystal â gofynion gwybodaeth leol.
- 5 Dylai ceisiadau ar gyfer cynlluniau sy'n debygol o gael effeithiau sylweddol ar yr ardal gyfagos (neu ymhellach i ffwrdd) gynnwys ymgysylltu mewn trafodaethau cyn cyflwyno cais fel bod ymgeiswyr yn glir ynghylch lefel y manylion y bydd yr ACLI angen er mwyn deall yr effeithiau a ragwelir o'r cais.
- 6 Dylai ceisiadau a datganiadau cysylltiedig gael eu paratoi gan gyrff neu unigolion cymwys, o ran y mater penodol sy'n cael sylw. Bydd lefel y manylion sydd eu hangen yn amrywio gyda phob cynllun ac mae angen ymgynghori yn gynnar gyda Gwasanaeth Rheoli Datblygu'r Cyngor er mwyn sicrhau bod yr holl asesiadau/ datganiadau perthnasol yn addas i'r diben.
- 7 Mae'r nodiadau hyn i'ch helpu wrth i chi gyflwyno eich cais am dyrbinau gwynt ar y lan.

Am unrhyw wybodaeth bellach:

Ysgrifennwch atom yn:
Gwasanaeth Cynllunio
Swyddfa'r Cyngor
Ffordd y Cob
Pwllheli
Gwynedd
LL535AA

Cysylltwch â ni ar:
01766 771000

E-bostiwch ni yn:
cynllunio@gwynedd.gov.uk

Gellir gweld a lawrlwytho'r rhestr wirio o wefan y Cyngor www.gwynedd.gov.uk

Rhestr wirio

- 8 Mae'r tabl canlynol yn rhoi rhestr o'r dogfennau a'r wybodaeth sy'n ofynnol (fel y nodir, bydd y wybodaeth a fydd yn ofynnol yn amrywio ar sail pob achos unigol a bydd yn dibynnu ar natur y cynnig. Bydd trafodaethau gyda'r ACLI yn sefydlu'r union fanylion fydd eu hangen ochr yn ochr â'r cais):

Rhestr wirio			
	Dogfen neu wybodaeth sydd ei hangen (sail ar gyfer y gofyniad mewn cromfachau)	Disgrifiad	✓ neu ✕ neu amh.
1.	Ffurflen Gais / Tystysgrifau (Gofyniad cenedlaethol statudol)	Cwblhewch y ffurflen 'Cais am ganiatâd cynllunio'. Dylai'r cynnig gael ei ddisgrifio fel a ganlyn: " Codi tyrbinau gwynt (nifer y tyrbinau) gydag uchafswm uchder both o hyd at (metr uchder both), diamedr rotor o hyd at (metr diamedr) ac uchder fertigol unionsyth mwyaf yr asgell hyd at (metr uchder) ynghyd â chodi (cynhwyswch y strwythurau cysylltiedig) a chreu mynedfa newydd a ffordd fynediad ar dir yn (cyfeiriad). " - Gwiriwch bod yr holl gwestiynau wedi eu cwblhau, hyd yn oed os nad yw'n berthnasol rhowch Amh. i mewn er mwyn osgoi unrhyw amheuaeth fel ein bod yn gwybod nad ydych wedi methu'r cwestiwn trwy gangymeriad. - Gwiriwch bod y datganiad wedi ei lofnodi a'i ddyddio. - Gwiriwch bod y tystysgrifau cywir wedi cael eu cwblhau, eu llofnodi a'u dyddio, gan gynnwys y dystysgrif amaethyddol. - Gwiriwch bod unrhyw beth y cyfeirir ato ar y ffurflen yn cyd-fynd ag unrhyw gynlluniau a dogfennau pellach a gyflwynwyd, megis y rhifau cynllun a ddyfynnir.	
2.	Cynllun Lleoliad (Gofyniad cenedlaethol statudol)	Mae'r cynllun lleoliad angen bod ar raddfa o 1:2500 neu 1:1250 a chynnwys pwynt y gogledd. Argymhellir hefyd bod cynllun graddfa o 1:25000 neu 1:50000 yn cael ei gyflwyno at ddibenion y cyd-destun. Rhaid i'r tyrbinau gwynt a phob datblygiad sy'n ymwneud â thyrbin(au) gwynt fod o fewn ymyl goch a ddangosir ar y cynllun lleoliad safle. Ni ellir chaniateir datblygiad y tu allan i'r ymyl coch, ac mae hyn yn cynnwys, ond nid yw'n gyfyngedig i:	

Rhestr wirio			
	Dogfen neu wybodaeth sydd ei hangen (sail ar gyfer y gofyniad mewn cromfachau)	Disgrifiad	✓ neu ✗ neu amh.
		• Unrhyw ardal a allai ddod o dan llafnau'r tyrbîn • Traciau, ffyrdd neu lwybrau mynediad • Ffesydd Ceblau • Ystafelloedd Rheoli, is-orsafoedd, newidyddion • Mastiau meteorolegol • Unrhyw waith peirianeg arall, adeiladau, neu strwythur ategol i'r tyrbîn (au) • Unrhyw giatiau neu ffensys arfaethedig Nid oes angen i'r ymyl coch fod yn gyffyrddol â'i gilydd gan nad oes angen cynnwys tir rhwng y tyrbinau neu ddatblygiad ategol lle na fwriedir cael datblygiad. Mae angen i unrhyw dir arall sy'n eiddo/ a reolir gan yr ymgeisydd gael ei amlinellu mewn glas. Dangoswch leoliad priffyrdd, llwybrau cyhoeddus a llinellau rheilffordd o fewn pellter disgyn y tyrbîn (uchder asgell + 50 metr) yn achos cefnffyrdd a rhwydwaith rheilffordd, neu bellter disgyn y tyrbîn + 10% yn achos rhwydwaith trafnidiaeth arall yr awdurdod lleol . Dylid dangos llwybrau ceffyl o fewn 200m o'r tyrbinau arfaethedig. Dylid dangos llinellau trawsyrru o fewn 3 gwaith diamedr rotor y tyrbîn gwynt neu o fewn pellter disgyn y tyrbîn + 10%.	
3.	Cynllun safle / cynllun bloc	Mae angen i'r cynllun safle fod ar raddfa o 1:500 neu 1:200.	

Rhestr wirio			
	Dogfen neu wybodaeth sydd ei hangen (sail ar gyfer y gofyniad mewn cromfachau)	Disgrifiad	✓ neu ✕ neu amh.
	(Gofyniad cenedlaethol statudol)	Mae angen cynllun safle i ddangos i raddfa leoliad y tyrbín/au gwynt a lleoliad y cyfarpar atodol megis cypyrddau a newidyddion, ffyrdd mynediad, lloriau caled a ffensys, goleuo ar gyfer cyfansoddion - yn y bôn, unrhyw beth a fwriedir ei roi ar y safle. Dylid darparu cyfeiriad grid chwe ffigwr dwyreiniad a chwe ffigwr gogleddiad ar gyfer pob tyrbín. Dangoswch leoliad unrhyw goed neu wrychoedd ar y safle neu o fewn 50 metr i'r safle, gan amlygu rhai y bwriedir eu symud (fel arfer gan linell doredig). Dangoswch unrhyw ddymchweliadau arfaethedig ar gynllun y safle (fel arfer gan linell doredig).	
4.	Cynlluniau drychiad (Gofyniad cenedlaethol statudol)	Mae angen i'r cynlluniau drychiad fod ar raddfa 1:100 neu 1:50. Mae angen darluniau drychiad ar gyfer y tyrbinau ac unrhyw offer atodol megis dodrefn a ffensio os yn berthnasol. Mae'n ofynnol hefyd cael manylion o unrhyw fynediad / ffyrdd mynediad newydd neu rai wedi'u newid.	
5.	Y ffi gywir (Gofyniad cenedlaethol statudol)	Dylai'r ffi gywir gael ei anfon gyda'r cais pan anfonir ef drwy'r post neu os yw'n cael ei roi i mewn â llaw, neu dylai gael ei dalu dros y ffôn ((01248) 752015 neu (01248) 752669) ar ddiwrnodiau'r wythnos yn ystod oriau swyddfa arferol. Dylai sieciau fod yn daladwy i Gyngor Gwynedd. Mae'r Cylchlythyr sy'n delio â ffioedd cynllunio yn datgan bod Tyrbinau Gwynt i gael eu trin fel Categori 5 - Peiriannau a Pheirianwaith, ac eithrio tyrbinau domestig ar raddfa fach sydd wedi'u gosod o fewn cwrtel tŷ annedd presennol a gwblhawyd, y dylid eu trin fel Categori 6	

Rhestr wirio			
	Dogfen neu wybodaeth sydd ei hangen (sail ar gyfer y gofyniad mewn cromfachau)	Disgrifiad	✓ neu ✕ neu amh.
		neu 7 (a). Mae Ffioedd cais Categori 5 wedi eu seilio ar arwynebedd y safle. Rhaid i arwynebedd y safle gael ei nodi'n gywir ar y ffurflen gais a rhaid i'r arwynebedd a roddir yma gyd-fynd ag arwynebedd y safle oddi mewn i'r ymyl goch a ddangosir ar y cynllun lleoliad safle (gweler 2 uchod). Y lleiafswm ffi sy'n daladwy ar hyn o bryd o dan Categori 5 yw £335 am ardal safle o hyd at 0.1 hectar (1000 metr sgwâr). Gan fod ffensio (gweler 2 uchod) yn strwythur Categori 2 nad yw'n creu unrhyw arwynebedd llawr, defnyddir y rheolau ar gyfer ceisiadau categori cymysg ac nid oes unrhyw ffi yn ddyledus ar gyfer yr ardal a gwmpesir gan y ffens.	
6.	Datganiad Dylunio a Mynediad (Gofyniad cenedlaethol statudol) Polisi B22 – Dyluniad Adeiladau a B23 – Mwynderau, Cynllun Datblygu Unedol Gwynedd	Mae angen 'Datganiad Dylunio a Mynediad'. Mae'r Datganiad yn ofynnol i ddangos y 'meddwl' tu ôl i'r cais. Anogir datblygwyr i ddangos sut y mae lleoli a dylunio mewn perthynas â gosodiad y tirlun wedi dylanwadu ar y bwriad. Mae 8 o bethau i'w hystyried - 'defnydd', 'nifer', 'cynllun', 'graddfa', 'tirlunio', 'golwg', 'mynediad' a 'mynediad cynhwysol' mewn perthynas â chanllawiau polisi cynllunio cenedlaethol a lleol perthnasol. <u>Defnydd</u> - esboniwch pam yr ydych wedi dewis y safle penodol hwn ar gyfer y tyrbin/au gwynt arfaethedig. <u>Nifer</u> – esboniwch pam yr ydych wedi dewis y nifer o dyrbinau y gwnaethoch gais amdanynt. <u>Gosodiad</u> – esboniwch pam yr ydych wedi dewis gosod y tyrbin/au gwynt a'r adeiladau ategol fel y dangosir yn y cais. Fe ddylai'r cynnig ffangos sut mae gosodiad y tirwedd wedi dylanwadu ar leoliad a dyluniad y tyrbin gwynt. Dylai ymgeiswyr asesu'r potensial ar gyfer i'r cais effeithio ar y golygfeydd o adeiladau cyfannedd. Darparwch fanylion o'r mesurau a gymerwyd, os oes	

Rhestr wirio			
	Dogfen neu wybodaeth sydd ei hangen (sail ar gyfer y gofyniad mewn cromfachau)	Disgrifiad	✓ neu ✕ neu amh.
		angen, er mwyn osgoi neu leihau effaith sylweddol andwyol ar y golygfeydd o eiddo cyfannedd. Fe ddylid darparu Asesiad Mwynderau Preswyl gyda neu o fewn y Datganiad Dylunio a Mynediad ar gyfer tyrbinau o 11.1 metr (blaen y llafn) neu uwch sydd du mewn i'r parthau clustog lleiaf sydd gyfystyr a 10 gwaith uchder y tyrbîn i flaen y llafn. Darparwch fanylion am y pellter rhwng y tyrbîn/au gwynt arfaethedig a'r tyrbîn/au gwynt agosaf presennol neu arfaethedig. Bydd y Gwasanaeth Cynllunio yn gallu darparu manylion am leoliad a statws hysbys tyrbinau eraill. Dangoswch bod lleoliad y tyrbîn/au gwynt wedi ystyried agosrwydd unrhyw ddatblygiad cyfagos a'r risg o anaf i bobl drwy fethiant trychinebus o'r offer neu daflad rhew, ac effeithiau posibl tynnu sylw gweledol o safbwynt diogelwch ar y ffyrdd. <u>Graddfa</u> – rhowch fanylion canlynol y tyrbîn gwynt: uchder both/au, hyd llafn (mewn metrau) a nifer y llafnau, ac esboniwch y rheswm dros hyn. Rhowch fanylion am gapasiti cynhyrchu pob tyrbîn mewn naill ai kW neu MW. Rhowch fanylion am y cysylltiad arfaethedig i'r rhwydwaith trosglyddiad. Dylech gynnwys manylion am y sylfeini arfaethedig. Ar y sail nad oes unrhyw Ardaloedd Chwilio Strategol yng Ngwynedd, disgwylir na ddylai tyrbinau gwynt / cynlluniau fferm wynt fod yn fwy na 5 MW, neu 25MW o ran cynigion i ail gynhyrchu pŵer ar ffermydd gwynt presennol, a rhoddir ystyriaeth i effaith gronnus cynlluniau bach a chynigion i ail gynhyrchu pŵer mewn ardaloedd y tu allan i'r Ardaloedd Chwilio Strategol. <u>Tirlunio</u> – esboniwch pa dirlunio sydd wedi ei ddarparu a pham. <u>Golwg</u> – esboniwch pam yr ydych wedi dewis ymddangosiad arbennig megis lliw y tyrbîn/au gwynt. Rhowch fanylion am unrhyw fesurau lliniaru a gynigir ar y safle neu eilaidd / oddi ar y safle.	

Rhestr wirio			
	Dogfen neu wybodaeth sydd ei hangen (sail ar gyfer y gofyniad mewn cromfachau)	Disgrifiad	✓ neu ✕ neu amh.
		<u>Mynediad</u> – rhowch fanylion am y llwybr mynediad a ddewiswyd er mwyn adeiladu, gwasanaethu neu ddatgymalu tyrbinau. Darparwch fanylion am natur a graddau parhaol addasiadau i fynedfeydd a/ neu ffyrdd <u>Mynediad cynhwysol</u> – os anogir mynediad cyhoeddus i'r safle, rhowch fanylion am sut y mae safle'r cais yn gynhwysol i bawb, waeth beth fo'r anableded sydd ganddynt. <u>Agosrwydd at Reilffordd</u> – darparu cadarnhad bod ymgynghoriad wedi bod â Network Rail ble y gall fod pryderon oherwydd agosrwydd at reilffordd.	
7.	Datganiad Effaith Amgylcheddol (Gofyniad cenedlaethol statudol)	Mae'r Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Asesiad Effaith Amgylcheddol) 1999 yn nodi'r amgylchiadau lle mae Asesiad Effaith Amgylcheddol (EIA) yn ofynnol. Mae hyn yn fwy perthnasol mewn 'ardaloedd sensitif' fel AHNE Llyn. Gall ymgeisydd wneud cais am 'Farn Sgrinio' gan yr ACLI cyn cyflwyno cais cynllunio er mwyn penderfynu p'un a oes angen EIA. Yn ddibynnol ar y tebygolrwydd o effeithiau arwyddocaol, gall fod prosiectau sy'n syrthio dan drothwyon Atodlen 2 (o'r Rheoliadau AEA) angen AEA yn ogystal. Pan fo angen EIA, rhaid darparu Datganiad Amgylcheddol (gweler camau 1 i 6 yn nhabl 1 uchod) gan gynnwys datganiad o ddewisiadau amgen. Pan nad oes angen EIA, efallai y bydd y ACLI yn parhau i fod angen darpariaeth gwybodaeth amgylcheddol. Mae Rhan 9 a Rhannau 11 i 16 o'r rhestr wirio yma'n amlinellu'r math o wybodaeth sydd ei angen. Anogir ymgeiswyr i drafod yr anghenion gyda Gwasanaeth Rheoli Datblygu'r Cyngor yn ystod y cyfnod cyn cyflwyno cais.	

Rhestr wirio			
	Dogfen neu wybodaeth sydd ei hangen (sail ar gyfer y gofyniad mewn cromfachau)	Disgrifiad	✓ neu ✕ neu amh.
		Pan dderbynnir cais am ganiatâd cynllunio ar gyfer datblygiad sy'n ofynnol eu sgrinio o dan Atodlen 2 o'r Rheoliadau heb gais blaenorol am Farn Sgrinio (cam 1 yn Nhabl 1 uchod), bydd cais am Farn Sgrinio yn cael ei gofrestru yr un pryd â'r cais cynllunio. Bydd penderfyniad y Cyngor ar y cam hwyr hwn bod angen EIA yn anochel yn effeithio ar y cais a'r amserlen ar gyfer dod i benderfyniad. Anogir ymgeiswyr i wneud eu ceisiadau am Farn Sgrinio cyn cyflwyno cais am ganiatâd cynllunio.	
8.	Asesiad fflachiadau / taflu cysgod (Adrannau PCC 12.10 3.17 & Polisi B23, Cynllun Datblygu Unedol Gwynedd - Mwynderau)	Rhaid cymryd i ystyriaeth yr effaith ar breswylwyr aneddiadau ac eiddo cyfagos o amgylch y datblygiad arfaethedig. Dylid paratoi asesiad o botensial fflachiadau cysgod a thaflu cysgod trwy gydol y flwyddyn, ar gyfer pob annedd o fewn pellter o 10 diamedr rotor o leoliad arfaethedig pob tyrbin gwynt. Mae angen cynnwys manylion am bob annedd yr effeithir arnynt ynghyd â ffotograffau, cyfeiriadedd, lleoliad prif ffenestri, ayb. ynghyd â chynigion monitro a manylion am fesurau lliniaru.	
9.	Asesiad Effaith Sŵn (Adrannau PCC 3.17, 12.10 & 13.15; Polisi B23 – Mwynderau, Polisi A1 – Asesiadau Amgylcheddol neu Asesiadau o Effeithiau Eraill, Cynllun Datblygu Unedol Gwynedd)	Ar y sail fod tyrbin gwynt yn medru bod yn ddatblygiad sy'n sensitif o ran sŵn, rhaid i'r ceisiadau gael eu cefnogi gan Asesiad Effaith Sŵn a baratowyd gan arbenigwr sŵn sydd â chymwysterau acwstig addas. Wrth ystyried cais, dylai datblygwyr nodi unrhyw dderbynyddion sy'n sensitif i sŵn, megis cartrefi, busnesau sy'n seiliedig ar hamdden tawel, mannau tawel ac ardaloedd eraill sy'n cael eu gwerthfawrogi yn arbennig oherwydd eu hamgylchedd acwstig neu ansawdd y dirwedd, neu safleoedd dynodedig lle gall sŵn gael effaith andwyol ar warchod rhywogaethau neu fywyd gwyllt arall. Bydd ceisiadau ar gyfer tyrbinau mawr a ffermydd gwynt fel arfer angen EIA, a bydd angen	

Rhestr wirio			
	Dogfen neu wybodaeth sydd ei hangen (sail ar gyfer y gofyniad mewn cromfachau)	Disgrifiad	✓ neu ✕ neu amh.
		cynnal asesiad effaith sŵn llawn a'i asesu yn unol â'r ETSU-R-97. Dylid cynnwys tystiolaeth bod y lleoliad a hyd y monitro cefndir wedi cael ei gytuno gydag Adain Iechyd yr Amgylchedd y Cyngor, a bod gwybodaeth yn cael ei chyflwyno yn y dull a safon a ddisgwyliar o adroddiadau o'r fath. Bydd hyn yn cynnwys lluniau o offer mesur sain yn eu lleoliadau monitro maes, manylion penodol am yr offer gan gynnwys y calibrad a manylion yn ymwneud â chymhwysedd / hyfforddiant yr unigolyn sy'n gosod yr offer yn ei le. Ar gyfer datblygiadau llai ble nad oes angen EIA, bydd y Cyngor yn disgwyl i bob cais gynnwys adroddiad prawf a baratowyd naill ai trwy ddefnyddio Safon Ryngwladol IEC61400 "Systemau generadur tyrbîn gwynt - Rhan II" neu, fel arall, "Perfformiad Tyrbînau Gwynt Bach a Safon Diogelwch" Cymdeithas Ynni Gwynt Prydain. Bydd yr adroddiad prawf yn cynnwys dadansoddiad amllder 1/3 wythfed er mwyn galluogi'r awdurdod lleol i ddilysu ceisiadau am donyddiaeth y tyrbîn. Rhaid i'r Ymgeisydd ddangos bod y wybodaeth a gynhwysir yn yr adroddiad sŵn wedi cael ei defnyddio i bennu union leoliad y tyrbîn (a nodwyd gan ddefnyddio cyfeirnod grid chwe ffigwr dwyreiniaid a chwe ffigwr gogleddiad) a phellter gwahanu oddi wrth eiddo preswyl cyfagos. Pan fydd lefel y sŵn a ragwelir yn fwy na 35 dB (A) ar 10m/s ar uchder 10m mewn unrhyw eiddo cyfagos nad ydynt yn eiddo i'r ymgeisydd ac nad oes unrhyw fesuriadau sŵn cefndir wedi cael eu cynnwys, bydd yr ymgeisydd yn cynnwys cyfiawnhad pam na chynhwyswyd data o'r fath. Mae un o'r sefyllfaoedd mwyaf cymhleth mewn perthynas ag effaith sŵn o dyrbînau gwynt yn digwydd pan fo nifer o dyrbînau mewn lleoliad. O ran effaith gronnus, mae ETSU-R-97 yn datgan: -	

Rhestr wirio			
	Dogfen neu wybodaeth sydd ei hangen (sail ar gyfer y gofyniad mewn cromfachau)	Disgrifiad	✓ neu ✕ neu amh.
		<i>'Dylai'r terfynau a maint sŵn dros y cefndir ymwneud ag effaith gronnus yr holl dyrbinau gwynt yn yr ardal yn cyfrannu at y sŵn a geir yn yr eiddo dan sylw.'</i> Mewn sefyllfaoedd lle bwriedir codi tyrbîn o fewn neu'n agos at barth dylanwad sŵn rhagweledig tyrbîn arall neu grŵp o dyrbinau, bydd angen cael asesiad sŵn effaith gronnus. Rhaid i ffin y "Parth Dylanwad Sŵn a Ragwelir" fod yn gyfartal â chyfuchlin 35 dB LA90 yn seiliedig ar wynt o 10m/s ar uchder 10m. Dylai'r ymgeisydd ymgynghori â'r Awdurdod Lleol ar union ddehongliad a lleoliad y gyfuchlin hon. Bydd yr asesiad sŵn cronol angen dangos nad yw'r lefel sŵn cyfunol o <u>bob</u> tyrbîn/au gwynt yn fwy na lefel gyffredinol o 35 dB (A) neu 5DB (A) uwchlaw cefndir i fyny at gyflymder gwynt o 12m /s ar uchder 10m. Bydd y lefelau sŵn cefndir ac asesiad sŵn yn mabwysiadu methodoleg sy'n gwneud pob ymdrech i sicrhau nad yw'r cyfnodau tawel yn ystod y dydd a nos a ddefnyddir ar gyfer asesiad sŵn cefndir yn cael eu dylanwadu gan unrhyw dyrbinau gwynt gerllaw. Mae trafodaeth cyn cyflwyno cais rhwng ymgeiswyr ac Adain Iechyd yr Amgylchedd y Cyngor yn bwysig iawn o ran sicrhau bod y data cywir, gwaelodlin asesiad sŵn, ac asesiad priodol yn cael eu cyflwyno gydag unrhyw gais.	
10.	Datganiad Ymgysylltu â'r Gymuned (Adrannau PCC 3.1.7 & 2.2; Protocol ar gyfer ymgysylltu â'r cyhoedd gyda datblygiadau ynni	Bydd angen i'r ceisiadau gael eu cefnogi gan ddatganiad (a) yn nodi sut y mae'r ymgeisydd wedi cynnal ymgynghori cyn-cais, e.e. cyfarfod cyhoeddus, arddangosfeydd, arolygon, taflenni / deunydd post, a (b) dangos bod barn cymdogion / y gymuned lleol wedi ei cheisio a'i chymryd i ystyriaeth wrth lunio'r cais datblygu. Dylai cynnwys a manylder y Datganiad adlewyrchu maint y datblygiad a graddau oblygiadau'r datblygiad. Fel isafswm, dylai Datganiad Ymgysylltu	

Rhestr wirio			
	Dogfen neu wybodaeth sydd ei hangen (sail ar gyfer y gofyniad mewn cromfachau)	Disgrifiad	✓ neu ✕ neu amh.
	gwynt arfaethedig yng Nghymru (2007))	Cymuned nodi sut y bu'r gymuned leol yn gysylltiedig, beth yw eu barn nhw, a sut mae'r safbwyntiau hyn wedi cael eu cymryd i ystyriaeth.	
II.	Asesiad Tirwedd ac Effaith Weledol (Adrannau PCC 5 & 12.10; TAN 12; Polisiâu B8, B10, B12, B13, B14, B15, B16, B17, B18, B20, B21 B23 Cynllun Datblygu Unedol Gwynedd)	Ystyriaeth allweddol i geisiadau ar gyfer tyrbinau gwynt fydd eu heffaith ar gymeriad y dirwedd a mwynderau gweledol. Bydd y dirwedd ac effeithiau gweledol tyrbinau gwynt yn amrywio ar sail achos wrth achos yn ôl y math o dyrbin gwynt (model ac uchder), ei leoliad, lleoliad tirwedd y datblygiad arfaethedig ac effeithiau ar ardaloedd sensitif a/ neu derbynyddion. Efallai y bydd angen asesiadau effaith gronnu hefyd. Yn y cyd-destun hwn, dylai cyfeiriadau at dirwedd gael eu cymryd fel rhai sy'n cwmpasu morlun a threflun lle y bo'n briodol. Mae ardaloedd sensitif yn cynnwys, ond nid yn gyfyngedig i, Parciau Cenedlaethol, AHNE, Ardaloedd Cadwraeth, Arfordir Treftadaeth, Tirweddau Hanesyddol / Gerddi, safleoedd Treftadaeth y Byd, ardaloedd o werth uchel neu arbennig yn LANDMAP ayb. Mae derbynyddion sensitif yn cynnwys llwybrau troed cyhoeddus, anheddau, rhywogaethau gwarchodedig ayb. Ym mhob achos, dylai Effeithiau ar Amwynder Preswyl gael eu hasesu ar wahân i'r asesiad effaith tirwedd ac effaith weledol y cyhoedd. Dylai'r asesiadau gael eu cynnal gan Bensaer Tirwedd Siartredig neu swyddog proffesiynol â chymwysterau addas gyda phrofiad priodol. Mae Cyfarwyddyd/ Dogfennau perthnasol yn cynnwys y canlynol: Strategaeth Tirwedd Gwynedd 2007 Cynllun Rheoli AHNE 2010 - 2015 Canllawiau ar gyfer Asesiadau Tirwedd ac Effaith Weledol 3ydd Rhifyn 2013 Landmap Canllawiau Nodyn 3 Landmap Cyngor Cefn Gwlad Cymru Cofrestr o Dirweddau o Ddiddordeb Hanesyddol Yng Nghymru yn y Broses Cynllunio a Datblygu (CADW 2^{ll} Rifyn (Rhifyn Diwygiedig 2007)	

Rhestr wirio			
	Dogfen neu wybodaeth sydd ei hangen (sail ar gyfer y gofyniad mewn cromfachau)	Disgrifiad	✓ neu ✕ neu amh.
		Bydd y gofynion canlynol yn berthnasol: (i) <u>Tyrbinau o hyd at 20m o uchder.</u> Ar gyfer tyrbinau bach o lai na 20m (blaen y llafn), bydd yr angen am asesiad effaith weledol ffurfiol yn llai tebygol, yn dibynnu ar gyd-destun lleoliad a phresenoldeb ardaloedd a/ neu derbynyddion sensitif. Bydd y gofynion yn gymesur a'r lefelau ardrawiad a ragwelir. Efallai y bydd astudiaethau Parth Gweledd Damcaniaethol, Ffotogyfosodiadau a / neu darluniau ffrâm-weiren/ llinell yn ddefnyddiol mewn lleoliadau mwy sensitif penodol. Efallai y bydd angen asesiad effaith gronnus. Er gwybodaeth argymhellir y dylid edrych ar geisiadau cynllunio a datblygiadau o fewn 5km er mwyn gwneud asesiad cronol. Fodd bynnag, dylid darparu cynllun manwl o'r safle yn cynnwys gwybodaeth am nodweddion topograffig, effaith weledol ar anheddau o fewn ystod o (500m i 1 km), safleoedd dynodedig (ee ACA, AGA, SoDdGA, y PCE, Safleoedd Bywyd Gwyllt Lleol), ac ardaloedd sensitif, derbynyddion (e.e. adeiladau rhestredig, ardaloedd cadwraeth, henebion cofrestredig, llwybrau troed cyhoeddus ayb.), gwarchod cynefinoedd tebygol, rhywogaethau a warchodir, ac o bosib canlyniadau chwilio data cefndir yn dibynnu ar raddfa o effeithiau posibl yn ogystal â lluniadau manwl yn dangos y dyluniad bwriadedig i'r Awdurdod Cynllunio Lleol. Mater i'r Awdurdod Cynllunio Lleol fydd penderfynu p'un a oes angen unrhyw wybodaeth ychwanegol ategol ar gyfer y cais cynllunio. Bydd angen i'r awdurdod lleol sgrinio tyrbinau rhwng 15m ac 20m am AEA. (ii) <u>Tyrbinau rhwng 20m a 65m o uchder</u>	

Rhestr wirio			
	Dogfen neu wybodaeth sydd ei hangen (sail ar gyfer y gofyniad mewn cromfachau)	Disgrifiad	✓ neu ✕ neu amh.
		Dylai'r cais gynnwys cynllun safle manwl sy'n cynnwys gwybodaeth am nodweddion topograffig, effeithiau gweledol tebygol ar anheddau o fewn ystod o (1 to 1.5km), safleoedd dynodedig (ee ACA, AGA, SoDdGA, y PCE, Safleoedd Bywyd Gwyllt Lleol), ac ardaloedd a derbynyddion sensitif (e.e. adeiladau rhestredig, ardaloedd cadwraeth, SAMs), gwarchod cynefinoedd tebygol, rhywogaethau gwarchodedig posibl ac o bosibl canlyniadau chwiliad data cefndir yn dibynnu ar faint o effeithiau posibl, yn ogystal â lluniadau manwl yn dangos dyluniad y cais. Mae'n debygol y bydd angen Asesiad Tirwedd ac Effaith Weledol. Dylai hyn gynnwys, fel lleiafswm, map Parth Gwelededd Damcaniaethol yn cwmpasu ardal hyd at 15km (radiws) o'r tyrbîn a darluniau ffrâm-weiren/ llinell a / neu ffotogyfosodiadau o nifer cyfyngedig o safbwyntiau allweddol. Pan fydd y tyrbîn (au) yn cael eu lleoli mewn Ardal Dirwedd Hanesyddol Cofrestredig, neu dirweddau wedi eu dosbarthu'n 'Rhagorol', 'Uchel' neu 'Ganolig' ar Landmap, dylai'r ymgeisydd ymgynghori â'r Awdurdod Cynllunio Lleol ar lefel yr asesiad sydd ei angen i'r cais penodol. Efallai y bydd angen asesiad effaith gronnus hefyd. Er gwybodaeth argymhellir y dylid edrych ar geisiadau cynllunio a datblygiadau i fyny at 30km er mwyn gwneud asesiad cronol. (iii) <u>Tyrbinau dros 65m o uchder</u> Fel uchod, dylai'r cais gynnwys cynllun safle manwl sy'n cynnwys gwybodaeth am nodweddion topograffig, effeithiau gweledol tebygol ar anheddau o fewn 2 km, safleoedd dynodedig (ee ACA, AGA, SoDdGA, Safleoedd Bywyd Gwyllt Lleol) a derbynyddion gweledol sensitif (e.e. adeiladau rhestredig, ardaloedd cadwraeth, SAMs, Tirweddau Hanesyddol Cofrestredig), gwarchod cynefinoedd tebygol, rhywogaethau gwarchodedig posibl ac o bosibl canlyniadau chwiliad data cefndir yn dibynnu ar faint o effeithiau posibl, yn ogystal â lluniadau manwl yn dangos dyluniad y cais. Bydd angen Asesiad Tirwedd ac Effaith Weledol mwy manwl, yn	

Rhestr wirio			
	Dogfen neu wybodaeth sydd ei hangen (sail ar gyfer y gofyniad mewn cromfachau)	Disgrifiad	✓ neu ✕ neu amh.
		dibynnu ar leoliad. Ar y raddfa hon o ddatblygiad, byddai'r LVIA yn debygol o ofyn am o leiaf: i. map ZTV hyd at 30km; ii. Delweddau a ffotogyfosodiad, yn canolbwyntio ar safbwyntiau allweddol. iii. Asesiad o sensitifrwydd y dirwedd (ansawdd 'Eithriadol', 'Uchel' neu 'Ganolig' ar Landmap), maint y newid ac effeithiau gweddilliol; iv. Map cynllun sylfaen o'r holl geisiadau tyrbin gwynt yn y parth cyhoeddus hyd at 60km; v. Asesiad wedi'i ffocysu ar yr holl geisiadau y gwnaethpwyd cais amdanynt, a gafodd ganiatâd neu a adeiladwyd o fewn radiws o 30km o'r cynnig cais. Rhaid i effaith unigol neu gyfunol tyrbinau yn y cefn gwlad gael eu hasesu er mwyn peidio â chreu effeithiau gweledol neu dirwedd annerbyniol. Gall effeithiau cronol olygu terfyn ar faint o ddatblygiadau ynni gwynt a geir mewn ardaloedd penodol. Er gwybodaeth argymhellir y dylid edrych ar geisiadau cynllunio a datblygiadau o fewn 15km i 30km er mwyn gwneud asesiad cronol. Dylai nifer a lleoliad y mannau golygfeydd fod yn gymesur â maint y datblygiad a sensitifrwydd y lleoliad, a dylid eu cytuno gydag Adran Amgylchedd Adeiledig a Thirwedd y Cyngor. Fel canllaw, dylai mannau golygfeydd gael eu hysbysu gan gyfeirio at: a) y parth gwelededd damcaniaethol (h.y. lle y byddai'r tyrbinau yn ymddangos mewn golygfeydd), b) uchder y tyrbin (au) a phellter o leoliad yr olygfa (h.y. pa mor fawr fyddai'r tyrbinau yn	

Rhestr wirio									
	Dogfen neu wybodaeth sydd ei hangen (sail ar gyfer y gofyniad mewn cromfachau)	Disgrifiad	✓ neu ✕ neu amh.						
		ymddangos yn y golygfeydd) c) cymeriad a sensitifrwydd y dirwedd (h.y. cyd-destun lleoliad y golygfeydd hynny) a d) pwysigrwydd y golygfeydd hynny (h.y. y gwerth mae cymdeithas yn ei osod ar y golygfeydd o'r tirweddau hynny) Dylai'r asesiad tirwedd a gweledol gynnwys cyfeiriad at asesiad y Cyngor o gymeriad tirwedd fel ffordd o asesu effeithiau ar y dirwedd sy'n berthnasol i'r prosiect arfaethedig. Dylai gynnwys yr effeithiau yn ystod adeiladu'r prosiect ac effeithiau'r datblygiad wedi'i gwblhau, a'i weithrediad ar elfennau tirwedd a chymeriad y dirwedd. <u>Crynodeb o'r Broses a'r Cydrannau</u> <table><tr><th>Maint y Tyrbîn</th><th>Prosesau Allweddol / Gofynion Gwybodaeth</th></tr><tr><td>Hyd at 20m o uchder</td><td> - Cynllun Safle Manwl yn cynnwys gwybodaeth am nodweddion topograffeg, yr effaith weledol ar dai, safleoedd dynodedig, cynefinoedd a rhywogaethau a warchodir ac ati. - Asesiad o'r Effaith ar y Dirwedd a'r Effaith Gweledol (LIVA) er mwyn ystyried tai o fewn 5 km - Astudiaethau Parth Gwelededd Damcaniaethol - Montage ffotograffig - Asesiad Effaith Gronnus </td></tr><tr><td>Rhwng 20m a 65m</td><td> - Cynllun Safle Manwl yn cynnwys gwybodaeth am </td></tr></table>	Maint y Tyrbîn	Prosesau Allweddol / Gofynion Gwybodaeth	Hyd at 20m o uchder	- Cynllun Safle Manwl yn cynnwys gwybodaeth am nodweddion topograffeg, yr effaith weledol ar dai, safleoedd dynodedig, cynefinoedd a rhywogaethau a warchodir ac ati. - Asesiad o'r Effaith ar y Dirwedd a'r Effaith Gweledol (LIVA) er mwyn ystyried tai o fewn 5 km - Astudiaethau Parth Gwelededd Damcaniaethol - Montage ffotograffig - Asesiad Effaith Gronnus	Rhwng 20m a 65m	Cynllun Safle Manwl yn cynnwys gwybodaeth am	
Maint y Tyrbîn	Prosesau Allweddol / Gofynion Gwybodaeth								
Hyd at 20m o uchder	- Cynllun Safle Manwl yn cynnwys gwybodaeth am nodweddion topograffeg, yr effaith weledol ar dai, safleoedd dynodedig, cynefinoedd a rhywogaethau a warchodir ac ati. - Asesiad o'r Effaith ar y Dirwedd a'r Effaith Gweledol (LIVA) er mwyn ystyried tai o fewn 5 km - Astudiaethau Parth Gwelededd Damcaniaethol - Montage ffotograffig - Asesiad Effaith Gronnus								
Rhwng 20m a 65m	Cynllun Safle Manwl yn cynnwys gwybodaeth am								

Rhestr wirio				
	Dogfen neu wybodaeth sydd ei hangen (sail ar gyfer y gofyniad mewn cromfachau)	Disgrifiad		✓ neu ✗ neu amh.
			nodweddion topograffeg, yr effaith weledol ar dai, safleoedd dynodedig, cynefinoedd a rhywogaethau a warchodir ac ati. • Asesiad o'r Effaith ar y Dirwedd a'r Effaith Gweledol (LIVA) er mwyn ystyried tai o fewn 15km • Astudiaethau Parth Gwelededd Damcaniaethol (hyd at 15 km) • Asesiad LANDMAP • <i>Montage</i> ffotograffig • Asesiad Effaith Gronnus	
		Dros 65m o uchder	• Cynllun Safle Manwl yn cynnwys gwybodaeth am nodweddion topograffeg, yr effaith weledol ar dai, safleoedd dynodedig, cynefinoedd a rhywogaethau a warchodir ac ati. • Astudiaethau Parth Gwelededd Damcaniaethol (hyd at 30km) • Asesiad LANDMAP • Cyfeiriad at Asesiad Cymeriad y Tirlun • <i>Montage</i> ffotograffig • Asesiad Effaith Gronnus	
		Mae Parciau Cenedlaethol ac AHNEau wedi cael eu cadarnhau gan y Llywodraeth (Adran 85 (AHNE) Deddf CRow) fel rhai sydd â'r statws warchodaeth uchaf o ran tirwedd a harddwch		

Rhestr wirio			
	Dogfen neu wybodaeth sydd ei hangen (sail ar gyfer y gofyniad mewn cromfachau)	Disgrifiad	✓ neu ✕ neu amh.
		golygfaol. Mae'r ddyletswydd i ystyried dibenion ardaloedd a ddynodwyd yn genedlaethol hefyd yn berthnasol wrth ystyried ceisiadau ar gyfer prosiectau y tu allan i ffiniau'r ardaloedd hyn, a allai gael effeithiau oddi mewn iddynt. Dylai ymgeiswyr ymgynghori gyda Chyngor Sir Ynys Môn, Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy neu Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri, lle bydd y datblygiad tyrbîn gwynt arfaethedig yn weladwy o un neu fwy o'r ardaloedd yr Awdurdod hyn. Dylai ymgeiswyr gysylltu â'r Gwasanaeth Cynllunio am ragor o gyngor.	
12.	Arolwg ecolegol (Adrannau PCC 5 & 12.10; TANs 5 & 12; Polisiâu B15, B16, B17, B18, B19, B20, B21 o Gynllun Datblygu Unedol Gwynedd)	Dylai ymgeiswyr ystyried y potensial ar gyfer i'r cais gael effeithiau mewn perthynas â safleoedd dynodedig, o fewn 20km o leoliad y safle yn cynnwys AGA, ACA neu SoDdGA. Fe fydd angen archwilio a mynd i'r afael â materion yn ymwneud â chysylltedd adar rhwng safleoedd dynodedig a chefn gwlad pellach ynghyd â'r effaith posib ar ystlumod. Ble'n berthnasol, dylai'r cais cynllunio ddangos sut gafodd y ffactorau hyn eu hysyried. Mae angen ystyried ardrawiadau uniongyrchol ar safle'r tyrbîn, gan gynnwys rhywogaethau a chynefinoedd sydd wedi'u gwarchod. Efallai bydd angen arolwg ecolegol os yw'r cais yn agos i safle sy'n gydnabyddedig oherwydd ei bwysigrwydd i ystlumod neu adar, neu os yw safle o fewn 50 medr o nodweddion cynefinoedd perthnasol sy'n cynnig cyfleoedd helburi / cymudo/ clwydo e.e. adeiladau, gwrychoedd, ymyl coetiroedd, nentydd. Er mwyn isafu'r ardrawiad ar fywyd gwyllt, cynghorir fod tyrbinau o leiaf 50 medr i ffwrdd o'r nodweddion cynefinoedd hyn.	

Rhestr wirio			
	Dogfen neu wybodaeth sydd ei hangen (sail ar gyfer y gofyniad mewn cromfachau)	Disgrifiad	✓ neu ✗ neu amh.
		Byddai'r arolwg yn cynnwys dosbarthiad a dadansoddiad o'r cynefin naturiol a'r rhywogaethau, cyd-destun amaethyddol, ardrawiad hydrolegol, parth dylanwadu'r cynnig, dadansoddiad o'r ardrawiadau, a chwmpas y mesurau lliniaru o'r ardrawiadau hynny. Dylai ymgeiswyr gysylltu ag Uned Bioamrywiaeth y Cyngor am gyngor.	
13.	Gwerthuso treftadaeth (seiliedig ar ddesg neu'r maes) (Adrannau PCC 6.5 & 12.10; TAN 12; Polisiâu B1, B2, B3, B4, B5, B6, B7 o Gynllun Datblygu Unedol Gwynedd)	Mae gan Gwynedd ardaloedd sylweddol o ddiddordeb hanesyddol, uwchben ac o dan y ddaear. Efallai y bydd angen i ymgeiswyr gomisiynu asesiad archeolegol a/neu gwerthusiad archeolegol o oblygiadau'r datblygiad ar nodweddion o ddiddordeb hanesyddol naill ai drwy golled uniongyrchol o nodwedd, neu effaith weledol ar osodiad nodweddion o ddiddordeb hanesyddol. Efallai y bydd yn rhaid i ymgeiswyr gymhwyso'r broses ASIDOHL (Asesiad o'r effeithiau ffisegol uniongyrchol ac anuniongyrchol ar nodweddion hanesyddol yr ardal) er mwyn asesu'r effaith ar ardaloedd a gynhwysir yng Nghofrestr Tirweddau o Ddiddordeb Hanesyddol. Dylai ymgeiswyr gysylltu â Gwasanaeth Archeolegol Gwynedd a'r Gwasanaeth Cynllunio am ragor o gyngor.	
14.	Asesiadau Traffig a Chludiant (Adrannau PCC 8; Polisiâu A1, CH25 CH28, CH33, CH34 CDU Gwynedd)	Mae angen Cynllun Rheoli Traffig Adeiladu gyda phob cais, a ddylai ddangos bod ystyriaeth wedi'i rhoi i gynifer o'r ffactorau canlynol ag y bo modd: - y llwybr trafnidiaeth arfaethedig o'r ffatri ac yn achos rhannau mwy ar gyfer unrhyw gerbydau llwyth annormal anwahanadwy (AIL); - dimensiynau arfaethedig adrannau unigol y tyrbin, a dimensiynau cyfatebol cerbydau a chraeniau AIL;	

Rhestr wirio			
	Dogfen neu wybodaeth sydd ei hangen (sail ar gyfer y gofyniad mewn cromfachau)	Disgrifiad	✓ neu ✕ neu amh.
		- nifer, amllder, math a phwysau gros uchaf yr holl gerbydau adeiladu eraill a fydd yn cael eu cynhyrchu gan y datblygiad, a'u llwybrau arfaethedig i'r safle ac oddi yno; - manylion y gwelliannau arfaethedig i'r rhwydwaith priffyrdd lleol i hwyluso symudiadau traffig AIL a thraffig adeiladu; - manylion trefniadau mynediad arfaethedig y safle oddi ar y rhwydwaith priffyrdd lleol; - manylion o ddulliau cysylltu gyda'r rhwydwaith trawsyriant a allai fod yn ofynnol fel rhan o'r datblygiad arfaethedig; - manylion o unrhyw byllau carreg benthyg a gynigir fel rhan o'r datblygiad arfaethedig. - manylion o unrhyw gynigion rheoli traffig adeiladu i liniaru gwrthdaro ac aflonyddwch i ddefnyddwyr y briffordd bresennol. - Dylid hefyd ystyried manylion unrhyw gynigion sy'n cynnwys croesfannau rheilffyrdd fel y gellir osgoi damweiniau ar groesfannau rheilffyrdd. Gwerthfawrogir na fydd peth o'r wybodaeth hon ar gael yn ystod y cyfnod cynnar o reoli prosiectau. Fodd bynnag, rhaid i oblygiadau priffyrdd y prosiect gael ystyriaeth gynnar er mwyn galluogi mewnbwn priodol o'r persbectif ffyrdd lleol a ffyrdd cefnffordd. Mae cynllunio tymor hir hefyd yn hanfodol ar gyfer symudiadau AIL a'r gofynion hysbysu.	
15.	Asesiad electromagnetig	Bydd angen i ddatblygwyr ymgynghori â gweithredwyr radar os yw cais yn disgyn o fewn parth ymgynghori 15km, neu y parth 30-32km ymgynghorol o amgylch radar traffig awyr sifil a milwrol, yn y drefn honno. Mae gwefan Awdurdod Hedfan Civil yn rhoi arweiniad i helpu datblygwyr (http://www.caa.co.uk/default.aspx?catid=1959). Dylai datblygwyr ddefnyddio hwn. Yn ogystal, bydd yn rhaid i ddatblygwyr ymgynghori ag OFCOM yn ystod y cam cyn cyflwyno cais a dylid ceisio cael ymgynghoriad buan ag Arqiva sy'n gweithredu'r rhwydwaith teledu yn y DU a'r rhan fwyaf o'r rhwydwaith darlledu radio. Mae'r	

Rhestr wirio			
	Dogfen neu wybodaeth sydd ei hangen (sail ar gyfer y gofyniad mewn cromfachau)	Disgrifiad	✓ neu ✕ neu amh.
		Gwasanaethau Traffig Awyr Cenedlaethol (NATS) wedi dweud ei bod yn dymuno i ni ymgynghori ar yr holl geisiadau cynllunio neu gynigion 'Hysbysiad o Fwriad i Ddatblygu' ar gyfer datblygiadau tyrbini gwynt, waeth beth fo'u maint. Dylai manylion effeithiau andwyol posibl a mesurau priodol i liniaru effeithiau gael eu cyflwyno.	
16.	Dwrdaear a dwr wyneb (Polisiau B32, B33 o Gynllun Datblygu Unedol Gwynedd)	Bydd angen asesiad o'r risgiau i adnoddau dwr a'r amgylchedd dwr, h.y. cyrsiau dwr lleol, ardaloedd dwr, dwr daear a chyflenwadau dwr, yn ystod y cyfnod adeiladu, yn arbennig os all datblygiad gael ardrawiad andwyol uniongyrchol neu anuniongyrchol ar trefn hydrolegol sy'n bwysig i safleoedd dynodedig. Ymgynghorir gyda'r Asiantaeth Amgylchedd lle mae'n briodol.	
17.	Gweithgareddau twristiaeth ac hamdden (Polisiau B7, B8, B9 B10, B12, B13, B14, B23 CH26, CH42, CH46 o Gynllun Datblygu Unedol Gwynedd)	Bydd yr ardrawiad ar weithgareddau twristiaeth a hamdden yn dibynnu ar natur y weithgaredd a'r math o ardrawiadau gweledol ac eraill ar dderbynnydd arwyddocaol, (e.e. ymwelwyr, trigolion lleol neu gymunedau). Dylid rhoi sylw penodol i ardrawiad ar ddefnyddwyr ffyrdd, llwybrau, parciau gwledig a chefn gwlad mynediad-agored sy'n bwysig i fywyd dyddiol, hamdden ac ymwelwyr, ac sy'n cael effaith arwyddocaol ar ddelwedd neu ansawdd bywyd lle neu ardal. I drigolion lleol, fe all bodolaeth tyrbini gael effaith arwyddocaol are u mwynhad o'r tirwedd lleol neu ehangach pan edrychir arno o lwybrau, parciau a thir mynediad agored. Gall ymwelwyr a thwristiaid sy'n dod draw i'r ardal neu le oherwydd ansawdd neu gymeriad yr olygfa neu ei drefwedd gael eu heffeithio'n arwyddocaol hefyd. Fe allai hynny arwain at lai o ymwelwyr a'r sgil-effeithiau gymdeithasol-economaidd. Mae rhannau 11 ac 13 o'r restr wirio yma'n cyfeirio at faterion sy'n gysylltiedig ag ardrawiadau ar gymeriad tirlun, mwynderau gweledol cyhoeddus ac asedau hanesyddol/ diwylliannol. Fe ddylai'r dyfarniad ar briodoldeb y datblygiad sy'n seiliedig ar warchodaeth y tirwedd a	

Rhestr wirio			
	Dogfen neu wybodaeth sydd ei hangen (sail ar gyfer y gofyniad mewn cromfachau)	Disgrifiad	✓ neu ✗ neu amh.
		mwynderau gweledol cyhoeddus roi'r warchodaeth ddigonol i fwynderau twristiaeth.	
18.	Cytundebau cyfreithiol (Adrannau PCC 3.6 & 3.7)	Yr angen am gyfraniadau gan ddatblygwyr sy'n ofynnol o ganlyniad i'r tyrbin/au gwynt arfaethedig, e.e. effeithiau gweledol a seilwaith ffyrdd (h.y. yr angen am lwybrau troed newydd, lledu'r ffordd). Efallai y bydd angen cytundebau cynllunio neu gytundebau cyfreithiol i ddelio ag unrhyw faterion o'r fath. Bydd yn ddefnyddiol trafod materion o'r fath a pharatoi penawdau telerau drafft ar gam cynnar yn y broses, yn ddelfrydol ar y cam cyn-cais. Efallai y bydd angen peirianwaith addas, e.e. bond, er mwyn sicrhau y bydd digon o adnoddau ar gael ar gyfer datgymalu ac adfer. Mae hyn er mwyn sicrhau bod mesurau digonol ar waith i sicrhau bod y safle'n cael ei adfer mewn modd priodol.	
19.	Materion eraill (TAN 8)	Manteision cymunedol cysylltiedig – efallai y bydd y datblygwr / perchennog tir yn dymuno chwarae rhan weithredol yn y gymuned. Mae datblygwyr neu berchnogion tir yn cael eu hannog i ymgysylltu'n uniongyrchol â chymunedau yn hytrach na gyda'r Cyngor ar y mater hwn. Nid yw absenoldeb neu bresenoldeb unrhyw gyfraniad i gymunedau lleol yn fater a gaiff ei ystyried gan yr ACLI wrth iddo benderfynu p'un a ddylid rhoi caniatâd cynllunio.	